

Nuriye Çeleğen

AŞK-I SÜKÛN

Her kadın Hacer'dir...

Aşk-ı Sükûn

Her Kadın Hacer'dir...

Nuriye Çeleğen

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Ahmet Ay
Tashih: Cihan Dinar
İç Tasarım: Ahmet Ay
Kapak Tasarımı: Gökhan Koç
ISBN: 978-605-131-017-6

Sanayi Cad. Bilge Sk. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler - İSTANBUL
Tel: (0212) 551 3225
Faks: (0212) 551 2659
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Dijital Medya Direktörü: Mahmut Güleç
Dijital Edisyon Editörü: Cihan Dinar
Dijital Yayın Tarihi: Aralık 2011
Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

Nuriye Çeleğen

nuriyeecelegen@yahoo.com

Kahramanmaraş'ta dünyaya geldi. Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümünü bitirdi. İslamî Türk edebiyatı bölümünde master yaptı. Edebiyat öğretmenliği yapmakta.

YAYINLANAN KİTAPLARI

- Hanımların Gözüyle Bediüzzaman
- Kadın Nasıl Mutlu Olur?
- Neden Örtünüyorum?
- Yürek Fısıltıları
- Said Nursî'nin Gözüyle Kadın
- Bediüzzaman'ca Bakışlar
- Alfya
- Bir Ayrılık Bir Gurbet
- Peygamberimiz Kadınlara Nasıl Davranırdı?
- Peygamberimiz Çocuklara Nasıl Davranırdı?
- Peygamberimiz Nasıl Bir Babaydı?
- Peygamberimiz Gençlere Nasıl Davranırdı?
- Aşk-ı Sükûn: Her Kadın Hacer'dir.

“Ben insanın en büyük sırrıyım ve insan benim en büyük sırrım.”

Sırr-ı evvel

ALEM, SIRRİN aşikâr olmamış hazinesindeydi. Kenz-i mahfinin (gizli hazine) görünme seyri, yokluğun örtüsünü aralattı. Kenzin açılımı, sırrın paylaşımıydı. Sır, mahremiyetti, gizli tutmuştu kendini.

Gizli kenz, ezel sırrını sıyırmayı, sır örtüsünü aralamayı, mahremiyet peçesini indirmeyi, giz perdelerini bin bir sır dolu hazine ile açmayı istedi. İstedi ki, bilinsin; istedi ki, görünsün.

Mahremiyet “Elif... Lâm... Mim...” dedi ve mahremiyetini ele verdi. Sır açığa çıktı. Kenz bin bir kapı ile açtı kendini. Sırlar aktı her kapıdan sır sır...

Her sır, sırrını söyledi:

“Elif... Lâm... Mim...”

Her kapıdan da bin bir yol ile giriş başladı. Her yol başında bir kılavuz vardı.

Ve kenz sırrını zahir etti harf harf:

“Elif...

Lâm...

Mim...”

“Mim” sırrın dışa vuran yansımasıydı.

“Lâm” sırra aracı olan mekândı.

“Elif” sırrın sahibi.

Mim, dışa alev alev döküldü, adına “aşk” dendi.

Lâm, kendine bir mekân aradı, aşka aracılığını yapacağı bir yer. Ondan haberleri, ona muştulayacağı; adı mekân, ama “lâmekân” olan bir yer. Lâm aracılığa en uygun yeri kalpte buldu.

Elif, “O”ydu. Aşkın çılgın tutkusu, birlik...

Lâm aracıydı, Elif ile Mim’in arasında.

Kenz mahremiyetini en mahrem ile paylaştı.

Kalp, mahremiyet ile sırrın, gizlilik ile bilinmezliğin, tutku ile aşkın çözülmez meydanı oldu.

Her şey bu serüvenle başladı. Kalbin sanılan ve aşk olarak anlaşılan sırrın, bin bir sır dolu bilinme öyküsü, başkasında görünme seyri.

Ve böylece sırda, Mim’li bir yolculuk başladı her dem.

Adım adım...

Birinci Bölüm

Aşk Adımları

Bekleyiş...

NİL KABINA sığmıyordu o yıl. Sarayın surlarına geldiğinde sanki daha da kabarıyor, kahırlı tokatlarla surlara vuruyordu. Ürpertiyle Nil'in öfkeli sularına baktım.

– Ah Nil! Benim için başkasın. Sanki bir şeyler getirecek, bir şeyler vereceksin sanıyorum; oysa hep birilerimizi alıp gidiyorsun. Aldığın bu kaçınıcı masum olacak?

Korkunun gücü ne de yamanmış! Yere çivilenmişim... Saray başmuhafızının:

– Taraçada toplanın, emriyle koşmuştum. Alina getirilmişti oraya yaka paça. Birkaç aydır Firavn'ın hizmetinde çalışıyordu. Onu eğlendirmek için elinden geleni yapıyordu. Ne olmuştu acaba? Firavn'a ne yapabilirdi ki, bu toy kız?

Alina, Firavn'un odasından kovulduğunda ne yapılacağını iyi bilen başmuhafız, önce kızın ağzını kapamıştı. Zulüm, kelimelere dökülmemeliydi. Tüm zalimler önce kelama yasak koyardı. Kelamın gücü büyüktü. Kelamdı, yokluğun elini varlığa tutturun.

Alina'nın Nil renkli gözlerine baktım..

Korku ve nefret bir çift gözde ancak bu kadar birleşebilirdi. Sükûnun çığlıklarıydı bağırın:

– Daha çok gencim. Lütfen, daha çok gencim. Yaşamak istiyorum, diyen gözlerin griye çalan tonunda boğuldum. Nil'in hırçın dalgaları vurmuştu korku birikmiş gözlerine.

Korku bir karanlık gibi çöktü içime. Ürperdim...

Muhafız elindeki mızrağıyla dokundu kızın sırtına. Alina'nın mızrakla parçalanan narçiçeği renkli elbisesine bulaşan kan, önce düz bir çizgi halinde aktı. Doğruluktu bu... Genç bedeninin kanı önce taş zemine, sonra kanayan yüreklere düştü narçiçeği renginde. Alina, balkon kenarına yaklaştıkça çırpınan bir kuş gibi çevikleşiyor, muhafızın ellerinden kaçıp havalanmak, kanat çırpıp uçmak istiyordu. Hepimiz donmuştuk, mazlum ile zalimin mücadelesini seyrediyorduk. Nefret ettiğimizle merhamet ettiğimiz, hiç bu kadar yan yana olmamıştı. Hiç bu kadar aynı tabloda bir araya gelmemişti. Korku herkesi lâl etmişti. İlk kez korkunun nasıl bir şey olduğunu anladım. Sonra korkuyu düşündüm: Zulüm mü korkuturdu, zalimin silueti mi, ayırt edemedim. Korkuyordum işte. Bir çaresizin masum çırpınışları, yüreğimi amansız bir korkunun pençesiyle tırmalıyordu.

Kelamın susturulduğu yerde sessizlik dil olmuştu. Kimsenin konuşmaya, ya da gözlerinden yaş akıtmaya cesareti yoktu. Ağlamak; “Bunu tasvip etmiyorum” demekti. Ağlamak, haksızlığa direnişti. Zulüm, gözyaşlarına samyeli olarak esti. Gözpınarları kurudu.

Nil, hırçın bir kükreyişin esintisi ile kabardı. Kalpler zavallı bir masumun kahır dolu çırpınışlarıyla için için kanadı.

Vakit ikindiye indi. Güneş ayrılık rengindeydi.

Kan Alina'nın sırtından akmaya devam ediyordu. Muhafız kana bulanmış saçları hoyratça tuttu. Savrulan siyah saçları körpe bedeninde tutuşmak isteyen umutlar gibiydi.

Nil huysuzlaştı...

Muhafız kızdıkça kızdı:

– Bakın, dedi, tek eliyle tuttuğu zayıf bedeni göstererek:

– Bakın da böyle olmayın. Efendimizi üzenin sonu işte böyle olur.

Taraçanın kenarına iyice yaklaştı. Taraça oldukça yüksek, Nil oldukça derindi. Korku, seyirci bedenleri medet umarcasına birbirine yaklaştırdı, gözler görmemek için kapandı. Muhafız kükredi:

– Bakın.

Acıyla bekleşen kadınların gözleri korkunun soğuk titremesiyle açıldı. Sararmış yüzlere ölümün solgun rengi vurdu.

Muhafızın kaba ve sert elleri, bir mengene gibi kavradı kızın gülfidanı gibi ince boynunu.

Zaman aktı. Güneş sessizce aktı...

Sona gelinmişti. Korku, gözlerden taş zemine düştü. Yürekler kor oldu, merhametli sineler yandı tutuştu. Şefkatten soyunmuş bir muhafız, genç bir bedeni tüm umutlarıyla taraçanın kenarından bıraktı. Önce saçları, sonra narçiçeği renkli elbisesi havalandı rüzgârda. Nil'in serin suları körpe bir bedeni daha kucaklamıştı.

Güneş, ölümün sarısıyla yansıdı ufka. Gözlerim, ümit bahşedecek diye beklediğim Nil'in, hep kucaklayan, hep alıp götüren sularına takılı kaldı.

Gün akşama baş koydu. Etrafta korku, havada narçiçeği renkli bir kızılık vardı.

Muhbir

“KAF” VE “NUN” yokluğun varlığa tutunacağı haberini etrafa saldıığında, her şey bu haberin sevinciyle kımıldamıştı. Varlığın ilk haberi, hayatı her daim haberle çalkalanır kılmıştı. Hayattaki serencam, hep bir haberin koşturması değil miydi? Kırılan ışıklar, gecenin haberini gündüzün koynuna atarken; şafağın başına sardığı kızılık, gündüzün haberini gecenin karanlığına fısıldardı. Patlayan çiçekler, ağacın meyveye duracağı haberini baharın toy büyüüne muştularken, sararan yapraklar sona gelindiği haberini baharın içine bir kor gibi atardı.

Haber, hep birilerine ulaşmak telaşındaydı; gizliliği sevmez, saklanmayı istemezdi.

Haber hızlıydı. Tez gider, çabuk ulaşırdı. Bir yerde, bir mekânda, bir kulakta kalmaz, bir gönle hiç sığmaz, kuş gibi kanat çırpardı oradan oraya.

Haber akıcıydı, su gibiydi, anlatıldıkça coşardı, yolunu kesmek zordu onun. Bu haberde de tüm haberlerin tılsımı vardı. Günlerce akıp durdu mahalleden mahalleye. Uğramadığı bir ev bırakmadı. Ulaştığı her yerde kelamını kulaklara, merakını yüreklere bıraktı. Sır ortalığa düşmüştü. Uzun bir bekleyişin sevinci sardı, haberi alanları.

Haberin ayağı tezdır hani, ulaşır ya tüm kapılara; Sâre’nin kulağına da ulaştı haber kuşunun çırpınan kanadı. Sâre titredi bu haberden. Yüreğine kor gibi ince bir sızı indi.

Korktuğu haberin yankısıyla sarsıldı. Çaresizce bakındı. Üzüntü yüreğinden önce boğazında yer tuttu. Kadınlık duyguları bir anda depreşti. Oysa beni eşine kendisi vermişti. Kıskanmamış mıydı? Kıskanmamak mümkün değildi elbette. Kıskançlık kadınlığın zaafı diye bilinirdi her daim. Belki gerçekten öyleydi, fakat “Kadın, eşini sevdiği kadar kıskanır” demişlerdi. Böyle öğretmişlerdi şimdiye kadar.

Sâre can dostu, sevgilisi İbrahim’i benimle paylaşıırken elbette bu duyguları hissetmişti. Sevgiyi pay ederken, bölünmüşlüğü hüzününü çok acı yaşamıştı. Fakat şimdi bambaşka bir haberdı bu.

Demek?

Yüzlerce bilinmez soru dimağına dizildi. İçine bir kahrın ağırlığı, bir kaybedişin buruk hüznü düştü.

Kendisinin istediği, bir türlü ulaşamadığı şey gerçekleşmişti ha?

Şimdiye dek dillendirmedeği pek çok kelime döküldü kelam dünyasına. Meğer ne çok sıfatlar varmış belleğinde benim adıma. Hepsi birden söze dizilmek için üşüştü dimağına, sonra tek tek savruldu söz harmanına:

– Köle kadın. Laf bilmez kadın.

Demek öyleymiş ha!

(...)

Düşünceleri amansız bir yılgınlığın sarsıntısıyla kıvrandı.

Ana olacakmış!

Düşünmek istemedi.

Kendi istediği bir sonuçu bu.

Kendisini İbrahim’ine çocuk doğursun diye vermişti. Hizmetçisi olduğum için, hiçbir zaman kendisi gibi evin hanımı olamayacağımı düşünmüştü. Şimdi ne olmuştu peki?

Bir şeyi unutmuştu galiba: Kadınlığı pay ederken, analığı pay etmenin ne yaman bir şey olacağını.

Bezgin hayalleri bebeğin küçük bedenine aktı. Bir bebek! Yıllardır Rabbine dua dua dökülüp dilendiği analığın şefkat parçacığı. Rahmetin kundağa dürülmüş hali. Ana ile babanın yürek birliği, evliliğin görünürlük ışığı, yuvanın sıcaklığı, evin şenliği olan bebek...

Ruhu, bir yavru ile ısıtamadığı yuvasının soğuk yansımalarıyla üşüdü. Bu tatsız haber, düşünce imbiklerinde zihninin en ücra köşelerine kadar durmaksızın aktı.

– Hacer ana olacak!

Analığı pay edemedi.

Sâre’nin beyaz yüzü kıskançlığın alevleriyle kızarmıştı. Kahırlı bakışları, İbrahim’in yüzünde umutsuzca gezinip dururken sayısız sorunun endişe dolu fırtınası zihninde esip durdu:

– Onu benden daha mı çok sevecek? O artık çocuğunun anası olacak. Belki de aralarındaki bağ daha farklı bir boyuta ulaşacak?

Sâre düşündükçe titriyordu. Oturduğu yerde kıpırdadı. Yaslandığı ağacın iri gövdesine dayadı başını, boğulan bir insanın kendisini karaya atması gibi geçmişine sığındı. Haberin soğuk esintisinden, mazinin sıcak günlerine kaçtı. Mazi, vefalı bir dost gibiydi, kendine çekerti insanı. İstikbal, ötelere baktırırdı. Maziye kaçmak insanı dinlendirirken, istikbal dalgalı bir denizde yüzmek gibi yorar, hırpalardı. Mazi hatıralara, istikbal hayallere taşırdı insanı.

Hatıralarda yaşlı anacığını bulmaya çalıştı. Eteklerinden tutmak, yılların yorduğu bedenini dizlerine koyup, dertlerini sayıp dökmek, ana olmak için, bir yavrunun eteklerine tutunması için çektiği acıları, ana olamamanın yüreğindeki buruk hüznünü, bir çocuğu saramayışın şefkatine düşen korunu, bir yavrudan ırak olmanın insana verdiği garip yalnızlığı bir bir anlatmak istiyordu. Silinmiş hatıralar fazla renk vermedi. Yorgun hatıraların çok uzaklardaki sayfalarına tutunamadı. Umutları gibi kolları da döküldü.

Büyük bir burukluğun çengeline asılan duyguları ileriye yönelik bir hayalin bezgin söyleyişiyile mırıldandı:

– Hacer, analığa tutunacak.

Sevgiyi kundak yapacak.

Kolları dolacak.

Sinesi şefkatle coşacak.

Merhameti bir yavruyu sarmalayacak.

İbrahim’e:

– İşte yavrun, diyecek. Kim bilir, bir de oğlan olursa...

Bir yavru:

– Anne, diye eteklerine tutunacak. Arkasından koşacak. Ya bir de babası İbrahim’e benzerse?

Sâre beni dalları meyveye durmuş, bereketli ağaçlara benzetiyordu. Kendisini kurak bir toprak gibi hissetti. Verimsizlik içini sızlattı. Düşüncelere dayanamadı.

Gözlerinden birkaç damla yaş süzüldü. Kimseye göstermek istemedi, hızlıca sildi ruhunu dışarı sürükleyen küçük damlaları. Elllerine düşen küçük şırıltıları diğer elinin tersiyle tokatlar gibi giderdi. Dualara tutundu.

Kahırla bakındı etrafına. Şefkatli İbrahim karşısında oturuyordu. Düşündüklerini kimse fark etsin istemedi. Duygularını topladı dört bir yandan, bohçaladı sır dünyasında.

Oturduğu yerden doğruldu, asırların yükünü hissettiği adımlarını sürükleyerek içeri girdi.

Etrafına bakındı. Gün akşama eğilmişti. Akşam, analığın garip hüznünü kuşanmıştı...

Kaçış

SON GÜNLERDE halim havayı andırıyordu. Değişken, akıcı. Bir pervanenin ucuna takılmış gibiydim. Bebek değiştikçe, beni de peşi sıra çekiyordu. Kendimi bebeğin eteklerine tutunmuş gibi hissediyordum.

Günler akıyordu.

Haftalar peş peşe sürükleniyordu.

Bebek her geçen gün bende kendini aşikâr ederken Sâre de duygularını izhar ediyordu. Sâre, beni sürekli eleştiriyor, köle olduğumu her an hatırlatıyordu. Karşıt bir cephe oluşturmuştu.

Emir veriyordu.

Hakaret ediyordu.

Kovuyordu.

Sessizlik hal olmuştu bana.

Üzerime sanki bir sekînet inmişti.

Sustum...

Asırlar hakkımda dil olacak kadar sustum. Bağrımnda sakladığım bebeğin masumiyeti kadar sustum. İbrahim'i incitmemek, onun şefkat dolu yüreğini iki kadının arasında hırpalamamak için sustum.

Ehl-i kemalin, kemali, sükûta bulduklarını bilerek sustum...

Ben sustukça Sâre'nin duyguları dil oluyordu:

– Köle kadın! Kara kadın!^[1]

Doğum zamanı yaklaşmaktaydı. Sâre'nin ağırlığı daha da artmıştı. O ne kadar yaşlıysa, ben de o kadar gençtim. Genç ruhum, Sâre'nin acımasız hırpalamalarına artık tahammül edemiyordu.

Sâre çok huzursuz, İbrahim ise üzgündü. İbrahim merhametli bir eşti, iki eşin arasında çaresizliği yaşıyordu. Onun da yapacak fazla bir şeyi yoktu. İkimize de şefkat yüklü, sevgi doluydu. İkimizi de kırmıyor, incitmiyordu.

Kendi üzüntümden ziyade İbrahim'in üzülmesi beni daha çok üzüyordu. Bir çözüm arıyordum. Hem İbrahim'i, hem Sâre'yi rahatlatacak bir çözüm. Hamileliğin verdiği hassas ve duygusal hal bana bir çıkış yolu gösterdi. Başka çare de yok gibiydi.

Günlerdir düşünmekteydim. Doğru muydu? Nasıl yapacaktım? Kararı vermek kolaydı, uygulamak öyle değil. Nefsim:

– Haydi, diyordu. İçimde birkaç endişe dalgası gelip geçti. İbrahim düştü kırık içime. Üzülür müydü acaba? İçimden başka bir duygum İbrahim'e akan hislerime geçit vermedi.

– Yok, yok, dedi kararından vazgeçme.

– Ne zaman, dedi içimden bir başka ses. Nefsim aceleciydi:

– Yarın, dedi. Hemen, en kısa zamanda.

Gün sabaha ermiş, gece mahmurluğunu şafağın kızıl eliyle ovuşturmaya başlamıştı. O gün herkesten önce uyandım. Sabahın erken suları ılık bir sıcaklıkla tenime vurdu. Gökyüzü şen ve berraktı. Hayat kıpırdamaya, etraf canlanmaya başlamıştı. Havada uçan birkaç kuşu izledim. Bir müddet mutlu bir ruh haletinde etrafıma bakıp durdum. Biliyordum bu hal uzun sürmeyecekti. Şimdi Sâre uyanacaktı, yine aynı şeyler başlayacaktı:

– Git, diyecekti. Doğmadan bebeğin ile git buralardan. Seni de, bebeğini de istemiyorum, diyecekti.

Bir yerde istenmemek ne kadar da zordu. Nefsim git diyordu, kalbim İbrahim'e akıyor, biraz daha sabır diyordu. Sabrım vardı. Gitmek isteyişim sabırsızlıktan değil çözüm arayışındandı.

Kararımı verdim. Verdiğim kararı uygulamanın zorluğu ile kıpırdadım. Acaba yarın mı diye düşündüm. En iyisi hemen uygulamaktı. Korkuyordum. Endişeliydim. İlk defa kendi kendime karar

vermenin zorluğunu yaşadım. Çaresizlik içme oturdu. Başka ne yapabilirim diye tekrar düşündüm. Başka çıkar yol gözükmüyordu. Ben biraz buralardan uzaklaşırsam belki Sâre'nin de kızgınlığı geçer yatışırdı. Belki acırdı. Bir müddet için gitmeliydim. Adımlarım gitmek ile kalmak arasında mütereddit bekledi. İlk adımın acılığı yüreğimi kanattı. Sonrası geldi.

Gittim.. Gitmek miydi bu yoksa hakaretlerden, tepkilerden kaçmak mı? İkincisi daha doğrusuydu.

Hacer'in pek çok anlamı vardı. Birinci anlamı kaçış demekti. İsim yazgıya yansır mı, öyle olmuştu.

Gidecek bir yerim, sığınacak bir kimsem, kapısını tıklatacak bir yakınım yoktu. Gitme kararından daha zordu şimdi yaşadığım. Nereye gidecektim. Kimsesizlik ilk kez yüreğime yalnızlık yeliyle vurdu. Gariplik içime kor olup düştü. Avare dolaştım. Çöl mü, kimsesizlik mi dilimi damağımı kavurmuştu bilemedim.

Şûr yoluna varmıştım. Yorgunluk ayaklarımda, kimsesizlik kalbimde, susuzluk dilimde kendini aşikâr etmişti. Çaresizdim. Yapabildiğim tek şey gözlerimden akıtabildiğim damlacıklardı. Sâre kızdıkça da hep bunu yapıyordum. Ferahlıyordum. Sanki içimdeki dertlerin ellerinden tutup bu masum damlacıklara yükleyerek kapı dışarı ediyordum. Baktım ne kadar da ağlamışım. Gözlerimin yanmasından çok nefesim çıkmada zorlanıyordu. Hıçkırıklar boğazımda bir müddet takılı kaldı. Umudun bittiği yerde acı da, gözyaşı da bitermiş. Öyle oldu. Çaresizce bakındım. Her yer bomboştu. Kalbim bölük bölük dualar yüklüydü. İçimde ahlarla incinmiş yürek fırtınaları esiyordu. Bakışlarım bir pınara takıldı. Heyecanlandım. Susuzluk içimde bu denli yanginken bir pınar! Ferahlananın ilk işareti gibi geldi. Allah'tan ilk teselli gibi algıladım. Su hayata bir teselliydi. Ayaklarım ihtiyarsız koştu pınara doğru. Su ile ruhum birleşti. Doyasıya içtim. Kuruyan ellerimi, hüznle gerilen yüzümü suyun yumuşatan büyüüne bıraktım. Gözlerimdeki yangının alevi, bağrımdaki ateşin koru serinlemişti. İçimdeki kıpırtılar durmuştu.

Rahatlamıştım.

Pınarın başında oturdum. Pınarın yanındaki ağacın gölgesi ruhuma değdi. Suyun şırıltısı kalbime bir dost sesi gibi aktı. Suyun dostluk yanı vardı. Firavn'un sarayında iken de Nil benim için uzun ve büyük bir dost eliydi. Ne zaman sıkılsam Nil'e bakardım, onun yumuşak, kucaklayan sularının büyüleyici akıntısına kaptırırdım kendimi. Suyun yumuşak sinesinde, hayat veren tılsımında, hayata tutunacak umudu hissederdim. Su tılsımdı benim için. Bu pınar da, yorgun bedenime, umudunu kaybetmiş ruhuma, hayata karşı ümit işaretlerini vermiş, cismim gibi ruhumu da serinletmişti.

Suyun toprağa kul köle olup onun eteklerinde sürünmesine, sürünürken de rahmet olan sabrına takılıp kalmıştım. Ansızın karşımda biri beliriverdi. İrkildim. Garipti. Gelişini ve ayak sesini nasıl da fark etmemiştim. Hem nereden, nasıl gelmişti? Daha biraz önce buralarda kimsecikler yoktu. Yabancıya korkuyla baktım.

Suyun sesiyle ferahlayan ürkek yüreğimi korkunun soğuk esintisi kuşattı. Korku önce yüreğime vurdu, sonra gözlerime aktı. Korku birikmiş gözlerim çaresizliğin, kadın olmayı zor kılan zayıflığın endişesiyle bakındı. Korunmanın, medet uman sakınmasıyla oturduğum yerde büzüldüm. Kelam korkudan nasibini aldı.

Yabancı'nın her hali emniyet telkin ediyordu. Ağırbaşlı, ciddiye. Bir anlık olan korkum gitti. Tuhaftı. Bir an önce korktuğun birisine, bir an sonra nasıl bu denli emniyet hissedebilirdi insan. İçimdeki duygu değişimini bilemedim. Kalbim manevî bir saygının haşyetiyle dolmuştu.

Yabancı, gönlümü rahatlatan, içimdeki tüm sıkıntıları gideren bir kelamla müjde getirdi:

– Evine dön ve çocuğunu doğur. Doğacak çocuğunun ismi İsmail'dir. Allah senin çektiğin acı ve cefaları gördü, şikâyetlerini işitti. Sen ve oğlun buralardan gidecek yabancı yerlere yerleşeceksiniz.^[2]

Kimdi bu? Nereden biliyordu benim acılarımı, yaşadıklarımı? Bana teselli veren bu kişiyi merak ettim. Büyük bir merakın heyecanında titreyen sesimle sordum:

– Sen kimsin?

Yabancı:

– Ben Allah’ın gönderdiği meleğim, dedi ve kayboldu.

Gelişi gibi gidişi de ansızın olmuştu. Manevî rüzgârın yalnız tatlı bir rayihası kalmıştı etrafta.

Müjdeyi almıştım.

Sâre’den uzaklaşacaktım ha!

Demek bu acılar bitecekti.

Hayretten açılan gözlerim suya düştü.

Pınar akıyordu...

Müjdeyi su başında almıştım. Su azizdi. Doğacak yavru su gibi aziz olacaktı.

Su gibi evime aktım.

İçim rahat ve huzur doluydu.

Eve dönerken artık Sâre’yi düşünmüyordum.

(...)

Düşüncemde müjde edilen yavru ve müjdeleyen Cebrail vardı. Acaba Cebrail, beni mi teselli etmek istiyordu, yoksa mahzun ruhumun etkilediği küçük bebeği mi?

Bilemedim...

Ezeli sırrın sırlarıydı bunlar...

Karar

YİNE AYNI evdeydik. Ben bebeğin hayata gelmesini beklemekteydim Sâre başka beklentilerin planını yapmaktaydı. Son günlerde geçmişte yaşar gibiydi, hali unutmuş, maziye tutunmuştu. Bu ihtiyarlığın mı deliliydi, yoksa ileriye yönelik ümitlerinin tükenişi miydi? Geçmişin silinmiş hatıralarında kendini çaresiz ve perişan hissettiği belliydi. Bu duygularla yaşaması çok zordu, bir çözüm yolu aradığını çoktandır hissediyordum. Sâre'nin kesin ve kararlı hali beni korkutuyordu. Bana ve yavruma merhamet etmesi için dualara tutunuyordum.

Sâre, benim ve bebeğim hakkında İbrahim'le sık sık konuşuyordu. Yine konuşmaktaydılar. Sâre kızgın, İbrahim'se üzgündü. Sâre kızarmış, alınıdaki damarlar mavilikle ayaklanmıştı. Çoktan beri, duygularına tutunmuş bir düşünceyi İbrahim'e dillendiriyordu:

– Gitsinler! Hem de çok uzaklara.

Verdiği kararın gayretiyle doğruldu, nefsi başka isteklerin duasına tutundu:

– Gitsinler!

Biliyordum içinden neler istediğini.

– Öyle uzaklar olsun ki, rüzgârlar kokularını, insanlar haberlerini getiremesin. Öyle yaban ellere gitsinler ki, aklarını kullar işitemesin, dertlerini kimseler dinleyemesin.

Öyle uzaklar olsun ki, İbrahim babalığını hissedemesin. Bebeğinin gülücüğünü göremesin. Adımlarını takip edemesin. Bu kadının çocuğu İbrahim'ime “Baba!” diye seslenemesin.

Öyle yaban eller olsun ki, havası ayrı, suyu ayrı olsun. Uçan kuşu buralarda kanat çırpamasın...

Sâre'nin hoşuna gitmişti bu temenniler. Kızgınlığını yenemeyip “Gitsinler!” dedi defalarca kendi kendine.

Sâre sustu.

İbrahim sustu.

Kelam küstü, söz kırıldı, konuşmalarına ayrılık vurdu.

Sâre düşüncelerini gerçekleştirmek için zamanı erken buldu. Hele bir bebek doğsun, bebeğin küçük bedeni varlığını ortada gösterebilir. Etraf sevgiyle bebeği sarmalasın. İbrahim çocuğu şefkatle bağrına bassın. O zaman bu kararı uygulamak daha kolay olurdu. Her an bir çocuğun, kendisine ana olmayışını hatırlatmasının nasıl üzüp bizar ettiğini, kıskançlığın amansız sancılarını daha iyi anlatırım İbrahim'e diye düşündü.

Beklemeliydi. Zaman sabrın kendisiydi.

Bir kişiyi kovmak merhamete aykırı olabilirdi, ama iki kişi öyle değildi. Çocuğuyla gidebilirdi:

– Evet, dedi mutlulukla.

Evliliğimiz için kararı Sâre verdiği gibi ayrılığımız için de kararı o vermişti.

Sâre, verdiği kararın rahatlığı ile sevindi ve kendi kendine tekrar tekrar mırıldandı:

– Gitsinler!

Akşam Sâre'nin kızgın dünyasında garip bir ürpertiyle doğrulurken kararın soğuk havası bürüdü etrafı.

İbrahim, acıyla sararan eşinin yüzüne merhametle baktı.

Aşere

GÜZEL BİR gündü. Aylardan güzel bir ay: Muharrem.. Tarih “on”a düşmüştü.

Derinden bir acının vuruşuyla uyandım. Acı müjdeydi. Öyle bellemiştim. Her sevinç, önce bir acı habercisiyle gelirdi. Her müjde, önce acı ile uyandırırdu insanı gafletten. Acılara değil, acıların sonucuna bakardım. Hayra yordum.

Toprağa suyun verilmesi, çekirdeğin çatlaması, ağacın meyveye durması gibiydi. Sızım sızım bir ter alnımda boncuk boncuk sıralandı.

Sancılar belli aralıklarla sarmaktaydı. Hangi müjdenin muştusu olduğunu anladım. Kolay olması, hayır olması için dualara döküldüm.

Kendi kendime “aşere” dedim. Sayıların tılsımı vardı. Sayılar gizlilik yüklüdü. Sayılar, gayp perdesinin anahtarlarıydı.

On Muharrem’in sırrıyla kuşandım. “Kurtuluş” dedim. Bugün kurtuluşa erenleri hatırladım.

Âdem babanın tövbesi bugün kabul olmuştu.

Havva ana ile Âdem baba bugün kavuşmuşlardı.

Nuh peygamberin gemisi karaya bugün oturmuştu.

Bir şeyi daha hatırladım. İbrahim’im de bugün doğmuştu.

(...)

Sonra tarih denen geçmişin sözcüsü Muharrem’in onunda, on kutlu hadiseyi sayarken diyecekti:

– İsmail peygamber doğdu.

İbrahim peygamber baba oldu.

Hacer analık sırrına tutundu.

Kâinatın nuru cûş u hûruşa geldi.

Meyveye durdu.

Babil'den Ayrılış

SÂRE İLE karşılıklı oturuyorduk. Sessizlik konuşuyordu aramızda. Her zaman gelen komşu kadın yine geldi. O da aramızdaki halin yansımasıyla sessizce oturdu. Sâre'nin dalgın çehresine baktı. Acımişti. Dertler paylaşıldıkça küçülür, anlatıldıkça hafiflerdi. Derdinden bir parça almak istercesine sokuldu:

– Sâre, dedi. Neden bu denli üzülürsün? Sen İbrahim'in biricik eşisin. Hiçbir oğul senin saltanatını sarsamaz.

– Öyle, dedi Sâre. Öyle can dostum.

Sâre'nin gözlerinde hüznün, yüzünde yılların yorgunluğu, dudak kenarlarında bir kırılmışlığın acı çizgileri vardı. Sâre bu komşusunu severdi. Kadının dost yüzüne baktı. Günlerdir kelama suskun dudakları açıldı:

– Analık duygum bir an olsun sızısını kaybetmiyor, elimde değil. İçimde bir ananın iniltileri, bir yavrunun dışarı çıkmamış çığlıklarını duyuyorum. Analık içimde parça parça...

Kadıncağz, Sâre'nin bezgin yüzüne onu teselli edememenin garip hüznüyle baktı. Dertine dokunmuştu, ama devayı taşıyamamıştı.

Hüzün birlik sırrıydı. Bölünmezdi ki, paylaşılsın. Onun için Allah sevdiği kullarının kalbine birliğinin yansıması hüznü atardı önce. Hüzne tutunan insanlar, kullukta adım adım yol alırdı.

Komşu kadın üzgün yüz ifadesiyle Sâre'ye bakıyordu. Sâre derin bir iç geçirdi. Nefesi kadar derinlere aktı hafızası. Komşu kadının hem dert arayan, hem havadis merak eden tecessüs dolu gözlerine bakarak sanki geçmişe tutundu.

– Ah, ne günlerdi o günler, bir bilsen.

İbrahim, Allah'ın dost edindiği peygamber; Nemrut, Rabbin azılı düşmanı.

Nemrut, Rabbin ne tanımak, ne de tanıtmak istiyordu. Kendini halka Rab diye tanıtırken, kimdi bu İbrahim'in kendine rakip çıkarttığı?

Düşündü.

İbrahim olmamalıydı.

Karar ölüm olarak çıktı.

Nasıl ölmeliydi? Rabbine hıncı kadar sert ve acı verici bir ölüm şekli olmalıydı.

Ölümün hükmü ile beraber şekli de açıklandı:

– Ateşe atılacak!

Mademki İbrahim, iman ettiği Allah'a inanmayanların ateşe atılacağını söylüyordu. Kendi gibi bir hükümdara itaat etmeyen de, İbrahim'in Rabbinin uyguladığı ceza şekliyle cezalandırılmalıydı.

Öyle bir ateş olmalıydı ki; herkes ibret alsın. Günlerce yansın, yandıkça kızışsın, kızıştıkça uzaklardan dumanı görünsün, çevresinden yakıcılığı iyice bilinsin.

Nemrut hemen haber saldı tüm halkına:

– Ateş için odun toplansın!

Herkes safını belirtti. Kimi oduna, kimi suya koştu.

Bir yıl sürdü odun taşıyıcılığı...

Dostla düşmanın araları ateşle ayrılmıştı.

Ateş kızardıkça kızardı, yandıkça yandı.

Dostların kalbi yanarken düşmanlar sevinçten bayram yapıyordu.

Komşu kadının merakı, Sâre'ninse hayali, ateşe doğru aktı. Kadın dikkat kesilmişti. İyice sokuldu Sâre'ye, bu haliyle “Anlat Sâreciğim!” der gibiydi.

Sâre suskunluğu ile kadıncağzın merakını biraz daha artırmak istiyordu sanki. Toparlandı, ayağının

birini altında katlarken diğerk uyuşmuş katlı ayağını uzattı. Birkaç kesik öksürük çıktı ciğerklerinden, ancak bunlar nefesi açmak için değil, süreyi uzatmak içindi.

– Ne gündü o günler, diye söze başladı.

– İbrahim’in ateşe nasıl atılacağı konusunda tartışma başlamıştı. Çünkü ateş o kadar büyüktü ki, yanına yaklaşmak mümkün değil. O kadar yüksekti ki, içine ulaşmak, bir şey atmak imkânsız.

Nitekim, Nemrut ve adamları da bu büyük ateş topunun ortasına İbrahim’i nasıl atacaklarını bilememişler. Ateş, aralarında fitne ateşini de yakmış. Tartışmanın şiddeti artıp yumruklar kalkmaya başlayacağı zaman, saraya bir adam gelmiş. Kimsenin daha önce görmediği ve tanımadığı birisiymiş bu. Emreden bir ses tonuyla demiş:

– Durun!

Herkes bu görmedikleri, tanımadıkları, aşinası olmadıkları yabancıya hemen itaat edip susmuş.

Adam onlara İbrahim’i o büyük ateşe atmak için bir çözüm yolu bildiğini, bunun ancak yapacağı bir aletle mümkün olabileceğini söylemiş.

Nemrut ve çevresindekiler, adamın etrafında saygı ile toplanmışlar, istediği malzemeleri hemen getirmişler. Kısa bir süre sonra denilen hazır olmuş.

Nemrut’la yanındakiler hayranlık ve sevgiyle adamın yanında el bağlamışlar.

Adam:

– Tamam, demiş.

Hayranlık dolu bakışlarla adamın sözünün devamını merak ediyormuş herkes. Adam başarmış olmanın gururu ile çevresini şöyle bir süzmüş. Küçümseyen, aşağılayan bakışlara boğmuş onları, sonra demiş:

– Şimdi İbrahim’i bu alete koyacağız ve ateşe doğru fırlatacağız.

İmana kapanmış yüzler, Allah’a sırt dönmüş kalpler, Ona itaatten uzaklaşmış bedenler, adama sevgi ve saygı ile bakıp alkışlamışlar.

Güneş o gün utancından mı kaybolmuştu, yoksa yerdeki ateşin büyüklüğü mü onu korkutmuştu, bilinmez. Şeytanın kurduğu mancınıkla, Nemrut’un sarayında günlerdir süren fitne ateşinin nihayet sonuna gelinmişti.

Komşu kadının bakışları sanki alev alev yanan ateşin ta içindeydi. Heyecanla ve bir çocuk masumiyeti içinde sordu:

– İbrahim, kurtulmak için Rabbine dua etmemiş mi?

Sâre, saf komşusuna, sorusunun yanlış olduğunu belirtir yarım bir bakışla bakarken tane tane konuştu:

– Duayı bizler ederiz. Çünkü bizler, Rabbimizin bizi her an gördüğünü, her şeyin Onun izniyle olduğunu çoğu kez unuturuz. Dua anlarımız bu unuttuklarımızı bize hatırlatma vesilesidir. “Beni gören Biri var. Beni duyan Biri var.” Bunun ifadesidir dua. İbrahim zaten her an Rabbisinin kendini gördüğünü biliyor. Büyüklerde yakîn hali olunca, duada artık yakîn başlar. Her anları onların dua olur. Her şeylerini, her solukta Ondandır isterler.

Komşu kadın, Sâre’nin yüzüne hayranlıkla bakarken duadaki yakîni algılamaya çalışıyordu.

Melekler Ağlıyor

SÂRE KONUŞTUKÇA açılıyordu. İsmail kucağında uyuyordu. Sâre bir İsmail'e, bir bana baktı. İsmail ona sanki melekleri hatırlattı. Tekrar o günlere kaçtı. Komşu kadına bakarak İbrahim'in ateşe atıldığı o günü anlatmaya devam etti:

– Yerde çeşit çeşit ateş yanmaktaydı. Maddî ateşin yanı sıra müminlerin kalplerinde İbrahim ateşi, imansızlar arasında da fitne ateşi alev alevdi.

Arzda bütün bunlar olurken, sema ehli de bir başka haldeymiş. Melekler bu hale şaşkınmış:

– Ya Rabbi! Senin dostun ateşe atılacak. Bize izin ver de yardım edelim, diye Allah'a yakarıp ağlıyorlarmış.

Allah, tüm melekler adına üç meleği İbrahim'in yardımına göndermiş.

Birinci melek gelip İbrahim'e demiş ki:

– Ya İbrahim! Rüzgâr benim emrimde, emret şu ateşi rüzgârla dağıtıp söndüreyim.

İbrahim'in dilinde zikir:

– Hasbunallahu ve ni'melvekil!

İkinci melek demiş ki:

– Sular benim emrimde, izin ver, şu ateşi suya boğup söndüreyim.

İbrahim'in kalbinde zikir:

– Hasbunallahu ve ni'melvekil!

Üçüncü melek demiş:

– Ya İbrahim! Toprak benim emrimde, istersen ateşi toprağa yutturayım.

İbrahim'in ruhunda zikir:

– Hasbunallahu ve ni'melvekil!

İbrahim, üç meleğe de bakıp Halilullah olma sırrını ifşa etmiş:

– Dostumla arama girmeyin, O ne emrederse o olur. Muradı beni ateşle yakmaksa, kusurum var der sabrederim, kurtarırsa da şükrederim.

Komşu kadın anlamış gibi başını salladı. Sâre, onun, söylediklerinden çok da hissedar olmadığının farkındaydı:

– İbrahim ateşe atılmak için getirildi. Tüm halk seyir için toplanmıştı. Müminler ağlıyor, iman etmeyenler sevinçlerinden oynayıp eğleniyorlardı.

Nemrut, seyir yerine tahtının üstünde geldi. Yanında beş bin asker kılıçları kuşanmış hazır bekliyordu. Meydanda ise yetmiş bin asker İbrahim'in kaçma ihtimaline karşı teyakkuza halinde görev yapıyordu.

İbrahim getirildi meydana. Elleri bağlıydı. Nemrut'un hemen yakınında kurulmuş olan mancınığa doğru yürüdü. Mancınığın başında şeytan vardı. Askerler, İbrahim'i mancınığa oturtular.

Herkesin yüreğinde farklı dalgalanmalar vardı. Herkes kalbinde farklı duygular hissediyordu. Ben, İbrahimsiz nasıl yaşayacağımızı, Rabbimizi nasıl tanıyacağımızı düşünüyordum.

İbrahim, tüm müminleri ateşe atarak gidiyordu. Günlerdir ağlıyordum. İbrahimsiz bir hayat nasıl olacaktı?

Vakit gelmişti. Tüm hazırlıklar tamamdı. Ben arkadaşımın sarayın alt balkonundan izliyordum yaşananları. Babam, Nemrut'un yakın veziri Haran'dı.^[3]

Gözümde yaşlar, kalbimde dualardan başka hiçbir şeyim yoktu. Saray kadınları üst balkona toplanmış, Nemrut'u memnun etmek için şarkı söylüyorlardı.

Nemrut'un İbrahim'i ateşe atmak için yaptığı şaşılahtır töreni gök ehli Rablerinin izniyle izliyorlardı. Tüm melekler saf saf dizilmiş, Allah'ın hikmetine ram olmuş, hikmetini intizar etmekte.

Nemrut bekliyordu.

Müminler bekliyordu.

Mancının başında şeytan bekliyordu.

İbrahim mancının üstünde. Gökleri tutmuş ateş önünde. Gözler bir ateşte, bir İbrahim'de.

Müminler teslim ve tevekkülde. Suskun. Nemrut ve adamları sevinçte. Alkışlar, naralar.

Şeytan kendinden emin, mancınığı çekip İbrahim'i fırlattı. Çılgınlık ve alkışlar saatlerce sürdü.

İbrahim ateşe doğru uçtu, gözlerden kayboldu.

Allah, İbrahim ateşe düşeceği sırada meleklerin peygamberi Cebrail'i gönderiyor yardımına.

Cebrail hemen tutuyor:

– Ey İbrahim! Ne istersin, diye soruyor.

Komşu kadın heyecanla sordu Sâre'ye:

– Ee ne istemiş Cebrail'den?

– İbrahim Cebrail'e bakmış. İmanını, Rabbine olan güvenini, dostluğunu dillendirmiş:

– Dostumla arama girme, demiş.

– Koca meleği istememiş ha!

– Çünkü onu ateşe atan Rabbi. Allah istemedi hiçbir şey gerçekleşmez. Diğerleri sebep. Dostu

onun ateşe atıldığını biliyor, görüyor. Gerçek dostluk araya hiçbir vasıtayı koymamaktır. Gerçek dostluk, dost ne yaparsa yapsın hakkında su-i zanda bulunmamaktır. Gerçek dostluk, dostun sırrını hiçbir dostla paylaşmamaktır.

İşte İbrahim, Cebrail'i öteleyince, o an Rabbi onu Halil'i (dostu) olarak kabul ediyor.

Dost olmak kolay mı?

Biz dost olalım diyoruz, dosta hep sıkıntı vermeyi düşünerek. Dost bizim sıkıntımızı çeksın diyoruz.

Dostun mihnetini istemiyoruz. Oysa dostun mihnetini çektiğimiz kadar dostuz.

Sonunda Cebrail'i de arada istemeyen İbrahim için, Allah ateşe seslenmiş:

– Ey ateş! İbrahim için serin ve selametli ol!^[4]

Komşu kadının merakı daha da çok artmıştı. Sağlığına heyecanı karışınca annesinin eteklerini tutup

istediği yere götürmek isteyen bir çocuk gibi Sâre'ye sokuldu ve sordu:

– İbrahim ateşten nasıl çıktı?

Sâre komşu kadını duymaz bir şekilde anlatmaya devam etti.

– Dostlar çaresizce bakındı ateşe günlerce. Büyük ateş topu sönüp de İbrahim'den bir iz kalır mı,

diye.

Ateş onu yakmamak için kuralını değiştirdi. Halk bir hafta sonra gördü, İbrahim'in ateş saltanatını.

Gömleğini bile soldurmayan ateşin selametli ol emrine uyuşunu.

Ateş cennet bahçesi olmuştu.

Sâre derin bir iç çekerek devam etti:

– Her zaman İbrahim der: “Dünyada en ziyade zevk aldığım vakit, o yedi gündür. Cebrail cennetten

bir gömlek ile bir yaygı getirdi. Gömleği giydirdi, yaygıyı yere serip beni oturttu. Kendisi de oturdu sohbet ettik.”^[5]

Kalde hükümdarı Nemrut, bu mucize karşında ateşin yakamadığı İbrahim'e:

– Git, dedi. Buraları terk et, git!

İbrahim, Rabbinden gitmesi konusunda çoktan işaret almıştı. O günün sabahında kendine inananlarla beraber terk etti Babil'i. Ben de yanındaydım o gün. Babil'in bahçelerini, İbrahim'in bereketinin yankılandığı o güzelim asma bağlarını, hiçbir şey almadan terk ettik.

Komşu kadın, her zaman vakur bir duruşu olan Sâre'nin güzel yüzüne bakarak sordu:

– Seni nasıl bıraktılar. Baban ve Nemrut nasıl izin verdi?

Sâre o günlerin heyecanı ile cevap verdi:

– Ne olursa olsun, o küfrün içinde kalmamaya kararlıydım. Onlardan gizlice kaçarak sabah olmadan İbrahim’le gidecek müminlerin içine karıştım.

Anamı, babamı, saltanat ve ihtişamı bıraktım. Her şeyi terk ettim.

Babil’den ayrıldım.

Sâre, komşusuna “Ayrıldım” derken yan gözlerle bana baktı. Ya da bana mı öyle geldi, bilemedim.

İçim garip bir hüznle titredi. Kucağımda uyuyan İsmail’in masum nefesi, tenime değdi.

Hacer Duasına Çıkış

SÂRE BUGÜN biraz dalgındı, ama nispeten daha keyifliydi. Bunu nereden mi biliyordum? Çünkü bugün bana hiç kızmamıştı. İki elinin ince uzun parmaklarını birbirine geçirdi. Dizinin birini dikti. Kenetli ellerini dizinden geçirdi. Derin bir soluk aldı. Konuşmaya başlamadan önce hep böyle yapardı.

Komşu kadın merakla bekliyordu. Sâre mazinin sırtına yaslanmış hatıra defterini okumaya başlamıştı bile. Sâre'den kaç kez dinlemiştim bu yolculuk anılarını. Ben de zevk alıyordum her defasında. Yine bir kenara oturmuş Sâre'nin komşu kadına anlattıklarını dinliyordum:

– İbrahim'e inanan müminlerle uzun bir yolculuktan sonra Suriye'ye geldik. Harran kasabasına yerleştik. Harran, Babil'e hiç benzemiyordu. Babil'in o güzelim havasından, suyundan, bağından, bahçesinden nişane yoktu. Ama biz biliyorduk, İbrahim'in bereketi, geldiği yere kısa sürede vururdu. Burada da öyle oldu.

İbrahim otuz sekiz yaşındaydı, ben yirmili yaşlardaydım. Rabbimiz evlenmemizi emretmişti. İbrahim, Harran'da benimle evlendi. On beş yıl kaldık Harran'da. Yine bir gün İbrahim, Rabbinden aldığı bir işaretle gitmemiz gerektiğini söyledi. Tüm inananlar hazırlandık. Yine ayrılık başladı.

İbrahim yeni yol güzergâhını söyledi:

– Denize gidilecek!

Günlerce sürdü yolculuk.

Her yer çöl, güneş ateşten bir yağmur olmuş yağıyordu adeta.. Gecenin soğuğu güneşi özletecek derecede iliklere işliyordu. Yorgunluk çocuklarda tahammülü bitirmiş, yaşlılarda takati tüketmişti. Bu uzun yolculuğun bir gününde, bir çocuk hıçkırıklarla ağlarken, bir ihtiyarın inleyen sesi doldurdu yorgunluğun sessizliğini.

– İbrahim, bu yolculuk ne zaman bitecek?

Yorgunluk çöller kadardı. Sabır yıldızlar gibi. İbrahim bir çöllere baktı, bir de yorgunluğun yol bulup aktığı ihtiyarın patlak ayaklarına. Merhameti dualara tutundu. Sabır tavsiyesini dualarla ulaştırdı ihtiyara.

İhtiyar umut arayan bakışlarla tekrar sordu İbrahim'e:

– Ya İbrahim, bu Mısır neresidir? Denize ulaşacağız, diyorsun, bak hâlâ çöllerdeyiz?

İbrahim, çöllerin iyice kuruttuğu yaşlı elleri merhametle kavradı ve İlahî takdiri söyledi:

– Bir şeyin olmasını isteyen O'dur. Allah'ın bizleri buralara sevk etmesinin elbette bir hikmeti var.

İhtiyar, hikmetin sırlı dünyasında bu teselliye tutunmuştu.

Sâre susmuştu. Kelamı onu yormuştu. Dili bırakıp duygu kelamında başbaşa kalmak, yalnızlığı yaşamak istiyordu. Komşu kadın karşısında havadis bekleyen gözlerle daha yok mu gibilerinden ona bakıyordu.

Sanırım komşu kadın da Sâre'nin yorulduğunu, ya da eski günlerin onu hüznlendirdiğini anladı. Sâre konuşmalarında pişmanlık ile iç çekiyordu. Derinden bir ah çekti.

– Meğer onca meşakkat, onca yol alış, Mısır'a gidiş, suya ulaşmak için yapılan meşakkatli yolculuk, hepsi ama hepsi Hacer içinmiş. Hacer'i almaya gitmişiz. Tüm inananlar Hacer duasına çıkmışız meğer, dedi Sâre.

Sâre anlattıkça iyice huzuru bozuldu.

– Keşke gitmeseydik, der gibiydi. Düşündü:

– Acaba engelleyebilir miydim İbrahim'i? Çöllerden döndürebilir miydim?

Biliyordu bunun mümkün olamayacağını. Bir peygamber, Rabbi ne demişse onu yapardı.

Sâre oturduğu yere yaslandı. Beyaz teni sinirlenince pembeleşirdi. Yine tüm kanının yüzünde yol

bulup çıkmak için toplandığını hissediyordu. Kan ateşle vurmuştu yüzüne. Yaşmağını düzelttikten sonra arkadaşının gözlerine fersiz bakarak:

– İşte böyle can dostum, dedim.

Mısır bizi yaktı.

Mısır zahmet diyarı oldu.

Yolları kadar içi de acı verdi. Ayrılışı da.

– Neden, dedi komşu kadın.

Geçmişten bir lokma alır gibi başladı Sâre Mısır günlüğünü anlatmaya:

– Nihayet ulaşmıştık Mısır’a. Fakat Mısır’a ulaşmadan bir ayrılık daha yaşadık. İbrahim’in çok sevdiği yeğeni sevgili Lût’u, azgın bir kavme bazı müminlerle bırakarak ayrıldık. İbrahim’in hayatı hep ayrılık üzerine kuruludur. Sevdiklerinden ayrılır tek tek.

Sâre’nin hoşuna gitmişti bu tespiti. İbrahim’in hep ayrılığa kurulmuş bir kaderi vardı. “Hacer’den de kolaylıkla ayrılabilir, İsmail’den de” diye düşündü. Sâre suskunluğun gerisinde kendi kendine konuştu bir müddet:

– Evet ayrılacak. Gitmeli o kadın ile oğlu...

Ya ben kalırım burada, ya onlar. Sonradan gelen onlar, onlar gider.

Kızdığını anlamıştı komşu kadın. Suskun duruşunda kendi içindeki çekişmeleri fark etmişti. Yüzündeki renk tonlamaları ne derece kızgın olduğunu gösteriyordu. Derin, sık solumalarından iyi şeyler düşünmediği belliydi.

Ferasetli komşu biliyordu ki, insan kötü şeyler düşündüğünde kalbi hızla atardı. Vücut kötü düşüncelere fiziksel tepkisini bazı değişmelerle verirdi. Kötü düşünce tahrip ederdi.

Komşu kadın biraz üzgün, biraz çekingen:

– Sâre, dedi. Şu son günlerde nasıl da değiştin. Sanki yirmi yıl yaşlandın. Yüzündeki canlılık, parlaklık gitti. O sevimli güzel Sâre’yi özler oldum. Üzülme bu denli.

Sâre cevap vermedi. Bakışlarına hüznün dolduğunu biliyordu. Düşüncede ne varsa, dışa o sızardı. Sâre başka düşüncelere kaydı. Komşu kadın anlamıştı Sâre’nin başka düşüncelere savrulduğunu. Onu kırılgan düşüncelerinden çevirtmek, avutmak düşüncesiyle

– Eee, dedi eliyle Sâre’nin kemikleri iyice fark edilen zayıf dizine dokunarak. Mısır’da neler oldu?

Komşu kadının bu sorusu Sâre’yi daldığı girdaptan çevirmek için iyi bir uyandırıcı olmuştu. Hatıralara dalar gibi başını arkaya doğru attı:

– Mısır, dedi kırılgan bir sesle. Mısır’a geldik, aylarca aradığımız rahmete ulaşmak için. Önce çocuklar bağırdı su diye. Sonra aylarca süren yolculukla iyice ihtiyarlamış, yollarda bitkin hale gelmiş ihtiyarlar şükürle bağırdılar. Suyu mı şükrettiler, yolculuğun bitişi mi, bilemedim.

Nil nazlı bir gelin gibiydi. Ağır, vakur. Kaygısız telaşsız uzanıyordu. Sevdiklerini bekleyen ama bunu belli etmemeye çalışan bir sevgili gibi akıyordu. Çöllerde bunalmış ruhumuz Nil’in serinliğinde ferahladı. Nil’in serin rüzgârları kalbimize değdi. Su, ne büyük rahmetti. Rahmet ne güzel bir şeydi.

Sâre geri kısmını anlatmak istemedi. Yorulmuştu. Gün akşama ulaşma telaşındaydı. Nedense akşam hüznünlü bir telaşı insanların ruhlarına uçururdu. Komşu kadını garip bir telaş kuşatmıştı. Hızla ayrıldı.

Sâre kadının gidişine sevinmişti. Duygular tekliği severdi. Ne kadar paylaşılmak istese de, kendi kendine en iyi çözüme ulaşırdı. Her duygunun huzursuzluğu kendi halinde dinginliği bulunca giderdi. Çünkü her duygunun kişiye söyleyecekleri vardı. Duygular anlaşılmadığı zaman kişiyi huzursuz ederdi. Duygunun sesinin kişi tarafından işitilmesi, söylemek istediklerinin anlaşılması da, içe dönük bir ruh halinde yalnızlıkla olurdu.

O zaman dili çözülürdü duyguların. Onları iyi dinlemek gerekti. İşitilmedikleri zaman kişiyi

huzursuzlukla taciz ederlerdi. Neydi bu duygular? Ne de hassas şeylerdi. Ne de kırılğanlardı, ne de çok söyleyecekleri vardı bize. Her duygu, Rabbimizden bize uzanan O'nunla konuşma yollarımız, ahizelerimizdi. O'ndan gelenin kelamı elbet sınırsız olurdu.

Sâre'nin dalgın ve kırgın gözlerine baktım. Mısır günlüğünü kendi içinde okumaya başlamıştı. Mısır günlerini kendi hatırlamak istemez, benim hatıra dünyamdan hatırlamayı severdi. Benden kaç kez dinlemişti o günleri.

O günleri düşlediği belliydi. Sâre'nin başı yaslandığı yerden iyice arkaya kaydığına bilirdim anılara uzandığını. Neler düşündüğünü hissediyordum. Gözleri bende takılı kalmıştı. Sustukça sustu, sessizliğe tutunduk ikimiz de.

Başını hüznle salladı:

– Anlatsana Hacer o günleri, derdi. Ben de anlatmaya başlardım her defasında.

Ona karşı saygı ile tedirginliğin kıpırdadığı, mahcubiyetin kızılılıkla vurduğu çölün saf güzelliğini taşıyan esmer yüzümde geçmişin koylarına mı, yoksa Sâre'ye mi, uzattığım belirsiz bakışlarla anlatmaya başlardım.

Önce kara gözlerim kırpıştırdı. Örtümden dışarı inmeye çalışan siyah saçlarımı geriye doğru atıp ince parmaklarımla örtümü düzeltirken bakışlarım çoktan Nil'e uzanırdı.

Sâre her zaman derdi:

– Hacer, anlatıma geçmeden önceki bu girizgâhını çok seviyorum. Sana bakarken ince endamında, simsiyah kirpiklerin çevrelediği Nil akışlı kara gözlerinde hayatı, gençliğin dışa vurmuş coşkunluğunu hissediyorum.

Acaba Sâre gençlik cıvıltısını gördüğü bu Nil akışlı gözlerimi İbrahim'den kıskanmış mıydı? Ana olmadan önce de bu duyguları yaşamış mıydı?

Sâre doğrulmuştu. Belliydi düşüncelerinin başka yöne kaydığı.

Sâre kendi nefis diyarına gitmişti.

– Niçin kıskandım bu kadını, diye sordu nefesine.

Nefsi kızgınlıkla bağıırıyordu.

– Kadın kıskanır. Kadın elbette ki, kocasını kıskanır. Allah bizi böyle yaratmış. Hem sen kadınlığını kıskanmadın analığı kıskandın.

Sâre, İbrahim'i hatırladı. İbrahim kaç kez sormuştu Sâre'ye beni kıskanıp kıskanmayacağını, verdiği kararın kendisini üzüp üzmeyeceğini, pişman olup olmayacağını.

Sâre her defasında İbrahim'in gözlerinin içine bakıp:

– Kıskanmam, demişti.

Sâre:

–Ah, dedi. Müşfik İbrahim kaç kez gönül dünyamın sesini dinlememi istemiş, kıskanıp kıskanmayacağımı sormuştu.

Söz vermiştim sevgili İbrahim'e kıskanmam diye. Öyle olacak sandım. Çocuğum gibi seveceğim demiştim.

Elimde değil... Kadınlığını değil belki, ama analığını kıskanıyorum.

– Hayır, dedi nefsi. Kadınlığı kıskandın, analık kıskanılmaz. Yakalanmaktan utanmıştı kendini müdafaa etmek için sordu duygularına:

– Neden analık kıskanılmaz?

Sanki duygularından değil, ötelerden cevap gelir gibiydi:

– Analık şefkatin, kadınlık ise nefsin ve sevginin alanıdır. Ana hiç çocuğunu kıskanır mı? Ama eşini kıskanır.

Duyguları çıplak kalmıştı; bilinmekten, duyulmaktan, anlaşılmaktan utandı. Sâre nefsinin sorgusuna

daha fazla dayanamamıştı, kaçtığı belliydi. Herkes kendi duygusuyla başbaşa kalmıştı.

Aşkı ve sevgiyi paylaşımında iki kadın sessizce oturuyorduk.

Akşam ayrılığı gizlemek istercesine üzerimize eğildi. Serin bir rüzgâr karşı tepelere sürünerek bize doğru kaygısız ulaştı. Ruhuma değen garip bir hüznü beni Mısır günlerine uçurdu. Nilüferlerin Nil'e tutunan efsunlu büyüünde, heyecanını kaybeden güneşin, Nil'e tutuşturduğu akşam vakitlerini hatırlattı.

Göl mü, Deniz mi?

İBRAHİM, NEMRUT'UN ülkesi Kalde topraklarını terk edip Harran'a gelirken yanında kardeşinin oğlu Lût da varmış.

Harran'dan da ayrılık emri gelince, tüm inananlarla birlikte Lût da amcasının yanında yola revan olmuş. Hz. İbrahim yola çıkmadan önce kardeşinin oğlu Lût'a demiş:

– Ey kadeşimin oğlu! Yirmi yıldır yanımdasın, senin yakınlığın kadar kimse bana yakınlık göstermedi. Artık yaşlandım. Eğer Allah sana kutsal vazifeyi verirse korkmadan, yılmadan, yorulmadan çalış.

Lût hem büyük bir saadetin, hem de büyük bir ağırlığın geleceğini hissederek amcasına cevap vermiş:

– Bu söylediklerini yapabilmek için senin gibi kuvvetli olmak lazım, ey babamın kardeşi. Halbuki ben ne kadar küçük, ne kadar da zayıfım.

Hız. İbrahim, nübüvvetin büyük makamından cevap uçurmuş Lût'a:

– Ey Lût, endişelenme! Sana kuvveti verecek Allah'tır. Allah'ın verdiği kuvvetin bir damlası, dünya hükümdarlarının kuvvetinden üstündür. Haydi kalk yola çıkıyoruz.

Peygamberlerin hayatı yollarla kuşatılmış. Dünyada her daim bir yolcu gibi olmuşlar. Yer tutmamaları; bir yerli, bir yöreli olmamaları kim bilir daha ne hikmetler için yollar sarmış hayatlarını. İbrahim ve inananlar çoluk çocuk, yaşlı genç İlahî makamın bildirisi ve yol göstericiliği ile yollara dökülmüşler. Ulaşılabacak yer belirtilmiş:

– Deniz.

İbrahim yola alışık, ilk kez yola çıkanlar yol kavramının ne olduğunu yaşamışlar. Her birinin dünyasında yol farklı tanımlara yol olmuş.

– Yol, demiş bir kadın. Uzunluk, çile...

– Yol, demiş bir çocuk. Yorgunluk, gurbet, gariplik, içe sinmişlik hali.

– Yol, demiş bir genç. Burukluk, tanımsızlık, belirsizlik.

– Yok, yok, demiş bir pir-i fani dede. İleriye mi, geriye mi bakacağından kararsız:

– Yol, diye titremiş cansız bedeni gibi sesi de. Yol ayrılık...

Hayaller denizi düşlerken, bakışlar uzaklarda görülecek bir maviliğin düşüne düşmüş. Gece ile gündüzün, sıcak ile soğğun yer değiştirmesi, aydınlık ile karanlığın günler, aylar süren kapışması sürmüş de sürmüş.

Sabırlar erimiş, güç ve takat bitmiş.

Umutlar dualara tutunmuş.

Çile, dünya sınavının en bildik ve değişmeyen uygulamalı sorusu olurken, iman mücerret bir kavramdan öte, hayata yansıyan bir pratik olmuş.

Yollar uzun, yüzler yorgunmuş, ama yansıma noktaları imanın şahikasını gösteriyormuş. Çöller sabra bürünmüş, uzayan yollar dualara sığınmak için Rabbin huzuruna varmaya yeni yollar olmuş. Nihayet istenen mavilik görülmüş. Tüm diller bir kelimada birleşmiş:

– Deniz! Deniz!

Deniz, yolun bittiğinin işareti, sona gelindiğinin müjdesiymiş. Bu müjde ile herkes bir an rahatlatmış.

Lût deniz denen suya bakıp mutlulukla bağırarlara seslenmiş:

– Bu deniz değil.

Kırılan umutlar hemen yüzlere üzüntü çizgileriyle dolmuş.

– Ya nedir, diye sormuşlar.

– Göl, demiş Lût.

İlk kez göl kelimesini duyan yorgun müminler, gölün açıklamasını istemişler Lût'tan:

– Bakın karşısı görülüyor.

İbrahim hiç deniz ve göl görmemiş olan Lût'un bu ayrımı yapmasına şaşırılmış, fakat gizli bir bilginin, ilm-i ledünün onun ruhuna aktığını fark ederek Lût'a sormuş:

– Nereden bildin?

Lût sevgili amcasına saygı ile bakarak demiş:

– Ey babamın kardeşi! Ağzımdan çıktı. Nasıl söylediğimi ben de bilmiyorum.

İbrahim, Lût'un bu kelimelerinden, İlahî kelimelerin kalbine üflenmesi ile konuşturulduğunun ilk işaretini almış.

Denize ulaşılmamış olsa da, günlerce çöllerde yol alanlar için göl, yolculuğun sıkıntısını azaltıp meşakkatini gidermek, kumların kızgın sıcaklığını hafifletip serinlemek ve ferahlamak için güzel bir durak olmuş.

Yolcular sevinmiş. Ağaçların, salkım söğütlerin etrafını kuşattığı, içinde ördeklerin yüzdüğü, üstünde kuşların ötüp cıvıldaştığı maviliği yüzlerce yorgun beden doldurmuş.

Gölün maddî güzelliği inananları mest ederken, bu güzelliği manevî kirlerle çirkinleştiren insanları görmüşler. Bu kişilerin insanlıktan uzak hareketleri müminlerin maddi yorgunluklarını unutturmuş, bunların manevî kirleriyle dertlenmişler.

Müminlerin kanayan yürekleri buralara rahmet duası olup dökülmüş, Rabbin merhametini coşturmuş. Lût'a orada peygamberlik görevi verilmiş. Lût ve dokuz arkadaşı kafilenden ayrılarak bu bedbaht insanların beldesine Allah'ı tanıtmak için kalmışlar.

İbrahim sevdiği yeğeni Lût'tan ayrılmış.

Fanileri sevmeyen İbrahim'e, Rabbi yine bir ayrılıkla ders vermiş.

İbrahim Lût'u geride bırakıp yol alırken mırıldanmış:

– La uhibbul afilin.^[6]

Sâre'nin Güzelliği

LÛT İLE arkadaşlarını, gölün etrafındaki şehirler için bırakan İbrahim ve diğer müminler, deniz için yol almaya devam etmişler. Yine çöl, yine kızgın güneş, yine sıcak günler ve soğuk geceler sürmüş aylar boyunca.

Nil, büyük bir rahmetle yorgun yolcularını kucaklarken, biz ne gelenden, ne de gidenden habersiz, Nil'in kucağında, saray denen zindanın içinde günlerimizi geçiriyorduk. Hayat sıkıcı olmaktan öte zor ve korku doluydu. Uymamız gereken bir dizi kural vardı. En küçük hatada öldürülmek, Nil'e atılmak, en azından dayak yemek, birkaç gün sarayın zindanında geceleme olağan şeylerdi. Düşüncesi bile içler ürperten cezalar, bizi davranışlarımız noktasında çok hassas olmaya itiyordu.

Yaşantımız, büyük bir disiplinin gölgesinde devam etmekteydi. Her zaman üzerimize vuran ağır bir zulüm gölgesinin varlığını hissederdik. Hükümdar Sadok, katı olduğu kadar nefesine de düşkün birisiydi. Güzel kadınların mutlaka kendisinin hakkı olduğunu düşünürdü. Şehre gelen her güzel kadın Sadok'un özel adamlarınca tespit edilir ve ona haber verilirdi. Bu tarz şeyler saray için vaka-i adiyedendi.

O gün bambaşka bir gündü. Şimdiye dek duyulmamış bir hadise yaşanmıştı. Bir kadın tarafından Firavn Sadok'un gücü, haysiyeti sarsılmıştı. Saraydaki söz kazanı fokur fokurdu.

Heyecanlı fısıldaşmalar, korku ve hayret ile birbirine bakan çehreler, sorular... Merak denen öğrenme ateşi kulaklara vurmuş. Anlatıldıkça gizemi, büyü, sırrı artan bir havadis... Cariyeler, halayıklar, muhafızlar, köleler, aşçılar ve hatta tüm saray ahalisi haberin büyüsunü kuşanmış. Herkes aynı söz taşıyıcılığında:

– Hükümdar, saraya gelen bir dünya güzeline yaklaşmak istemiş, o zaman olanlar olmuş...

Haberin şokuyla açılan gözler, hayretten sararan yüzler, korkunun vuruşuyla içten okunan dualar.

Kadın kimine göre bir sihirbaz, kimine göre bir melek, çoğunluğun kanaati Allah'ın Firavn'u cezalandırdığı sevgili bir kul.

Baş halayığın etrafı hayli kalabalıktı. Yüzünden yılların tecrübesi belli olan yaşlı halayık, heyecanla anlatıyordu:

– Hükümdarın adamları şehre bir kafilenin geldiğini, içlerinde çok güzel bir kadının olduğunu efendimize haber etmişler.

Kafile başkanı İbrahim adında birisiymiş. Efendimiz kafile başkanını çağırmış önce. Kadının neyi olduğunu sormuş.

O da:

– Kardeşim, demiş. Firavn efendimiz adama demiş:

– Öyle ise kardeşini bana gönder, demiş. Meğer kadın adamın karısıymış. Bizim efendimizin şehre gelen güzel kadınları aldığını ve kocalarını da öldürdüğünü daha şehre girmeden önce duymuşlar meğer.

Hükümdar sorarsa, kardeş olduklarını söylemek üzere aralarında bir tedbir almışlar. Güzel kadının eşi, karısına demiş:

– Benim söylediğim yalan değil. Biz din yolunda kardeşiz. Emin ol, Allah'ın izniyle o sana dokunamayacak.

Güzel kadın, efendimiz Sadok'un huzuruna getirilmiş. Efendimiz kadını görür görmez çok beğenmiş.

Kadının kocası bu arada Allah'ına yalvarmaktaymış, dünyalar güzeli kadın da ayrıca Allah'ına dua etmekteymiş.

Herkes baş halayığın sözünü havadan kaparcasına dinliyor. Cariyelerden birisi heyecanla sordu halayığa:

– Gördün mü onu?

Görmenin verdiği gururla kasıldı halayık.

– Evet, kelamını kibirli bir baş sallamasıyla yaparak anlatmaya devam etti:

– Uzun boy. Güneş yüzünde doğuyor gibi parlak bir yüz. Siyah, iri gözler. İnsana huzur veren sakin bir görüntü, yumuşak bir hal. Vakur bir duruş, hükmedercesine insanı itaat ettiren bir hal. Sırlı bir kadın.

Güzellikten çok asıl macerayı merak eden hizmetli, cariye ve halayık kadınlar:

– Eee, diyerek asıl konuyu anlatmasını beklediler.

– Kadın amansız bir çaresizlik hissetmiş. Şimdiye dek yabancı bir erkek bakışı değmemiş kadın,

Allah’ına yönelmiş:

– Allah’ım! Ben sana ve peygamberin İbrahim’e iman ettim. Ben hayatım boyunca namusumu korudum. Ne olursun ya Rabbi! Beni bu zalimden uzak tut. Beni onun kötülüklerinden muhafaza eyle.

Meraklı dinleyiciler halayık kadına tecessüs dolu gözlerle sordular:

– Duadan sonra ne olmuş?

– Sonra kadına efendimiz yaklaşmak istemiş. Elini uzatmış dokunmak için, fakat eli havada taş kesilmiş, kaskatı kalmış.

Efendimiz kadına demiş ki:

– Ey kadın! Allah’ına dua et, elim açılsın, seni bırakacağım.

Kadın dua etmiş, efendimizin eli eski haline gelmiş. Fakat efendimiz, kadının güzelliği karşısında dayanamayıp tekrar elini kadına uzatmış, tekrar eli havada taş kesilmiş. Efendimiz kadından tekrar dua istemiş, kendisini bırakacağını söylemiş. Bu hal üç kez devam etmiş.

Sonunda Efendimiz kadına ulaşamayacağını anlamış.

Adamlarına gürlemiş:

– Siz bana kadın değil, şeytan getirmişsiniz. Alın bu kadını.

Fakat içinden bu insanların iyi kişiler olduğunu kabul etmiş. Kadının kocasını çağırmış. Kadını vermiş.

Ben tanımadığım bu güzel kadının iyi birisi olduğuna hükmettim. Sadok’un ulaşmadığı her kadın, benim için iyi kadındı. Kendimi de bu yönden iyiler içinde hissettim.

Hayalim o güzel kadına kaymıştı. Nasıl biriydi? Eşi nasıldı? Eşini çok mu seviyordu da Allah onu Sadok’tan korumuştur? Daha bir sürü soruların cevabına düşmüştüm. Sarayın taraçasından Nil’i seyrederken aslında ismini bilmediğim bu kadını seyrediyordum.

Güneş ikindiye yol alırken Nil’e kırık ışıklarla döküldü. Nil’in üstündeki nilüferler ılık bir serinlikle kıpırdadı. Nil, bekleyiş kapımdı. Derinliklerinde derinlere akardım, serinliğinde ferahlar, bereketinde heyecana gelirdim. Arkadaşımdı. Bakışımla anlatırdım dertlerimi ona. Sarayın zor, acı dolu hayatını sık sık ona bakarak giderirdim. O çaresiz bir ananın teselli verici merhametli duruşuyla akıp giderdi. Kimi zaman da saraydan naif bir bedeni kucaklayıp giderken umutlarımızı da serin sularında sürüklerdi. Nil’in en korkutucu yanı, o masumlardan biri olarak bağına düşmek olurdu. Bu düşünceler vurunca içime, ürperirdim Nil’den.

Küçük hizmetçi kız sarayın taş merdivenlerini zıplatarak yeşil ile sarı karışımı elbisesini iki eliyle toplayarak, kırmızı papuçlu ayaklarını ensesine ulaşacak kadar kaldırarak koşuyordu.

Baş halayığın etrafında bitmiş söz ateşinden köz arayan tüm cariyeler susmuş küçük kızın minik bir kuş gibi getireceği habere odaklanmıştı.

Küçük kız koş a koş geldi, nefes nefese durdu. Birkaç derin soluktan sonra, ancak konuşmak için kendine gelebildi:

– Biliyor musunuz, dedi. Efendimizin kolunu taş eden o kadına saraydan bir cariye verilecekti?

İçime büyük bir heyecanın ilk kıpırtısı vurdu.

Küçük kız duyduğu haberleri anlatmaya devam ediyordu. Etrafına korku ile bakındı sonra, kendini emniyette hissederek anlatmasına devam etti:

– Hükümdar efendimiz, çok hediyeler ve çok cariyeler vermek istemiş. Fakat kadın hiçbirini kabul etmemiş. Zorla bir tek cariyeyi kabul etmiş.

Küçük kız sözünü bitirmişti ki, saray başmuhafızının gürleyen sesi duyuldu:

– Kız cariyeler sarayın ön bahçesinde toplansın!

Kız cariyeler. Yani henüz Sadok’un gölgesi düşmemiş olanlar demekti. Dört yüz esmer, beyaz, sarışın, kumral cariyeye ön bahçeye koştu. Kimimiz korku, kimimiz heyecan içinde garip bir telaşın vuruşu ile bekledik.

Dört yüz titrek yürek kaderlerimize vuracak yazgının belirsizliği ile titredik. Korku kimimizin yüzünde, kimimizin ellerinde, kimimizin titreyen bacaklarında aşikâr etti kendini.

Sâre göründü. Dört yüz genç kızın yüreği bir anda kıpırdadı. Kimisi üzgün, kimisi ne olduğunu kestirememenin mahzunluğu ile şaşkın bakındı.

Gözüm gözüne takıldı. Bir an bakiştık. Sanki ruhlarımız birbirine aktı. Sanki ezelden tanıştık. Sâre herkese tek tek baktı. Yalnızca baktı. Biliyordum gözü gibi gönlü de bana akmıştı. Dört yüz cariyeyi bir bakışla geçip tekrar gözü bende karar kıldı:

– Şu, diye işaret etti.

Seçilmişim...

Diğer cariyeler bana acıyarak bakıyorlardı. Saltanatı bırakıp giden ben olacaktım. Belki onlar Sadok’un eşi olup saltanata nail olacaklardı.

Baş muhafız hemen:

– Hazırlan, diye işaret etti. Hazırdım.

Demek; güzel kadın ve eşiyle birlikte şehri terk edecektim.

Güneşe baktım. Kayıp akıyordu. Başıma doğmak için yol aldığını hissettim.

Şehrin dışına çıktığımızda kendimi Sâre ile İbrahim’in arkasında bulmuştum.

Nil’e baktım, sevdiğim rahmete... Rahmeti bırakıp gidiyordum görünüşte, ama asıl rahmetin peşine takıldığımı hemen hissettim. Önde İbrahim ve yanında bir kadın vardı.

Yürüyordum... Bir çiftin peşinde. Peşine takıldığım kişiler hakkında fazla bilgim yoktu. Bildiklerim; kadının güzel, iffetininse suretini gölgede bırakacak kadar güzel olduğuydu.

Kaygısız yürüdüm bu güzel kadının arkasında. Tereddütsüz adımladım ırakları, bu iffetli kadının peşi sıra.

Bilmediğim bir huzur kalbimin derinliklerine esti. İlk kez mutlu oldum. İlk kez kendimi hafif, ilk kez kendimi farklı hissettim. Ruhum ilk kez mutluluğun sırlı dünyasında garip dalgalarla titredi.

Solgun yüzüme neşenin tılsımlı canlılığı vurdu.

Mısır’dan ayrılırken Firavn’un sarayına mutlu bir gülümsemeyle baktım.

Yürüyordum,

İki eşin arkasında.

Herkesin adımlarında farklı sırlar.

Herkesin yüreğinde farklı dualar,

Yürüyorduk hepimiz kaderlerimizin peşi sıra... [\[7\]](#)

Âlem Bende Dürülürken

MISIR ARTIK gerilerdeydi, dönmek üzere ayrıldık, bir daha uğramamak üzere yol aldık. Filistin yakınlarında Saba mevkiine gelmiştik. Sâre

– Burada kalalım, dedi.

İbrahim, Sâre'nin isteğini olumlu buldu, kaldık. Issız bir yerdi. İnsan olmadığı gibi ne su vardı, ne de yiyecek. Çadırları kurduk, tüm inananlar orayı yurt edindik. İbrahim ikinci gün bir kayanın altında su sızıntısı buldu. Biraz eşti ve su coşarak aktı. Rahmet gelmişti. Sonra İbrahim bereketi vurdu her yere. Tarlalar başak verdi, ağaçlar meyveye durdu. Suyu duyan, bereketi gören buraya koştu. Saba, insanlarla şenlendi. Su yetmemeye, insanlar aç gözlüklük etmeye başladı. Sonra suya nöbet koydular. Nöbet sırası o kadar çoğaldı ki, İbrahim'e sıra gelmemeye başladı.

İbrahim:

– Ayrılalım buradan, dedi, ayrıldık. Kıst şehrine gittik. Giderken İbrahim bereketi de arkamızdan geldi. Saba'nın suları kurudu, insanlar İbrahim'in peşine düştü, af diledi.

Kıst şehrine de alıştık kısa sürede. Zaten bir yeri yer tutup yurt edinmeye gitmiyorduk. Peygamberler dünyada misafir gibi yaşarlardı. Biz de büyük bir peygamberin peşinde onun terbiyesinde idik.

İbrahim'in imanı her geçen gün benim ve Sâre'nin ruhlarımıza değişiyordu. İkimizde de şükür kendini aşikâr ediyordu.

Sâre ile ben anlaşıp geçiniyorduk. Birlikte yiyor, birlikte içiyor, birlikte ev işlerini yapıyorduk. Günlerimizde bir ahenk, bir muhabbet vardı. Sükûnun rahatlığını, tevekkülün mutluluğunu yaşıyorduk.

Benim için sorunsuz ve rahat günlerdi. Sâre ne derse yapıyordum. Sorumluluğum, kaygım ve tasam yoktu.

İbrahim ile Sâre'nin çocuk isteğini zaman zaman hissediyordum. Çocuğu olmayışının Sâre'yi üzdüğünü görüyordum. Ketum Sâre, bazen birkaç kaçamak cümle ile bunu dile getiriyordu. Gerçi ikimiz de ketumduk. İkimiz de kıyl u kali sevmiyorduk. İkimizin de ufkü ötelere kilitlenmiş gibiydi. İkimizde de bilmediğimiz bir beklenti, bir hissediş vardı. Birimiz evin hanımı, birimiz hizmetli de olsak, sanki birbirimize denk, birbirimize rakip gibiydik.

İbrahim bereketi Kıst şehrinde de kuşatmıştı. Halil İbrahim sofrası dolup taşıyordu. Günümüz misafirsiz geçmiyordu. İbrahim'in yeni bir ismi daha vardı: “Ebul Edyaf” yani misafirler babası.

İbrahim seksenli, Sâre de altmışlı yaşlara gelmişti. Çocuksuzluk İbrahim'in şefkat dünyasına kor gibi düştüğü bir gün, misafirler babası, babalık duygusunu tatmak için Rabbine dualarla uzandı.

– Ya Rabbi! Bana evlat tadını tattır. Bir defacık olsun ver, sonra onu şükür olarak sana kurban edeceğim.

Bir büyük peygamber Rabbine el açar da, Allah duasına Mucip ismiyle hemen icabet etmez mi? Dua ilk önce Sâre'nin duygularına ulaşmış. Sâre kendi yüzünden eşinin çocuğu olmamasına acımış, içine İbrahim ile beni evlendirme düşüncesi düşmüş. Sâre günlerce düşünce imbiklerinden geçirmiş bu kararı. Sonunda uygun bulmuş.

– Hacer de kim ki? Bir cariye, benim yerimi tutamaz. Benim gibi İbrahim'in yanında kadr u kıymeti olamaz, diye düşünmüş.

Evlilik düşüncesini İbrahim'e söylemiş. İbrahim itiraz etmiş. İbrahim, Sâre'yi tanıyor, kıskanacağını biliyormuş. Nazlı eşinin rekabet kabul etmeyeceğini sezmiş. Sâre düşüncesinde ısrar etmiş:

–Hayır, demiş Sâre. Hacer'le evliliği kabul edeceksin.

Her zaman Sâre'nin isteği olur.

Bana evlilik haberini Sâre verdi.

Haber her zaman garip gelmiştir bana. Sanki içime bir sır düştü. İki elimi yüreğimin üstüne koydum ne diyeceğimi bilmedim. Yüzüme aktı sırrım. Sâre’ye yarım bir gözle baktım. Yüz yüze gelmekten kaçındık.

Evlendik.

Ezelden tanış iki ruh aramızdaki “nâ”yı kaldırıp mahrem sınırında buluştuk.

Bu evlilik tüm evliliklerden farklıydı. Bu evliliğe tüm insanlar sevindi. Âlemin rengi, hayatın akışı değışti.

Arş cezbeye geldi, melekler saf saf tebrike dizildi.

İbrahim’deki sır bende aşikâr oldu.

Âlem bende dürüldü.

“Mim”li kadındım artık...

Sevgi mi, Aşk mı?

FİLİSTİN TOPRAKLARI yeni yurdumuzdu. Lût'a yakındık. Ara sıra Lût'un kavminden aldığımız haberler bizi üzmekteydi. Lût'un vazifeli kılındığı beş şehir, her geçen gün insanlıktan kopuyor, imana kalplerini inatla kapatıyorlardı. İbrahim, Lût için üzülp dua ediyordu.

İsmail gün be gün büyüüp geliyordu. İbrahim çok geç yaşta baba olmanın hazzını İsmail'in gülücüklerinde yaşıyordu. Şefkatli peygamber, İsmail'i öperken bir başka şefkat hissediyordu. İsmail, babasına büyük bir mutluluk yaşatırken üvey annesine ise amansız bir keder veriyordu.

Benim her halim Sâre'de bir suçu oluştururken, şimdi de minik İsmail'in gülücükleri başka bir suçluyu ortaya çıkarmıştı. Sâre, benim gibi İsmail'e de dayanamaz olmuştu.

İsmail doğduktan sonra tam üç kez kovulduk. İsmail, daha bebekken alıştı bulunduğu yerden, yuvasından uzaklaştırılmaya. Ana ve oğul her defasında evsiz barksız dolaşarak, Sâre'nin öfkesinin geçmesini bekledik. Sâre'nin kabul lütfunu beklemek İsmail ile benim sabır sınavımızdı. Onun merhamet dilemesiyle eve dönüşümüz de mutluluk anlarımızdı.

Bütün bu hengâme içerisinde İsmail hayatın tüm gelgitlerine aldırış etmeden büyümeye devam etmekteydi. Onun her geçen gün büyümesi; farklı bir gülüş, farklı bir duruş sergilemesi, tek neşe ve teselli kaynağımdı.

Vakit, ikindiye uğurlama telaşındaydı. İbrahim, kucağında İsmail ile Sâre'nin yanına varmıştı. Sâre amansız bir kıskançlığın tepkisiyle haykırdı:

– Bu çocuğu görmek bana kısırlığımı hatırlatıyor. Gitsin bu çocukla anası.

Sâre'nin kızgınlığı bu defa her zamankinden farklıydı. İlk kez içime gitmenin korkusu, yüreğime ayrılığın hüznü düştü. Yollara çıkıp yolcu bekleyen, açlara, fakirlere, miskinlere, herkese yüreği gibi sofrası açık olan bu engin merhamet sahibi, nasıl eşi ile yavrusunu yaban ellere götürürdü? Onları nasıl açlığa, susuzluğa mahkûm ederdi. Bilinmedik, görünmedik yerlere nasıl kendi eliyle terk edip gelirdi? İbrahim bu acımasız karara ilk kez karşı koydu:

– Bir yere gidemezler.

Sâre hırçınlaşmış, kabaran bir deniz gibi köpürmüştü. Ağlayan ses tonuyla bağırdı:

– Görmek istemiyorum onları.

İbrahim kararlı duruşu ile Sâre'ye karşı çıkarken bir taraftan da sözleriyle onu teselli ediyordu:

– Rabbim seni de çocukla müjdeledi.

– Ne zaman, dedi Sâre.

İbrahim bilmiyordu. Kadere itaatin sükûtuyla sustu. Sâre endişelerini dillendirdi kızgınlıkla:

– Bak, çok yaşlandım.

İbrahim eşine Rabbinin kudretini hatırlattı. İnsan görebildiği o kudret eline mucize ismini koymuştu.

– Bu Rabbimin mucizesi, beklememiz gerek, dedi.

Sâre, İbrahim'in tesellisinden biraz rahatlamıştı, ama yine de teskin olmamıştı.

– Olsun, dedi. Gitsinler!

Sâre, kendisinin bir çocuğu olsa bile, onların kalmasına razı değildi. İşin daha da tehlikeli boyutlara varıp iki çocuk arasında kavgalar olacağından korkuyordu. Onun için de, ne olursa olsun, gitmemiz gerektiğini söyledi:

– Benim çocuğum olduğunda, bu iki çocuğun Habil ile Kabil gibi olmasını mı istiyorsun? Kıskançlık ya bu iki çocuğun arasında da olursa?

Oysa benim dünyam kıskançlıktan azâdeydi. Neyi, niçin kıskanacaktım ki? Kıskançlık kadere razı olmamaktı, kendine verilen yazgıya itirazdı. Ben Rabbimin bana verdiği de razıydım, başkasına verdiği de razıydım. Rabbinin bir kuluna verdiğini, diğer kulun kıskanması Rabbe karşı edepsizlik

değil miydi?

Sâre benim efendimken de ben onu kıskanmamıştım. Mısır'dan arkasına takılıp yollara düştüğümde de kıskanmamıştım. Arkada kalmaktan gücenmemiştim. İkinci olmaktan birinin gerisinde durmaktan incinmemiştim.

İbrahim çok iyi biliyordu kimin kıskandığını. Kimin ezel yazgısına itiraz ettiğini.

İbrahim son kez Sâre'ye geçmişte söylediği sözlerini hatırlattı:

– Sâre, sen Hacer'le evlenmemi isterken bana söz vermemiş miydin? Onu kıskanmayacağını, eğer bir bebeği olursa da kendi bebeğin gibi seveceğini söylememiş miydin?

Sâre dediklerini hatırlıyordu. Bir müddet sustu, başını öne eğdi. Sakal ve saçlarına beyaz bir nuraniliğin el attığı İbrahim'in mütevekkil ve sabır dolu yüzüne bakarak nefsinin tüm isteklerini son kez dillendirdi:

– Evet demiştim, ama şimdi dayanamıyorum.

İbrahim sustu.

Sessizlik bir müddet devam etti. Sâre kararında ne kadar ısrarcı olduğunu göstermek istercesine öfkeyle tekrar konuştu:

– Götür! Öyle uzaklara götür ki, ne ölüsünün, ne de dirisinin haberleri duyulmasın...

İbrahim'in bakışları Sâre'nin kızgın yüzünde uzaklara takıldı.

Sâre'nin merhameti bizden iyice uzaklaşmıştı. Bir daha gelmemek üzere gitmemizi istiyordu. Bizi uzaklara göndermekle, İbrahim'in kalbini bizden ayıracağını düşünüyordu. Halbuki kalple ilgili meselelerde mesafenin ne ehemmiyeti olabilirdi?

Sevgide mekân olurdu, aşkta ise asla. Aşk mekânsızlıktı. Sevgi nefsin eliydi, cisimle bağlıydı. Sevgisi cisimde olanlar için mekân önemliydi. Aynı mekânda paylaşım olmadan sevgi boyutu teselli olmazdı. Aşk, sevginin kalbe ulaşmasıydı. Aşka ulaşan sevgi için mekâna ve zamana ihtiyaç yoktu.

Sevgi nefistendi, aşk kalpten. Nefis, mekâna ihtiyaç duyduğu için sevgisini dünyada isterdi, paylaşım arardı. Kalp, mekân ve zamanı aştığı için paylaşım derdi bulunmazdı.

Sevgisi kalbe ulaşıp aşk kimyasına erenlere bu dünyada hep ayrılık vardı. Rahatlamıştım.

Aşk makamına varan sevgide itaat, nefsî sevgide itiraz vardı. Bana aşk, Sâre'ye sevgi düşmüştü. Şefkatli İbrahim'in üzüldüğü belliydi. Sâre'nin yeteri kadar üzdüğü İsmail'in babasını, kaprislerimle ben de üzmemek istemedim. Ses çıkarmadım, Sâre'ye tepki göstermedim. İstekler Sâre'nin elinde değil, kaderin çizgisindeydi. Çizgi kim bilir neleri gösterecek, neleri belirleyecekti. Bana düşen sabırla çizgimi kabullenmekti.

Uyku, sıkıntıları kollarına çekerdi bir müddet için. İbrahim, başını uykunun kıskanmayan rahatlığına koymuştu.

Ruhu, rüya denen gaybî levh mekânlarına uçtu. Rabbi ona, beni ve İsmail'i götürmesinin iyi bir karar olduğunu haber verdi.

Kara Baht Kuşandı Filistin

HİÇBİR HAZIRLIK yapmamıştım. Birkaç parça azık ile yavrumu aldım. Dünyayı terk eder gibi çıktım Filistin'den.

Kovuluyordum...

Kara gözlerimin yansımasıyla baktım son kez Filistin'e.

Her yeri kararmış gördüm.

Biliyordum Filistin'in kaderine artık bahtım düşmüştü.

İlk kez derinden bir ahın iniltisini saldı Filistin'in üstüne. Kendi kendime mırıldandım.

– Ayrılık yurdu Filistin. Yurt edinenleri kara bahtlı edip ağlatan Filistin. Bağrında masumları taşımayan, yaban ellere atan Filistin. Hicret yurdu, sabır yurdu, çile yurdu, kahır yurdu, acı yurdu Filistin.

Dimağıma daha neler neler üşüştü. Acının kahırlı elleri yüreğimi sımsıkı sardı. Kalbime gurbetin inciten kırılğan yeli vurdu.

Filistin'e bir masumun yüreğinden sürgün düşmüştü...

İçimde kahır okları sıralandı, fırlatamadım. Kadere itiraz bildim.

Filistin'in adı bundan sonra anaları, yavruları istemeyen yurt olacaktı.

İsmail bebeğin baba hasretinden artık Filistin'e hasret düşmüştü...

Gazze'yi bir baştan bir başa geçerek ayrıldım...

Filistin mazlumları mahzun, zalimleri mamur eden yurt olacaktı.

Filistin benim yazgımı kuşanacaktı.

Ağlıyordum...

Filistin hep Hacer kadar ağlayacaktı.

Filistin'e bundan böyle gözyaşı düşmüştü...

Artık Filistin'de hep benim gibi analar, İsmail gibi çocuklar ağlayacaktı. Filistin'de ağlayan her çocukta İsmail'in sesi, benim hıçkırıklarım duyulacaktı...

Filistin'e bir ananın ahı düşmüştü...

Her şey ezel sırrının yazılarındaydı...

Aşkın Hikâyesi

“Bu âlem sanki ateşten bir denizdir.

Ona kendini atmanın adıdır aşk...”^[8]

GÜNLERDİR SÂRE’NİN İbrahim’e olan duygularını düşünüyordum. Neden bizi öteliyordu? İbrahim’e karşı hisleri sevgi miydi, aşk mıydı? Kıskançlığı aşk titremeleri mi, nefis çekişmeleri miydi?

Aşk neydi? Eylem mi, sükûn mu, yoksa nefsin kalp kıyılarındaki çarpıntıları mı?

Kelam hiçbir şeyi tanımlamada bu kadar aczi yaşamamıştı. Kelime harmanlarında binlerce yıl savrulmuş, düşünce değirmenlerinde yıllarca öğütülmüş başka bir kelam, ya da ruhun en mahrem sınırlarında ateşle yanıp yakılmış bundan başka sırlı bir duygu var mıydı?

Varlık binlerce yıl yanıp yakılmış, yana yakıla varlığa tutunmuştu. Oysa yanan aşktı. Aşk yanıp kavrulurken varlık denen tılsım var olmuştu.

Aşk bidayette yanmaktı, yanarken de varlık boyutuna tutunmaktı. Aşk, dış boyuttaki yanmayı bitirince, içte, için için yanmaya başlardı ve bu aşamada kucağındaki yanmayı kalbe atardı. Kalp, aşk denen ateşle tutuşup, binlerce yıllık yanmayı içine alarak kendi başına usul usul yanmaya devam ederdi.

Aşk, kâinatın yaratılış mayasıydı ve bu maya insanda tevhit (birlik) olarak kalbe yansımıştı. Onun için kalp, aşk dendiğinde Bir’i isterdi. Kalp, aşkı hep Bir’i ile yaşardı.

Kalp aşk sırrındaki kimyasını belirlemişti:

“Aşk birlik fermanıydı.”

Aşkta paylaşım ve kıskançlık olmazken, sevgide paylaşım olurdu. Aşk birliğe ulaşmaydı. Aşkta kesret yoktu ki paylaşım ve bölünme sıkıntısı olsundu. Sevgisi aşka ulaşamayanlar paylaşma derdine düşerdi. Sevgi pay edilebilirdi, ama aşk vahdet diliydi.

Kalbin birlik boyutu aşkta vardı ve birlik aşkla var olmuştu.

Erkek kalbi kainatı temsil ederken, kadın kalbi iç âlemi temsil etme vazifesini almış ve adına da aşk denmişti.

Paylaşım burada başlamıştı. Erkek tevhidi (birliği) kâinat çapında temsili üstlenirken, kadın tevhidi temsilde aşkla kalpte kalmıştı. Erkek dış âlemde, kadın iç âlem. Erkek âfâkî daireydi, kadın enfüsî daire. Onun için aşk dendiğinde her dem iç âlemin temsilcisi kadın akıllara gelir olmuştu.

Sâre’nin duyguları aşktan öte sevgiydi, İbrahim’i istiyordu. Oysa aşk, kalbe düştüğünde cisim ötelenirdi.

Biliyordum, bütün bu düşündüklerim düşüncenin gizemli dünyasında sırlar bulmaya çalışmaktan başka bir şey değildi.

Kendimi düşündüm. Ben bu aşkın, ya da sevginin neresindeydim? Aşk şimdilik bende Sâre’de başlayan kıskançlık yangınının, kalbime vuran alevlerinde için için tutuşurken, ötelenmiş bir kalbin sabır iniltilerinde demleniyordu.

İkinci Bölüm

Yalnız Yürüyüş

İlk Adım

GÜNEŞ HENÜZ kendini zahir etmemişti. Etrafta gecenin mahmurluğu, gündüzün el değmemiş güzelliği vardı. Güneşten önce yola koyulacaktık, ayrılığa gün değmemeliydi. O an sanki gün hiç ağarmayacak, gündüz hiç olmayacak, güneş dağların arasından artık başını uzatmayacak, ışıklarını bir daha hiç kimseciğe vermeyecek gibi geldi.

Yola çıkmadan önce çökmüştü yolculuğun çökerten yorgunluğu. Sâre odasının önündeydi, beyaz giyinmişti. Fırtınadan sonra durulmuş, aklanmış, rengi açılmış deniz gibiydi. Yüzünde kazanmanın muzafferiyeti, göndermenin gizli sevinci vardı.

Elbiseme baktım, siyahtı. Bilmeden giysilerimizde aşikâr olmuştu zıtlığımız. Siyah, kalbin temsili rengiydi. Süveyda-yı kalp karaydı, ama tüm nuraniliğin yansıma noktasıydı, kalbin görme alanıydı. Görmede öyle değil miydi; gözün beyazı görmez de, karası görür gösterirdi her şeyi.

Siyah olgunluktu, itirazsızlıktı. Siyah sükûn rengiydi, siyah ermişlik rengiydi. Siyah bilumum renklerin ta kendisiydi, yansıma yeri idi. Tüm renkler siyahtan renk verirdi.

İki kadındık yol ayrımında; biri giden, biri kalan.

İşte gidiyordum.

Bilmeden gittiğim yerlerin rengine bürünüp gidiyordum.

Kucağımda bir bebek vardı, şefkati kundak yapmıştım. Acizliği ve çaresizliği bağrıma basmıştım. Yalnızlık yol arkadaşımıydı.

Dünyayı arkama almıştım.

İlk adımı atan İbrahim'di, ben takipçi. Sâre ayırırken, adımlarımız birleştiriyordu.

İbrahim'in Şamlı kölesi Elyezer yol hazırlığında yardımcı olmuştu. Şehri çıkana kadar bizimle geldi. İbrahim, Elyezer'e:

– Tamam, dedi.

Elyezer üzgündü. Nemli gözlerle elinde taşıdığı su dolu kırbayı ve içi hurma dolu meşin dağarcığı İbrahim'e verdi. İsmail bana düşmüştü.

Yürüdük...

Ovaları aştık, dağları geçtik. Gündüzleri tüketip gecelere ulaştık. Güneşin sıcaklığını bedenimize, yıldızların hüznü akıtan sessizliğini sinemize çektik, yaban beldelere uğrayıp çöllere ulaştık.

Çöl her zaman korkutmuştur beni; bitiş mi, başlangıç mı olduğunu bilemediğim yer. Derin yalnızlık, en büyük yansıma yeri; ayna. Maddenin el çekip mananın seyr-i süluk alanı, her şeyin boyun eğdiği bir mekân.

Çöl yazgılıydım. Kaderime bakar gibi baktım, hayata dair hiçbir şeyin olmadığı kum taneciklerine. Kendimi kum tanelerine benzettim. Sâre'yi, güneşe...

Güneşin yaktığı kum tanecikleri ile kalbim arasında bağlantı kurdum. Sâre'nin kor ettiği, ayrılığın yaktığı kalbim ne kadar da çok benziyordu kum taneciklerine.

Çöl, sıfır noktasıydı hayatın. Sıfır noktasına ulaşmalıydım benlikte. İlk aşamayı yaşıyordum her şeyi Sâre'ye vererek. Her şey onda kalmıştı. Bende kalan yalnız kucağımda rahmeti hissettiğim bir şefkat parçasıydı.

Küçük bebeği bağrıma bastırdım.

Yürüdüm, iz bırakmamak üzere.

Eteklerimi uzun tuttum yürüdükçe eteklerim ayak izlerimi kapatıyordu. İlk uzun elbiseyi giyen de ben olmuşum. İlk bu denli çaresiz, bu denli aciz, bu denli masum ve mazlum, yalnız yürüyen kadın da bendim.

Yürüyordum...

Tüm yürüyüşlerimin daha ilk adımındaydım. İçime bırakıp gitmenin, ötelenmenin, istenmeyerek gönderilmiş olmanın burukluğu düştü.

Çöl ayaklarıma dolanmıştı sanki. Geçmişimi eledim bir an belleğimde. Bir kahırlı bedduanın okuna mı uğramıştım. “Çöller ayağına yol olup dolansın, tüm ayrılıklar hasret olup yüreğine asılsın diye...” Hatırlayamadım. Şimdiye dek ne kimseyi kırmış, ne de kimseyi incitmiştim. Tüm kırılmışlığıma, incitilmişliğime rağmen incitmemek ve kırmamak üzere niyetliydim.

İçime düşen burukluğu ötelemeye çalıştım.

Yola çıktığımız an, efil efil esmeye başlayan bir rüzgâr beni rahatlatıyordu. Sekîne denen bu rüzgâr yolculuğumuz boyunca esecek gibiydi.

Yürüyordum,

nefiste,

enede,

kalpte,

kalbin bin bir kapılı sırlarında,

rüzgâr denen sırla meleklerin kanadında...

Sâre kadındı, ben ana.

Sâre’ye kadınlığı bırakıp analığımı kucakladım, yürüdüm.

Ne Zaman Bitecek?

BÜYÜK PEYGAMBER yürüyor. Sükût kadere boyun eğmişliğin tercümanı aramızda. İbrahim de sabır ve tevekkül, ben de ise dinmek bilmeyen gözyaşı var. Ağlıyorum. Tanıdığım yerlerden uzaklaştığım kadar, ayrılık mesafesi kadar, şimdiye dek ağlamış tüm kadınlar kadar ağlıyorum. Gözyaşlarımı İbrahim'den gizleyerek kan-yaş ağlıyorum.

Hayatıma ayrılık, yüreğime gariplik geliyor.

Gözyaşlarım kahır, gözyaşlarım gurbet yüklü...

Uzaklaşma...

Kaderimde dolu olan çizgiler. Hep bilmediğim yerlere birilerinin peşinden akıp gittim. Firavn'ın sarayına kimin peşinden geldiğimi bilmiyorum. Bildiğim Sâre'nin peşine takılıp Firavn'ın sarayından uzaklaştığım.

Yine uzaklaşıyorum, yine bilmediğim yerlere savruluyorum. Yorgunluk nefes kesip, uzaklaşma umutlarımı giderdiği vakitlerde İbrahim'e soruyorum:

– Bu yolculuk ne zaman bitecek?

Alınmayan bir cevapla yolculuğun devam edeceğini anlıyorum. Yol uzun, gözyaşlarım da yol kadar.

Çöl, güneş ve sıcaklık.

Bir kadın, bir bebek ve bir baba.

Zorlu bir sınavın üçlüsü.

Sessizlik yolun kılavuzu...

Yorgunluk sabrı hırpalıyor.

İbrahim önümde yürüyor. Zaman zaman da nefsim önümde yürüyor. Yorgunluk nefse konuşma fırsatı veriyor. Nefsim:

– Sor, diyor. Bu kadar da susma, nerelere sürükleniyorsun? Bu kadar uzaklara kovulma olur mu?

Suçun ne?

Feryat edercesine haykırıyorum gözlerimde yaşlar, boğazımda kırık hıçkırıklarla:

– Allah aşkına söyle bu yolculuk ne zaman bitecek?

Sessizlik İbrahim'e hal olmuş, kelam İbrahim de lâl olmuş.

İsmail kucağımda terliyor, uyuyor uyanıyor. Uyandıkça meme veriyorum; susuzluğunu, açlığını gideriyor. Takatimin bittiği noktalarda yürüyüşün ne zaman son bulacağı kafama takılan soru yumağı olarak sessizliği bozan yine birkaç acı çığlık oluyor. Alnımda kahır dolu terler, gözlerimde hayatımı akıttığım yaşlarla çöl sessizliğini bozuyor sesim:

– İbrahim, bu yolculuk ne zaman bitecek?

Sükûfî cevap devam ediyor.

Sürgün düşüyor içime. Kendimi kurban gibi hissediyorum. Sahibimin ardına düşmüş kurban edilmeye gider gibiyim. Her anım kurb/an oluyor.

İbrahim'in sabrına, İbrahim'in tahammülüne tutunuyorum. Merhamet yüklü İbrahim nasıl da itirazsız yürüyor. Bir tanecik yavrusunu uzaklığın bilmediği noktalarına kendi elleriyle taşıyor. Ondaki dayanma gücüne bakıyorum. Rabbine, itimadına. Emre boyun eğişine, itirazsız duruşuna. İtirazın isyan kadar, tevekkülün iman kadar olduğunu anlıyorum. İbrahimvarî olmam gerektiğini düşünüyorum. Sıcak kumlar ayağımı yakıyor, susuzluk dilimde parça parça, yorgunluk yine kollarıma doluyor. Bebeğime bakıyorum, her şeye rağmen uyuyor. Uyku gözlerinde salıncak...

Yine bir gün daha bitmeye varıyor. Güneş ufka eğilmiş. Akşamın hüznü yolculuğun yorgunluğu ile birleşiyor. İçim, dilimden dökülmeyen kelimelerin tekrarına duruyor.

– Bu yolculuk ne zaman bitecek?

Sırr-ı Kelam

SÖZE AYRILIK düşmüştü. Meğer Sâre kelamın sırlı dünyasına ulaşmamızı engellemiş. Kelimelerin büyüğü vardır. Kelam kalp taşıyıcısıdır. Bu kadar uzun bir yolculukta, kendisinin olmadığı mesafelerde, sevgileri susturmanın tek yolu kelamı susturmaktır. Onun için yola çıkmadan İbrahim'e demiş:

– Hacer'le yol boyunca konuşmayacaksın!

Eminim Sâre son kez can dostu İbrahim'in ela gözlerinin içine bakıp tekrar be tekrar tembih etmiştir:

– Hacer ile yol boyu konuşmayacaksın değil mi?

– Evet, işaretini başıyla yapmıştır merhamet yüklü İbrahim. Şefkati Sâre'sini kırmaya el vermemiştir.

Kelam yasaklıydı aramızda...

Madde önce kelamı duymamış mıydı? Kelam yaratmamış mıydı varlığı? İnsan elest diyarında önce kelamı duyup, sonra cisme girmemiş miydi? Kelamın alanı cisimden sınırsız değil miydi? Tüm kelimeler önce kalpten çıkıp, sonra tüm kelimeler önce kalbe dökülmez miydi?

İbrahim ile aramızda kelam küskün, söz kırgındı. Dimağında kırgın kelimeler ürkek ve titrek dolaşıyordu.

Söz olmayınca mekân katı ve soğuktu. Mekâna sıcaklık ve hayat getiren kelamdı. Kelamsızlığın soğuk yansımalarıyla ürperdim.

Kelamsızlık üşüttü.

Sâre, İbrahim ile aramızdan hayatı çekmişti. Konuşmak istedim. Sâre'den korkan ürkek kelimeler boğazımda takılı kaldı.

Kelam sırlıydı, kelamda kadim güç vardı. Kelam ruhtan kopup gelirdi. Kelam O'ndan gelenleri bize fısıldayan aracıydı; biz kelamı ene kabımızdan geçirip kendimizden sanırdık. O zaman da kelamın gücü, masumiyeti kaybolurdu.

Kelamın sustuğu yerde Mütেকellim'in kapısında durdum. Sırr-ı kelamın ezelî hitabının sahibine yöneldim.

– Ey kelamın sahibi! Sen izin vermezsen hiçbir kelam ağızdan çıkmaz, kalpten geçmez. Sen izin verince de lisan-ı hal kelam olur, kalp kelam olur, bilumum her şey kelam olur.

Dil kelamı ne kadar aciz, ne kadar da kısırdı. Sırr-ı kalbe erenler için kelamın aracılığına ne ihtiyaç vardı. Söz susunca kalp konuşurdu, ruhta zaman ve mekân dürülür, yekvücut olurdu. Biliyordum; İbrahim Hacer'di, ben İbrahim. Eneler ortadan kalkınca ayrılık ve gayrılık aşılır, kelamda sırr-ı birliğe varılırdı.

Dil kelamı susunca kalp kelamında aşkı okuduk harf harf. Duygu kelamında muhabbetten kelimeler yazdık çöller kadar. Sır kelamında kulluğa yol aldık...

Meğer sevgiymiş kelamla dile gelen, sevgi nefisten kalbe dökülüp aşka ulaşınca kelamın dili tutulur, tüm kelimeler hamûş olurmuş.

Anladım, aşk gözde değil ruhta, kelamda değil sükûttaymış.

Sessizliğin kelamında derin bir soluk alıp yola koyulduk, kelamsızlığın sonsuz kelamında...

Kusyan Dağının Dedikleri

DURMAKSIZIN YOL alıyorduk. Zaman zaman yolumuz çöllerden çıkıp şehirlere, köylere uğruyordu. Hicretimizin bir ucuna Şam da tanıklık etti. Bir büyük peygamberin adımları, bir küçük yavrunun kucakta hicreti, bir ananın gurbeti omuzlayan kalbi, Şam'a da değdi.

Şam'ı gerilerde bıraktık. Şam'ı beklercesine başına dikilmiş bizim yazgımıza benzer bir yazgının yaşandığı Kusyan dağı arkamızda kaldı. Bu dağ bir haset ateşinin kabrini kucaklamış. İlk babamızın yürek ateşi hâlâ sımsıcak, ilk anamızın ciğerparesi için döktüğü gözyaşlarının toprakta nemi var. Havva ananın bir çocuğuna ağlayan, diğer çocuğuna yanan kalbinin iniltileri duyuluyor Kusyan dağında.

Kabil ile Habil arasında ilk kıskançlık ateşi bir kadın için yanmıştı. Acaba onun için mi kıskançlık biz kadınlara yazgı olmuştu? Sâre ile kendimi Âdem'in çocuklarına benzettim. Sâre bu benzetmeyi çocuklarımız için yapmıştı. İleride doğabilecek çocuğu ile İsmail arasında olabilecek bir kıskançlığa karşı tedbir almıştı.

– Götür ana ile oğlunu, demişti.

– Götür, ıglıkları hâlâ kulaklarımda.

Kumlar sıcak, yüreğim daha da sıcak. Güneş ateş sağanağı, gurbet içimde güneşten öte bir kor.

İsmail'in küçük bedeni kollarımda, ruhu uyku beşiğinde... Bazen gözlerini açıyor, kızarmış gözlerimin içine bakıyor. Güneş gözlerime oturmuş sanki.

İşte gidiyorum Sâre. Arkaya bakmamaya niyetliyim. Arkaya bakmak; gönül koymak, sabredememek, tevekküle erememek, verilene razı olmamak gibi geliyor. En önemlisi seni incitmek gibi geliyor. İnciten olmak istemiyorum, incitilen olmayı yeğliyorum. Senin gönül tellerin kırılmasın Sâre. Kır benim yürek tellerimi. Kırılan her tel biliyorum ki, dünya ile kopan bir bağlantı ve Allah ile kurulan bir bağ. Kırık gönül tellerinin Rab ile nasıl bir iletişim nağmeleri oluşturduğunu hissediyorum. O kırık tellere ısrarla dokunmak istiyorum. Sâre sen sebepsin, İbrahim de bir başka sebep.

Habil'in genç yaşta yattığı Kusyan dağı mı var arkamda, yoksa sen mi? Sâre sana karşı nefsim söz geçirdim. Söz geçiremediğim tek şey gözyaşlarım. Yol boyunca kızgın çöllere rahmet yağmuru gibi dökülüyor. Allah'ım! Bir gözde bu kadar yaş olabilir mi?

Şam gerilerde, Kusyan dağı hâlâ başucumda beni takip ediyor. Gözyaşlarıma mendil, acıma teselli taşıyor. Bak diyor ilk kıskançlık ateşine yanan sen değilsin. Habil'in mezarı bende. İlk insanın, kardeşi tarafından öldürülen can yavrusu bende yatıyor. Kabil'in kıskançlığını Habil'in tevekkül ve teslimiyetini her ikisini bir anda duyuyorum yüreğimde. Habil'in mezarında kendi masumiyetimi hissediyorum.

Kabil, Habil'i ölümle tehdit ederken daha ölüm nedir bilmeyen Habil kardeşine demişti:

– Öldürmek için bana el kaldırırsan bile, ben öldürmek için sana el kaldırmam.

Habil el kaldıran taraf olmayışını şöyle açıklamıştı:

– Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım.

Ben de korkuyorum Sâre. Habil'den daha çok korkuyorum. Sevginin bir bölümü korkudur. Sevdiğinden sevdiğin kadar korkarsın, korktuğunun kucağına gidersin.

Kusyan dağı anlatıyor, ben dinliyorum. Yavrum kucağımda, eşim önümde. Takipçiyim. Nefis postumu çöllere attım. İbrahim'e itaat ile adım adım yücelen nefsim baktım. Ne kadar da yakın Rabbine.

Hâlâ sessizlik konuşuyor aramızda.

Haller dil ile kelam.

Sabrım destan destan kelime. Asırlara uzanan binlerce mektup. Bir kadının itaatinde asırlara uzanan

kadınlık tacı.

İbrahim suskun, Rabbine itaatte. Ben suskun, Rabbime ve eşime itaatte. İbrahim iki eşin arasında. İki eş, İbrahim ile kulluk sınavında. Ben görünüşte mağlup, acı çeken mazlum taraf. Sâre bilirsin ki, kulluk sınavının galipleri genellikle dünya hayatının mağluplarından oluyor.

İbrahim yol boyunca kaç kez düşünmüştü Sâre'nin "götür" sözünü, kim bilir. Her kelamın sahibi vardı. "Götür" kelamını yaratanın bu götürüşteki isteği, muradı neydi? Maddeye takılmayan büyük peygamber söz kabuğunun Sâre boyutunu çoktan kırmış, manadaki hikmete boyun eğmişti. Sükûtu, manayı tefekkürdü. Kaderi şekillendiren "götür" kelamı değildi. Kelamın sahibi Rabbin isteği idi.

Bildim İbrahim'in niçin konuşmadığını. Tevhit yolunda itirazsız, sorgulamasız yol almayı, yol gösterene tâbi olmayı öğretiyordu. Şefkatli peygamber kelam maddesinde manaya ulaşmamış olsaydı, nasıl dönerdi tekrar Sâre'nin yanına?

Sâre'nin "götür" kelamı kaderin büyük çizgisinde ince bir noktaydı. Sâre'nin kıskançlığı ezel çizgisinin önemli bir şifresiydi.

Kader, ezel sırrındaki ince çizgiydi.

Kaza, büyük sırrın kabuğu.

İbrahim'in Dört Kuşu

GRİ BİR GÖK İbrahim'in beyaz yüzüne solgun yansımalarla düştü. İbrahim hayatındaki yol alışları düşündü. Hayatı gurbetle, ayrılıklarla doluydu. Doğmadan ayrılmıştı yuvasından. Doğumu kimsesizdi. Şimdi de yollara dökülmüştü arkasında bir eş ve kendisi kaderli bir bebek vardı. İbrahim gurbetin kulluktaki önemini biliyordu. Âdem babası gariplerin en büyüğü idi. Hem de bambaşka bir âlemde düşüvermişti bu yollara.

İbrahim, manevî âlemde benim hislerimi düşünüyordu. Kendi hayatında yaşadığı yakîn isteme halini hatırladı. Benim de yakîne ulaşma sınavında olduğumu düşündü.

İbrahim'in istediği yakîn öldükten sonra dirilme konusundaydı. Onu yaşamışçasına inanma hali istiyordu. Yakînin bir anlamı da mevt demektir. Çünkü yakîn ölümle olurdu. İbrahim'in öldükten sonra dirilme konusundaki yakîn isteğine Allah dedi ki:

“Ey İbrahim! Dört tane kuş al, onları kendine alıştır. Sonra onları boğazla, etlerini birbirine karıştır, her bir parçasını bir dağa bırak. Sonra onları isimleriyle çağır. Hepsini birbirine karışmadan kemal-i süratle geleceklerini göreceksin.”^[9]

İbrahim denileni aynen yaptı ve kuşlar geldi. İbrahim bu kuşların başka sırrını da biliyordu. Yakîne ermimizde engel, insanın içindeki problemlerdi. İbrahim kuşları seçerken nefsimizdeki engelleri sembolize eden kuş çeşidini seçmişti. Her bir kuşun kesiminde nefis boyutunda da kesimler vardı.

İbrahim'in kuşları tavus, karga, horoz ve güvercindi. İbrahim dört kuşun kesimi ile nefsindeki dört duyguyu da kesmişti.^[10]

İbrahim, benim kuşlarımı kesişimi gözlüyordu, kesme sırası şimdi bendeydi. Çünkü kullar için de yakîn, yaşanan sınavlarlaydı.

Keserken duyduğum acıları hissetti ta yüreğindeymiş gibi. Kuşların çırpınışlarını, elimden tam kaçırmak üzereyken yakalayışımı görür gibi oldu.

İbrahim, benim önce tavus kuşunu uçuruşumu izledi. Tavus kuşunun arkasından bakıyordum. Ne de güzel süzülüyordu. Uzaklaşırken bile alımlı ve çekiciydi. Tüm kanatlarını açtı. Renk cümbüşü göz alıyordu. Her bir renk kendisine çekiyordu. İçimden bir şeyler koptu, “gitme” demek, yakalamak, hiç olmazsa “Bir parçacık tüylerinden ver” demek istedim. Uçurtmakla tutmak arasında mütereddit kaldım bir müddet. Belki şu mor renkli tüyü yakalasa mıydım? Bir tutamını tuttum, kopmuştu; avuçlarımda kaldı tüyler, yerlere döküldü. Tavus semanın derinliklerinde nazlı bir gelin gibi uçup kayboldu. Birinci kuşun boğazlanması gerçekleşmişti. Geride biraz iç burukluğu kalmıştı.

İbrahim belki o sırada kendi içinde konuşmaktaydı:

– Tamam Hacer'im, tamam, demektedir. Tavus dünyayı temsil ediyor, ilk kuşumuz uçtu.

Şimdi sıra horozdaydı. Horozun uçuşu tavustan daha kolay olmuştu. Sâre'ye ne hissettiğime baktım. Küs müydüm, kırgın mıydım?

Hiçbirisi değildim. İçimde ona karşı bir gadap hissetmiyordum. İlk başlardaki hislerim gitmiş, Sâre'yi de kaderden bana sorulan bir sınav sorusu olarak görmeyi başarmıştım. Bu sırada ulaşınca beni sürgüne gönderen, eşimden ayıran, çocuğumu babasız bırakan kadına kızgınlık hissi gitmişti. Horozun kesimi çabuk bitti. Kimseye gadap, kızgınlık hissetmiyordum.

Horozu uçurmak tavus gibi incitmemişti beni. Hiçbir cazibesi yoktu. Biraz da ürperdim ondan. Varlığı tedirgin etti.

Şimdi sıra kargadaydı. Kargayla da aram pek hoş değildi zaten. Onun gidişi de beni etkilemedi. Hemen bırakıverdim. Karga, haseti temsil ediyordu. Zaten kıskanç değildim.

Sıra güvercindeydi. Güvercin son kuşumdu. Güvercin hoştu, sevimli, biraz da masum. İnsana

rahatlık veren bir görüntüsü vardı. Masum haliyle bir yavru sıcaklığını hissediyordu insan onda. Bembeyaz tüyleri, saflığı temsil eden edasıyla insanı cezb ediyordu. Nasıl bırakacağını bilemedim. “Bu kalabilir, zararsız” diye düşündüm.

Sanki İbrahim mana âleminden:

– Olmaz Hacer! Onu da uçur, masum gibi görüldüğüne bakma, diyor gibiydi. Bir an İbrahim’in şefkatli sesini ruhumun derinliklerinden işittim.

Utandım İbrahim’den. Çaresizce bakındım. Güvercinimin masum beyazlığında kaldı bakışlarım. Güvercin çoktan havalanmıştı. Başımın üstünde uçu bir müddet. O da sanki beni bırakmak istemiyordu. El sallamak, “Geri gel” demek istedim. Uzaklaşmıyordu bir türlü. Bakmamaya karar verdim, o da gitmeliydi.

Gözümü son kez kaldırdığımda güvercinin beyaz tüylerinden birkaç tanesini boş havada salınırken gördüm. Derinden bir nefes çektim.

Güvercin de uçmuştu. Güvercin heva ve hevesi temsil ediyordu. Nefis kafesi boşalmıştı. İnsanı tutsak eden tüm kuşları uçurdum. Boşalan nefis kafesini çöllere fırlattım. Nefis kafesinin çöllerde iniltisini duyar gibiydim. İnsana her ayrılış acı verirdi, hele de nefisten ayrılış en acı vereniydi. Her şeyin acısı sonunda ulaştırdığı mutluluk kadardı. Nefis kafesinden kurtuluş da O’na ulaştırdığı için, nefisten ayrılışın acısı O’na kavuşmadaki mutluluğa denkti.

Düşündüm önem vermediğimiz, nefisî hal zannettiğimiz bazı duygularımız demek ki imanî terakkimize engel olabilmekteydi. Demek öldükten sonra dirilme halinde hakkalyakîn imana ulaşmada bu dört duygunun izalesi gerekiyordu.

Bir bıçak yüreğimin üstündeki bir şeyleri kesmişti sanki. Benliğimi, gururumu. Uçan kuşların yüreğindeki kesim yaralarına; “Ya Baki, entel Baki!” merhemini sürerek yürüdüm.

İçime İbrahim’in duası düştü:

“Ya Rabbi! Ölülerin diriltilip kabirlerinden kalktıkları günde beni rüsvay etme. Zira ölülerin kabirlerinden kalktıkları günde mal ve evlat bir faide vermez. Sadece Allah’a selamet-i kalp ile gelen kimsenin ameli menfaat verir ve o kimse menfaat görür.”^[11]

Selamet-i kalp, kalbe imanın inmesi idi. Selamet-i kalbin alametleri çoktu.

Hiç kimseye eziyet etmemek.

Hiçbir kimseden incinmemek.

Bir kimseye iyilik yaptığında ondan karşılık beklememek.

İbrahim bir gün Azrail (a.s.) ile karşılaşınca ona sormuş:

– Rabbim beni niçin dost edindi?

Azrail (a.s.) cevap vermiş:

– Sen halka ihsan edersin ve onlardan bir şey istemezsin.

İbrahim’in kalb-i seliminden onu Rabbin dostluğuna götüren ince sırrın peşindeydim.

Nefsin tüm kuşlarını uçurtmuş, içimde hiç kimseye kırgınlık kalmamıştı.

İbrahim yakîne tutunan kalbime mana âleminden gülümsüyor gibi geldi.

Kalbime itminan oturmuştu.

Etrafımda kalbin kuşları kanat çırpıyordu...

Değişim

İKİ KADINDIK, kaderin hayat örgüsünde birini pay etmek düşmüştü hissemize. İkimizin de yüreğinde sancı. Hayatın birlik yansımasında kalbi ikiye bölmek, kadın kalbinin kabul edemediği bir yazgıydı. Kalbin birlik çırpınışlarında yürek sırrını paylaşmak, gönül yoldaşını pay eylemek, kadın kalbinin bilemediği, çözemediği, sırrına eremediği acı döngüsüydü her zaman...

Ben ve Sâre, şimdi bu paylaşımın ikilisiydik. Biri paylaşımında, aşkı pay etmede iki eştik, sevgiyi iki etmede iki kalbin umutsuz çırpınışlarıydı bizim yaşadıklarımız.

İki kalp arasındaydı İbrahim. İki kalbin bir kalbe sığma mücadelesi değildi bu. Sâre'nin bir kalpte, bir olma çatışmasıydı. Dirlik değil, birlik kaygısıydı. Kesrete tepkiydi.

Sâre'de kıskançlık, bende sabır vardı. Sabrı olmayanın aşkı ne kadar olurdu? Sâre sevdi, sabırsızdı. Sevgisi aşka ulaşamadı. Ben sevdim sabrım vardı. Sabır sevgiyi aşk yapan iksirdi. Aşk, sabır kadardı. İbrahim sevgi ile Sâre de kaldı, ben sabır ile aşkı aldım.

Ve yollardaydım, yürüyordum. Çöllerde mi benliğimde mi, yerde mi, nefsimde mi yürüyordum? Her adımda bir değişim hissediyordum. Manevî bir yolculuğun ilk eşiğinde olduğumu biliyordum. İbrahim'in ardında yollara dökülmemiştim sanki, yavrumu da alıp onunla bir seyr u süluka çıkmıştım.

Soyundum, tüm benlikten. Bildim, değişim için ayrılık gerekti. Usulca giydim yeni giysilerimi. Tevekkül çarşafına sımsıkı büründüm. Sâre'nin sesi sık sık kulaklarımda çınlıyordu:

– Götür onu!

Gidiyordum işte, giderken bir şeyleri de bırakarak gidiyordum tüm nefis açmazlarını, tüm benlik kaygılarını. Her acı nefsin bir yanını tamir için değil miydi? Böyle bir acı benim için tüm nefsi birden bırakmak oldu. Acı kadar tamirat olurdu nefiste, benim için de öyle olmuştu.

Sanki Sâre arkamızdan sesleniyordu:

– Uzaklaştır onu ve yavrusunu benden.

Uzaklaşıyordum yavrum ile. Birimiz mahzun, birimiz masumdu. Bir mahzun ile bir masumun duruşunu Rabbim nasıl kabul etmezdi ki? Kulluk duruştu. Kalbin Rabbine duruşu.

Uzaklaşıyorduk dünyevîlikten, uzaklaştığımız kadar Rabbimize yakınlaşıyorduk... Bu yolculuğun bana yansıması değişimdi. Değişim acıydı, zordu. Değişimin en yamanı benlikte başlıyordu. Benliği atmak, bıçaklar altında kesilmektir. Doğranmaktır, bin bir parça olarak. Bin bir esmalî Zâtı bulmak için benlikte bin bir değişim olmalıydı.

Ruhumda garip bir doğranmışlığı hissediyordum. Bıçak... Benliği doğrayan bıçaklar. Herkes için farklı olabilirdi. Benim benlik bıçağım Sâre'ydı.

Yürüyordum, parça parça doğranarak. Zordu; nefis bir yandan sızlanıyor, başka bir duygum başka bir yerden isyan ediyordu. Kendimi koşucu gibi hissediyordum; bir ona cevap verip susturan, bir ona koşup ikna eden. İç yürüyüşü, dış yürüyüşünden daha zor, daha yorucu, daha sabır şikendi. Sonunda tüm benliğimi bırakarak yürüdüm, kırık bir kalp ve mahzun bir yürekle.

Benlikten teslim ve tevekkül sırrı ile kurtuldum.

Yolcuydum. Hep yolcu olarak yaşamıştım.

İrakilere yol alıyordum. Her ermişin yolu önce irakilere düşerdi, manevî yollara düşmeden önce.

Yürüyordum...

Dayanağım tevekkül, desteğim sabırdı.

Tevekkül iman kadar, sabır acı kadardı.

Biliyorum, tüm hikmet erenleri razı nefsi tanımlayacaklardı.

Pek çok tanım oluşup, pek çok mertebesi ortaya çıkacaktı.

Kırmayan nefis,

Kırılmayan nefis,
Küsmeyen nefis,
Kin duymayan nefis,
Her şeyi Rabbinden bilen nefis diyeceklerdi.
Sonunda tüm kelimeler şunu demek için dimağlara üşüşecekti:
– Hacer duruşlu nefis...

Miraç Yürüyüşü

ADIM ADIM varış mesafesine yaklaşıyorduk. Yolun bitmesi sevinçten çok üzüntü veriyordu. Varış ayrılık demektir. Ayrılık düşüncesi bir kez daha içimi sızlatıp kalbimi acıttı. Ne kadar da Havva anama benziyordum. Ananın bahtı kızındaymış ya. Doğru. O da ayrılmıştı üç yüz yıl eşinden.

Ayrılığın ne yaman şey olduğunu onlar kadar bilen olmadı. Ayrıldılar Havva'nın suçundan, fakat birbirlerini suçlamadan. Ne Havva suçladı Âdem'i, ne Âdem suçladı Havva'yı. Kullukta yaptıkları hata için ikisi bir özür dilediler üç yüz yıl. Birbirlerine özlem ve hasret duyarak.

İlk anamız ile ilk babamız, olaylarda kimseyi suçlamamayı öğrettiler üç yüz yıllık bir dersle. Galiba tam öğrenemedik.

Kendi dışında herkesi suçlayan insan, o birbirlerini suçlamayan insanları bile suçlu yapabildi.

– Siz, dediler, yemeseydiniz o meyveyi, cennetten kovulmazdık.

Ezelî sırrın sırrı olan bir meyveye takıldı çoğumuz. Bilmediler ki, o şifreydi.

Oysa Havva anam o meyveyi yemeliydi ki, İsmail'im olsun.

O meyve yenmeliydi ki, Sâre kışkansın, ben tevekkül etmeyi öğreneyim.

İsmail'im annesinin kucığında ilk hicretini yaşasın.

İsmimin ikinci manasını yaşıyordum, kucığımda bir bebekle. Hacer'in ikinci anlamı hicret demektir.

Öğle, ikindiye uğramak üzereydi. Kızarmış gözlerle etrafıma baktım.

Zamanın ne kadar geçtiğini bilemedim. Zaman ayaklarımda sürükleniyordu.

Bu yürüyüşte yol güzergâhını İbrahim'in belirlemediğini anladım. Biz kadınlar eşlerimizin peşinden gittiğimizi düşünürdük. Çoğu yaşadıklarımızı da onlardan sanırdık. Oysa onlar da, kaderin peşinden giderdi.

Demek ki, şefkatli İbrahim de bilmiyordu. O da kaderin peşine takılmış gidiyordu.

Sustum... İbrahim gibi sessizliğe bürünerek sustum. Susmayı edep bilerek sustum, sorgulamayı kadere itiraz kabul edip sustum.

O zaman anladım, önde kılavuzun Cebrail olduğunu. Cebrail ile büyük bir peygamberin bulunduğu yerin tecelligâh-ı İlahî olduğunu fark edip yorgun bedenimdeki adımlarımı cismimden kaçırıp kalbime doğru attım. Cismî yürüyüşüm son bulmuştu, yorgun ayaklarımda altında başka bir boyut açıldı, ayaklarım yerden kesildi.

Kalbime hicret ettim.

İtiraz yoktu.

Kin yoktu.

Kızmak yoktu.

Gücenmek yoktu.

Rahatladım...

O zaman anladım, İbrahim'in rahatlığını terlemeden yol alan ferahlığını. Aynı rahatlık, aynı ferahlık beni de kuşattı. O an fark ettim, arkada esen rüzgârı. Sekîne denen rüzgârın Cebrail'in varlığının yansıması olduğunu.

Yürüyordum,

aczde,

fakrde,

şefkatte...

Bilmiyordum ezel sırrını.

Bir büyük peygamber, şefkate muhtaç bir bebek, aciz bir ana ile başlayan bu yürek yakan, gönül koyan, gözlerde damla yaş bırakmayan mahzun ve mazlum yürüyüşün farklı bir açılımı olduğunu.

Bilmiyordum.

Bu yürüyüşte önce yürekten başlanacağını, sonra tüm dünyevîliklerin terk edilip terklerin bile terk edileceğini.

Bilmiyordum.

Bu yürüyüşle son peygamberin yürüyüşünü başlattığımızı.

Bilmeden yürüdüm.

Mirac'a...

Bir kadın kalbi acizlikle, çaresizlikle çırpınıp gözyaşlarıyla yollara koyulursa, üç yolcunun dördüncü arkadaşları da Cebrail olursa, elbette onları rahmet-i Rahman alırdı kucağına.

Yürüyordum Hatim'e...[\[12\]](#)

Önde Cebrail, arkada bir aile,
yürüdük...

Arş-ı Azâm'a...

Aşkın Hikâyesi

“Cihanı hiçe saymanın adıdır aşk

Varlığı bırakıp gitmenin adıdır aşk.”^[13]

AŞKIN HİKÂYESİ düşmüştü yol boyunca içime. Aşk yürümekle başlamıştı her dem, ayrılıkla çimini toprağa bırakmış, acıyla boy vermiş, gözyaşıyla filize durmuştu. Aşka düşünce ilk babamız ayrılmıştı tüm sevdiklerinden, gönül verdiklerinden, kalp çiçeklerinden, nefis lezzetlerinden.

Aşka düşünce ilk atamız, şeytan çıkmıştı karşısına. İlk evhamı, ilk şaşırmaı yaşamıştı.

Aşkta şaşkınlık vardı.

Aşka düşünce ilk babamız, yalnızlığına bir yoldaş aradı. Havva yalnızlık elini tuttu. Aşk vurunca ilk babamızın gönül sahillerine aşkın ilk basamağı Havva düşmüştü içine. İlk babamız aşkı tattı.

Aşkta kadın vardı.

Aşka düşünce tüm âdemler (insanlar) için ademler (hiçlikler) vardı.

Aşkta yokluk gömleğini giymek vardı.

Aşka düşünce ilk babamız, ayrılık atına binivermişti. Ayrılmıştı ilk yurdu cennetinden, kalp kevseri Havva'sından.

Aşkta ayrılık vardı.

Aşka düşünce ilk atamız önce bir garip oldu, dünya toprağına düştü boy vermek, ağaca durmak, nübüvvet çekirdeğı olup nübüvvet meyvesi vermek için.

Aşka düşünce her insan için,

yürümek vardı.

Âdem baba gibi.

Üçüncü Bölüm

Her Kadın Hacer'dir

Nereye Gidiyorsun?

RÜZGÂR DURDU.

İbrahim durdu.

Nefesler durdu.

Zaman yeni bir başlangıcın başlama noktasında heyecanla durdu.

Yorgun bedenim soluk soluğa durdu. Ulaşmanın sevinciyle gözyaşlarım durdu.

– İşte, dedi İbrahim, geldik!^[14]

Etrafıma bakındım. Aradığım hiçbir şey yoktu. Çölün ortasında dağlarla çevrili ıssız bir yer. Yanlış görme ihtimaline karşı gözyaşlarımın yorduğu kızarmış gözlerimi ovuşturup bir daha baktım.

Güneşin yakıp kavurduğu, hayat izi olmayan çıplak dağlar. Mavisî kaçmış, sarımsı ve gözlerim gibi kızıla çalan ufuk. Sarıyı benimsemiş, kızıla yaklaşmış çorak toprak. Hiçbir canlıyı ağırlayıp misafir etmediği, hiçbir insanla ilişki kurmadığı, her şeyi ile ehil olmadığı anlaşılan bir mekân. Haşin, ürkütücü ve yaban...

Yer lavlarla patlamış, yanmış da yanmış... Her yer yanıklığın rengine sarınmış.

İssızlık dağlarla çevrelenmiş. Ebu Kubeys dağı, Ecyad dağı, Sevr ve Hira... Yerin kükremesiyle oluşmuş yüzlerce siyah tepe... Hepsi sivri ve dik, kıyamda gibi vadiye yönelmiş, bakıyor gibi duruyorlar. Her yerden Celal yansıyor.

İbrahim'e baktım. Gözlerinde korku vardı. Belli etmemeye çalışıyordu. Mekân insana ya korku, ya da ünsiyetle yansırı.

Burada tek bir ağaç vardı. Sarha ağacı. İbrahim hemen onun yanına çadır kurma telaşına düştü. Kısa bir süre sonra ortasında bir direk olan çadırımız hazırıldı.

İbrahim gidiyordu, önce inanamadım. Nasıl bizi burada kurda kuşa yem bırakıp giderdi? Tekrar gelecek miydi?

Gözlerimden korku mu, dehşet mi düştü kızgın kumlara bilemedim. Ama içimin kumlara dönüştüğünü biliyordum.

– İbrahim nereye gidiyorsun, dedim.

Yine sükûtî sessizlik devam ediyordu.

Nasıl bizimle küs olurdu, nasıl konuşmazdı, nasıl bir kelamı bizden esirgerdi?

Kendi terk edilmişliği mi unutmuştum. Yavrum nasıl buralarda açlıktan, susuzluktan telef olur giderdi? Ya o benden önce ölürse, ya ben ondan önce ölürsem, her iki düşünce de dayanılacak gibi değildi.

Yüreğim İsmail'im için toplandı, kelam İsmail'im için söze üşüştü. Kırık kalbim İsmail'im için medet aradı. Kısılan sesim İsmail'im için haykırdı:

– Burada bizi bırakıp nereye gidiyorsun?

İbrahim'de ne söz, ne de başka bir şey vardı. Gidiyordu, arkası dönüktü. Yüzünde neler hissettiğini göremiyordum.

Acizlik, zayıflık ve çaresizlik... Hepsi çöller kadardı, içime vuruşu ise çölün yakıcılığı kadar.

Ağlamaktan kısılan sesimle tekrar haykırdım:

– Bizi kime bırakıp gidiyorsun?

Cevapsızlık cevabımdı.

Kimin İsteği?

ARKASINDAN BAKTIM. Ayrılıyordu. Kalbimi de ayırıp gidiyordu. Şefkatimi parça parça edip gidiyordu. Tüm korkuları içime yığıp gidiyordu...

İstenmeyişimi, ötelenişimi belli edip gidiyordu. İki kelamı bizden esirgeyip gidiyordu. Bir yavruyu sevgi, merhamet kucağından uzaklaştırıp gidiyordu.

Bu ıssız yerde bir küçük yavru ile beni başbaşa bırakıp gidiyordu. Hayatımda hissettiğim en derin telaşı hissettim.

Çaresizdim,
yapayalnız,
bir de küçük ciğerpare...

Bebegi yere koydum, bize arkası dönük olan yüzün önüne koştum. Önünde durdum. İbrahim de durdu.

İbrahim'in nuranî aksakalının çevrelediği beyaz, parlak yüzüne baktım. Ela gözlerinde tevekkül ile hüznü, merhamet ile acıyı, hasret ile özlemi bir anda yakaladım.

Hiçbir zaman sorarak üzmediğim, itirazla incitmediğim İbrahim'e, kırgın gözlerle baktım. İbrahim'in gözleri şefkat yüklü, hasret yüklü, sır yüklü, mana yüklüydü. Hepsini bir anda okuyup içime akıttım. Ruhun konuşmasından kelamın konuşmasına aktım.

– İbrahim, dedim,
– Bizleri kime emanet edip gidiyorsun?

Telaşsızdı... Sakin, mütebessim gözlerimin içine baktı. Gözlerime değil, kalbime değdi bakışı. Kulağıma değil, yüreğıme ulaştırdı cevabı:

– Allah'a.
Bir anlık paniğim gitti. Sordum:
– Bu kimin isteği?
Tevekkül kelam oldu, döküldü:
– Rabbimin, dedi sevgiyle İbrahim.

Sorulması gerekeni sormuştum.

Şimdi tevhit denizine düşmek zamanıydı. Demek Rabbimin isteğiydi. Emin bir soluk, rahatlatan bir duruştu hissettiklerim.

Demek O istemişti.

Rahatlamıştım.

İmanım sözcük olup süzüldü:

– Öyle ise Rabbim bizi zayi etmez.

Ana ve Oğul, İbrahim'dik

İBRAHİM'İN BİR anlamı millet babası, bir anlamı da Ebun Rahimun, yani merhametli baba demekti. Milletin babası ve merhametli baba bir gönül gülünü, bir şefkat parçacığını, bu yaban yerde bırakıp gitti. Arkasına dönüp bakmadı. Bakmayı sabırsızlık, bakmayı itaatsizlik belledi. Bakmayı tevekküle aykırı buldu.

İbrahim yazgılıydık. Nemrut'un doğan erkek çocuklarını öldürdüğü yıl annesi İbrahim'e hamile olmuştu. Anne hamile olduğunu anlayınca bunu saklı tutmuş doğum zamanı ıssız bir yere çekilmişti. Doğumdan sonra da İbrahim'i mağarada büyüyünceye dek saklamıştı.

Ana oğul mağaradaki İbrahim'dik.

Uzun uzun İbrahim'in arkasından baktım. Sanki bakışlarım onu takip ettiği sürece ayrılmayacaktık. Sonunda İbrahim bir tepeciğin ardında görünmez oldu. Bakışlarım boşluğa takılı kaldı. Burada ne kadar çok tepe vardı, ne kadar çok dağ vardı. Her yer taş ve kayaydı. İsmime göre bir mekândı.

Kül renkli dağları yürekçiğime benzettim. Güneşten kızarmış kumları günlerdir ağlayan gözlerimle eşleştirdim. Mekân ne kadar da ben kaderliydi.

Acaba buralara hiç yağmur yağmış mıydı? Rahmetten birkaç yudum içmiş miydi bu kurak topraklar? Bulut denen pamukçuklarla hiç gölgelenmiş miydi bu çorak topraklar?

Bilemedim. Bildiğim tek şey her yerden yalnızlığın yağdığıydı.

Tüm mekân lal olmuştu. Burada yaşanacaklar için sesini kesmiş mecalsiz kalmıştı. Sessizliği bozan hiçbir şey yoktu. Rüzgârın mırıltısı bile duyulmuyordu. Sessizliğin tınısı ruhumun derinliklerine çarptı.

Gözlerim tekrar İbrahim'in peşine aktı.

Dağların ortasında yapayalnız bir kadındım artık. Kucağımda minik bir bebek vardı. Şefkat eli eşimi arıyordu gözlerim. Daha şimdiden özlemiştim. Hasreti şimdiden içime çöreklenmişti. Yokluğu yalnızlık olarak üzerime üşüştü.

İbrahim'i hayat dağım sanmış, hayat dayanağım bellemiştim. Korktuğumda yaslandığım, sıkıntıda teselli bulduğum hayat sığınağım.

Şimdi o yoktu. Dört bir yanımda başka dağlar vardı. İbrahim sanki bu dağlar gibi sessiz, bu dağlar gibi suskun bizi bırakıp gitmişti.

Gözlerim buğulandı. Yalnızlık dağlardan korku olup yansıdı bir an yüreğime. Ürperdim. Yerde aradıklarımı görebilmek umuduyla gökyüzüne baktım. Gözlerim dağların ufuk noktasında gezindi. Bir kuş, uçan bir şey aradım, yoktu.

Yalnızlık sardı dört bir yanıma. İbrahim'in kaybolduğu tepeciğe baktım. Ana ve oğul, ateşteki İbrahim'dik...

İkinci Havva’yıdım

HAVVA, ÂDEM’DEN ayrılıp gariplik yurdu dünyaya düşünce, yer ile göğü yalnızlık ve hasret çığlıklarıyla doldurmuştu.

İlk insanın çığlıklarından yer ve gök irkilmişti. Daha önce hiç insan kelamı duymamış olan âlem, şaşkınlıkla dinlemişti bu haykırışı:

– Âdem! Âdem!

Bu sestən kâinat ürkmüş, korkudan sesi soluğu kesilmişti.

Yalnızlık Havva’nın etrafında sessizlikle kıvrandı. Havva yalnızlığın tedirgin sessizliğinde yoldaş arayan çırpınışlarla haykırdı:

– Âdem! Âdem!

Ne gariptir ki, ademden gelen insan nedense yalnızlığını ötelediğini sandığı bir âdem arayışındaydı her daim.

Ben de yalnızlık yurduna terk edilince, başka seslenişlerin iniltisiyle kuşattım etrafı. Beni, yer dinledi,

gök dinledi,

dağlar, taşlar, çöl dinledi.

Havva anama muhalefet tüm âlem gibi inim inim inledim:

– Allah! Allah!

Hıçkırıklarla dualara tutundum.

Bir kadının incinmiş gönül nağmelerinden çıkan bu iniltiye tüm mahlukat kulak verdi. Önce yer,

sonra sema,

sonra arş, “Allah!” nidamla cezbeye geldi.

Dualarda Anılan Kadındım

İBRAHİM DÖNDÜ.

Yüzünü bizden çevirdi.

İbrahim kalp (t)uzaklarına düşmemek için bizi uzaklara taşımıştı.

İbrahim kendine ait (sandık)larını bıraktı.

Artık oğlunun hayata ilk adımlarını göremeyecek, ilk konuşmasını duyamayacak, ilk gülücüğünü yakalayamayacaktı.

Bu duygularla ayrıldı şefkatli peygamber. Birimiz eş sevgisiydik, birimiz evlat sevgisi. Birimiz Rahim isminin yansımasıydık, birimiz Vedud. İbrahim biliyorum yanımızdan ism-i Rahimle, ism-i Vedud'a tutunarak ayrılmıştı.

Çölün sarı yansımaları arasında ufukta kaybolmuştu.

Şefkatli peygamber Zî Tuva'daki Kuda dağına gelince bizlere doğru dönüp bizleri kucaklar gibi Rabbine uzanmış, şefkati dua olup dökülmüş, hasreti dualarla arşa ulaşmış, acizliğin kucığında, şefkat ve merhametin tutuşmasıyla tıklatmış o yüce dost kapıyı. Gözleri yaşlı, kalbi haşyet doluymuş. Korktuğu bu mekânın emin bir belde olması için Emin'in kapısına yönelmiş. Kâinatı, asırları kucaklayan bir dua ile kucaklamış bizleri. Dua dua dökülmüş merhameti, dua dua arşa uzanmış sevgisi, dua dua akmış gözyaşları. Aczin sıfır noktasında istemiş kâinatın ezeli sırrını.^[15]

“Ey Rabbimiz! Ailemden bir kısmını, Senin hürmetli Beyt'inin yanında, ekinsiz bir vadide yerleştirdim –namazlarını Beytinin huzurunda dosdoğru yapsınlar diye– ey Rabbimiz! Sen de insanlardan mümin olanların gönüllerini onlara meylettir ve onları meyvelerle rızıklandır ki, onlar da nimetlerine şükretsiner.”^[16]

Meğer bir büyük nurun duasına çıkmışız. Tefekkürün zirvesi bir büyük peygamber, aczin timsali bir kadın, merhametin yansıması bir bebek, şefkatin dürülmüş hali bir aile, âlemlere rahmetin duasına durmuşuz...

İbrahim bize yönelmiş dua ederken benim de her halim dua olmuş, bebekle dualardan dualara koşuyordum.

İbrahim'in dua kolları asırlara uzandı. Bizim için tüm insanlara seslendi. Canlıyı, cansızı, yavrusu ile eşini yalnız bırakmamaları için yanımıza davet etti. Bu öyle bir davetti ki; Allah tüm ruhlara duyurdu. Tüm ruhlar tanıdı bizi. Öyle bir hicretti ki yaşadığımız, tüm ruhlar haberdar edildi. Her ruhun bu hicreti yaşaması istendi. Her insan mutlaka ömründe bir defa Hacer misal olacaktı.

İbrahim, Rabbinden bizim için rahmet tecellileri diledi. Dualarla sardı bulunduğumuz beldeyi. Dualarla kucakladı ayrılığı.

Dualarla sarmaladı ikimizi.

Bundan böyle İbrahim'in duası ulaşacaktı bu beldede, bu şehirde ruhlara...

İbrahim'in duası duyulacaktı mümin yüreklerde.

İbrahim peygamberin kolları saracaktı burayı. Bu belde iki büyük avuçtu,

İbrahim'in avuçları. Tüm dualar önce onun avucuna dökülüp, ondan sonra arşa ulaşacaktı...

Ha mim'e Say Ettim

ANAYDİM...

Kollarımda hayatı tutuyordum. Kâinat kucağıma dürülmüş gibiydi. Yavruma baktım. Ne kadar çok babasına benziyordu. Yorgun kollarımda şefkatin ağırlığını, merhametin sancısını duydum.

Anaydım...

Ana varlık demekti.

Kucağımda bir çocuk değil, tüm dünya vardı.

Bebek su isterdi, bebek yemek isterdi.

Kollarımdan acizlik döküldü sessizce. Kucağım fakirlikle doldu. Etrafıma bakındım. Issızlık kol geziyordu.

Bir soluk bekledim, bir hışırtı arzu ettim. Hiçbir şey yoktu.

Anaydım...

Ana güç demekti.

Analıkla güçlendim, analıkla canlandım. Umutsuzluğu ötelere ittim. İçimde esti yüzlerce fırtına. Hiçbir şey olmayabilirdi, ama anaydım, bulmalıydım. Tekrar masum yavruya baktım babasını aradım yüzünde.

– Ah İbrahim, demek geçti içimden. Diyemedim. Kızamadım. O da sebepti. Kendisinin yaşadığı her şeyi ona yaşatan Birisi vardı. Benim kader programım onun elinde değildi.

İbrahim kaderin programında bir yazıydı. Kalem başkasının elindeydi. Yazıya küsemedim, yazgıya itiraz edemedim.

Kollarımdaki bebeğe bir daha baktım.

Anaydım...

Çocuk ve anne...

Sevgi ile şefkatin birleşimi. Rahman ile Rahim'in aynı aynada yansıması.

Minik dudaklarda bir kıpırtı olmaya başlamıştı. Arandı. Bir şeyler ister gibi bakındı. Dudaklarını uzattı. Bekledi. Bir şey yoktu. Yavrum bir çığlıkla isteğini bildirdi. Çocuk ağlıyordu. Sessizlikte bir ses olarak ilk önce hoşuma gitti. Kucağımda bir canlının varlığı ile rahatlardım.

Sonra acizliğimi hissettim. Bu yavrunun isteklerini burada nasıl bulabilirdim?

Burası çöldü, o ağlıyordu, ben aczi yaşıyordum.

Anaydım...

Ananın olduğu yerde ocak kurulur, ateş tüterdi. Ananın olduğu yerler yurt olur, yuva kurulurdu.

Ben de anaydım, yorgunluğun oturduğu kara gözlerim şahin gibi etrafta dolaştı. Analık duygularım adımlarımı sürükletti. Yavaşça koydum yavrumu yere.

Say ettim,

yalnızlıkta...

acizlikte...

fakirlikte...

çaresizlikte...

Say ettim.

Görünüşte güneşten ateş eksilmiş kum parçacıklarında, aslında mana âleminin sınırsız boylarında.

Say ettim;

tevekkülde,

teslimde,

rızada...

Say ettim.

Ha'dan Mim'e. Burada yalnız Ha ile Mim vardı. Kâinat Mim'di, Ha onun anahtarı. Tüm âlem Ha olmuş bir kadının acz dolu sayı ile Mim'i talep ediyordu. Onun için kâinatın katmanları adedince say ettim, ettirildim. Yedi kat sema, yedi kat arz adedince say ettim. Yedi sonsuzluk sayısıydı. Sonsuzluğun sırrına kadem basma sayısınca say ettim.[\[17\]](#)

Ha'nın Mim duasına çıktığını nereden bilebilirdim ki? Sanki tepeden tepeye değil arzdan semaya, seradan süreyyaya, ferşten arşa say ettim...

Aşk-ı sükûnda say ettim...

Aşk-ı Say

İBRAHİM ÖTELERDE bizim için dualardaydı. Ben başka şeylerin duasına çıkmıştım.

Çöl sıcaktı.

Çöl su isterdi.

Çölde susuzluk ölüm demekti.

Su arayan gözlerle etrafa baktım. İşte orada ileriki tepede su ışıltıları vardı.

Yavrumu yere bıraktım, suya doğru koştum. Aradığım yalnız bir avuç mavilikti. Koştum. İşte ona ulaşmak üzereydim.

O da ne? Aradığım beyazlık değil bu. Çölün sarıdan beyaza kaçmış kumları. Gözlerim beni aldatmış. Bu kadar çok ağlayan göz, renkleri karıştırır olmuş.

Su...

Bir yudum su...

İşte karşı tepede. Koşmalıydım. Daha çabuk, daha hızlı. Çölün her saniyesi insanı hayata karşı kurutuyordu. Takatim bitmeden, yavrum susuzluktan telef olmadan su bulmalıydım. İşte bu tepeye de geldim. Karşı tepede gördüğüm maviliğe ne olmuştu? Sanki birden buharlaşıp uçmuştu, yoktu. Ama umudum vardı. Suyu bulmalıydım.

Soluklandım. Hava sıcaktı. Güneş alev olmuş dökülüyordu dört bir yandan. Etrafta hiçbir şey yok. Yalnız gölgem düşmüş yere. Kendime tek yoldaş olan gölgeme baktım. Varlığı ve canlılığı hissettim. Güneş, tepe, çöl, yalnızlık ve varlık arayan bir kadın. Hayat dileyen bir ana. Kurumuş dudaklarımla haykırdım:

Su...

Bir avuç su...

Bir ananın hayatı tırmalayışı...

Su...

Bir damla su... Hayatı devam ettirmek için, yavrumu canlı tutmak için su.

Bir ananın hayata susayışı...

Bu tepede de yok. İşte şu tepe. Koşmalıyım. Eteklerim koşmama mani oluyor. Daha hızlı koşmalıyım. Elim ayağıma değil, eteklerim ayağıma dolanıyor. Eteklerimi usulca topladım, yavrumu eteğime koyar gibi. Acizliğimi, çaresizliğimi, zayıflığımı toplayıp koydum eteğime. Rahmet ararken, eteklerime, rahmete ulaştıracak her şeyi doldurmuştum.

Acizlik.

Çaresizlik.

Fakirlik.

Kimsesizlik.

Gariplik. Bir de bunların arasında küçük bir yavru.

Eteklerim oldukça doluydu.

Sanki güç kazanmıştım. Koşmaya devam ettim. Bir ananın merhamet kanatları çırpınıyordu.

Alnımda kaderimin yazıları gibi hayatın yorgunluk terleri vardı. Bunlar bir ananın yavrusu için hayata tutunuş terleriydi. Bir kadının hayata düşürdüğü sabır terleriydi...

Koşuyordum.

Üçüncü kez. Yanıldım, galiba şu tepede. Koştum dördüncü kez.

Doğrudum, soluklandım. Derin bir soluk alarak kendimi bir ona, bir ona attığım tepelere baktım.

Tepeleri Sâre ile İbrahim'e benzettim. Sâre'den merhamet dilerken, İbrahim'den hep şefkat görmüştüm.

Ya Şimdi.

Uzaklardaydım. Merhametin olmadığı bir yerdeydim.

Őefkatsiz bir haldeydim.

İki tepecik arasında kalmıştım.

Bir tepe Sâre olmalıydı, bir diğeri İbrahim. Kırık umutlarla baktım tepeciklere. Evet, bu defa da gördüğüm doğru gibiydi, bak ıőtıl ıőtıl suydu, Sâre'ye benzettiğim tepecikte.

Tekrar umutlarım canlandı, eteklerimle birlikte umutlarımı da toplayıp koştım.

Bir o tepe, bir o tepe. Kendini taőtan taőtaya atarak yol alan avare su gibi ben de kendimi su diyerek tepeden tepeye attım.

Aşk-ı sayde koştım.

Tam yedi kez.

Yedi nefis mertebesi adedince koştım. Yedinci de inandı nefsim, bu kuru tepelerde rahmet olmadığına.

Topladığım eteklerimi bırakıp baktım etrafa.

Eteklerimden döküldü sanki tüm umutlarım, acizliğim, çaresizliğim. Derin bir iç çektim. Hüzünle buğulanmış kara gözlerimi yavruma uzattım.

Ağlıyordum. Ufka baktım. Kızıldı.

Akşam gözlerimde ağlıyordu.

Dur! Dur!

YÜKLERİ İNDİRMİŞTİM. Perdeleri bir bir aralamıştım. Rabbim ile aramdaki tüm engelleri aşmıştım. Eş... Eşya... Ev. Yemek, içmek... Varlık... Tüm var (sandık)larını, sanıp da asıl varlığa varamadığım tüm (sandık)larımı attım.

Varlığım yok olmuştu, yokluğum ile var olma yolundaydım.

Yoklukla sarılıydım. Kendime baktım. Kadındım. Acizliğin Rabbim tarafından simge yanıydı. Kucağımdaki bebeğe baktım. Şefkatin varlık boyutundaki ana olmaktadır adıydı. Kendimde iki varlığı topladım, tüm varları yok ederken bu iki varlığı “Var” a basamak yaptım.

Yalnızlıkta yokluğa büründüm.

Bulunduğum mekân yokluğu yaşamak için bana kolaylık sağlar mahiyetteydi. Kuş sesinden arınmış, yaprak hışırtısından yoksun. Yalnızlığımı dillendiren, yokluğuma varlığı ile yardım eden bir rüzgâr bekledim. Çölün ılık ılık esen rüzgârını bir dost eli arar gibi aradım tenimde. Rüzgâr kesikti, sanki onun da mecali yok gibiydi kimseye ulaşmaya. Çekiniyordu yalnızlığımda bana dokunmaya.

Aradakileri attım, arındım.

Yoklukla yıkandım, yalnızlıkla adımladım.

Bu varlıklardan birini de artık bırakma anı gelmişti.

Yedi kez o tepeden o tepeye su için koşturduğum yavrumu. Suyu bulamamış, rahmete ulaşamamıştım. Susuzluktan yavrucak ölecekti. Sebepler suya ulaştırmamıştı beni. Ana yüreği merhametin bulutlarıyla sağanak sağanaktı. Yavrusunun ölümünü görmek bir ana için dayanılması en güç andı.

Bu anı görmek istemiyordum. Hele de yavrumun merhamet beşiği kucağımda ölmesine dayanamazdım. Bıraktım yavruyu sıcak kumlara. Ondan uzaklaştım.

Ağlıyordum.

Bir kadın ağlıyordu ıssız çölde.

Bir ana ağlıyordu kimsesiz. Teselli eden bir kimse, dayanak olan bir omuz, gözyaşımı silen bir el, acımı paylaşan bir kalpten yoksun tek başıma. Tüm acılarımla başbaşa ağlıyordum.

Bir garip kadın ağlıyordu gurbette, ciğerparesinin susuzluktan helak olacağını sanarak.

Ağlıyordum hep ağlayan analar gibi.

Yüreğim akıyordu bu yaşlarla dışarı. Çaresizliğimi gözyaşlarımla dua dua Rabbime arz ediyordum. Yavrumdan uzaklaştım. Hamd denen çöl çalısının yanına sindim.

Ağladım ağladım...

Çölü rahmete gark ederek,

Merhamet ateşinin bu masum yaşlarla serinlemesinden teselli bularak,

Gözyaşlarımdan isyan ve itirazı uzaklaştırarak,

Teslim ve tevekkülü bu damlacıklara katık ederek,

Bu şıpıltıların kullukta ne denli önemli olduğunu bilerek,

Gözyaşlarını bu kurak bedenimizde bir rahmet deryası gibi coşturan Rabbime hamd ederek ağladım.

Ağlamanın çeşitlerini düşünmemiştim şimdiye dek. Bildim ağlamanın da türlerinin olduğunu, gözyaşlarının insanın farklı duygularından akıp geldiğini.

Nefis ağlardı.

Kalp ağlardı.

Ruh ağlardı.

Ağlamanın en kötüsü nefsin ağlamasıydı. Gözyaşlarımda nefsanîlik yoktu. Kaybettiğim bir dünyalığa, elde edemediğim nefsanî arzularıma ağlamıyordum.

Ağlıyordum, ana olarak,
eş olarak,
aciz bir kadın kul olarak.

Kalbim ağlıyordu, ruhum kalbimin ağlamasına yardım ediyordu. Gözyaşlarım onun için cuş u huruşa gelmişti, aktıkça aktı. Sanki vadi gözyaşlarımla doldu.

Bundan böyle buraya “Gözyaşı Vadisi” diyeceklerdi...[\[18\]](#)

Arkama bakmaya, yavrumun nasıl öldüğünü görmeye cesaretim yoktu.

İmanla teslimiyetim ve o yüce Rabbe tevekkülüm vardı. Ama anaydım, merhamet ve şefkatim ism-i Rahim’den aldığım tecelli kadardı. Ölen yavrumu nasıl kendi ellerimle gömecektim? Sonra mezarının yanında, buralarda tek başıma ne yapacaktım.

Düşündükçe gözyaşlarım sel oldu. Hiç insan izi değmemiş bu mekâna önce bir ananın, bir kadının gözyaşları değdi, gözyaşlarımla yıkandı, paklandı, cilalandı. Aman Allah’ım, bu ne kadar gözyaşı! Gözyaşının da bereketinin olduğunu ilk kez düşündüm.

Gözyaşlarımın verdiği serinlik ruhumu biraz ferahlatmıştı. Tüm cesaretimi toplayarak yavrumun olduğu yere doğru bakışlarımı uzattım.

O da ne?

Gözlerime inanamıyordum.

Çölde debelenen yavrumun ayaklarının altında şırıl şırıl bir hayat akıyordu. Gözyaşlarımdan akıttığım hayat sanki orada çeşme olmuştu. Yanlış mı görüyordum, yoksa yine bir serap mıydı? Gözlerimi, kurumuş ellerimle iyice sildim. Kızarmış hallerine aldırmadan bir kez daha dikkatlice açarak baktım. Hayretten büyümüş gözlerim mavi ışıltıyı daha net görüyordu.

Hayretle atıldım, sevinçle koştum.

Bağırdım, bağırdım...

Suyun etrafa kaçıp gitmesine engel olmak istiyordum. Etrafına topraklarla bent yaparken çığlık çığlığa bağıırıyordum:

– Zem! Zem! (Dur! Dur!)[\[19\]](#)

Coşan rahmetin etrafında kumlardan tepecikler oluşturarak sevinç ve hayretin, şükür ve rahmetin zikriyle bağırdım:

– Zem, zem...

Bir ananın gözyaşları rahmet, kanayan yüreği kaynak olmuştu. Bu su, ananın şefkati gibi, hiç bitmeyecek, kızgın çölde anayı temsil eder gibi akacaktı. Kıyamete kadar gözyaşlarımla bereket bulacaktı...

Zemzem, bir ananın hayat çığlığı...

Zemzem, bir ananın gözyaşları...

Zemzem, bir ananın yokluğu var eden aczi.

Zemzem, bir ananın rahmet akıtan sabrı...

Zemzem, tevekkül,

Zemzem, teslimî duruş,

Zemzem, isyansız kadın,

Zemzem, bir kadının sevgisi,

Zemzem, bir kadın şefkatinin suya dönüşmesi,

Zemzem, bir kadın kalbinin şıpırtıları,

Zemzem, say,

Zemzem, aşk,

Zemzem, ana...

Namaz Kadındım

SOLUK SOLUĞA koşum bitmişti. Zemzem'in nesimi ruhumuza değmişti. İçtik serinledik, içtik doyduk. Rızkımız suyla koşmuştu. Tıpkı ana karnındaki bebek gibiydik. Halimiz de öyleydi. Mekân da ana karnı gibiydi, her yer dağlarla çevriliydi. Etrafta bir secde hali vardı, mekân secdedeydi.

İbrahim Bekke'yi çoktan aşmış, dualardaydı. Bir baba, bir eş kalbi, dualarla uzanmıştı Rabbine.

– Ya Rabbi bu Mekke şehrini emin kıl; beni ve evlatlarımı da putlara tapmaktan uzak tut.^[20]

İbrahim bizden ayrıldığında, bizim için Rabbine yalvarırken, bizi bu ekinsiz, hayata dair bir şeyin olmadığı yerde yerleştirme sebebini Rabbine arz etmişti.

– Namazlarını Beyt'inin huzurunda dosdoğru kılsınlar.^[21]

İbrahim kulluk için getirmişti bizi buraya. Hangi kullukta Rabbimize ulaşacağımızı da dua ile istemişti. O kulluğu iyi yapmamız için Rabbinin kapısına dualarla koşmuştu:

– Ya Rabbi! Beni ve benim neslimden olanları namazda devamlı kıl. Ey Rabbimiz, duamı kabul buyur.^[22]

Koydum alnımı yere, hamd ettim Rabbimin verdiklerine. İlk babamız Âdem gibi secde ettim. Bildim, bu belde namaz beldesi olacaktı, burada hayat namaza ayarlanacaktı. Bu beldenin gelecekteki sahibinin adı da namaz demektir.^[23]

Mekânın “Mim” halindeydik. Secde gibi dürülmüş, toplanmış, içine kapanmış bir beldedeydik. Secde visaldi, seccade edep.^[24] Burası hem visal, hem edep şehri olacaktı. Buraya gelen herkes zihnini koruyacaktı, dünyaya aldandığına pişman olacaktı. Burası celalin tecelligâhı olacaktı. Burada her daim O'nun adı anılacaktı.

Sâre tarafından mimlenip başka bir Mim'in duasına yollanmıştık. Her mimlenişin “Mim” boyutunda bir açılımı vardı.

Mim harflerin hamuşuydu. Suskunluğu ile bilinirdi.

Dünya mimdi, kâinat mim. Bulunduğum mekân tam bir mim. Ben de âlem miminin duasında aciz bir mimdim. Başımı secdeye koydum. Hal-i mimle kâinat miminin neslimden olması için dualara döküldüm.

Aşkın Hikâyesi

“Bela yağmur gibi gökten yağsa

Başını onun altına tutmanın adıdır aşk.”^[25]

AŞK MİMLİ, Elif, Lâm, Mim gibi.

Ben de bu mim gibi bir mimdim. Aşk şifre, var olmanın şifresi. Bu şifrenin çözülme bedeli kalbin varlık boyutundaki bağımlılığından vazgeçmesi, bağlarını koparması. Her kopan bağda inim inim inlemesi. Onun halini bilmeyenlerce mecnun denilmesi.

Aşk, cesedin nefis bazındaki sevgilerini atması.

Kalbin sevgi boyutunda “Elif, Elif” diye yürümesi.

Aşk, kalbin sevmesi. Sevgi nefsin oyuncağı, aşk kalbin mahremiyeti.

Aşk, sevginin nefsin elinden kurtulup kalbin avucuna düşmesi. Bu düşüş macerasında geçirdiği acılar, kopartmak istediği zincirler, nefsin esaret kayıtlarından arınmak için çırpınışlarında duyulan ahlar.

Aşk, nefsin sevgi denen küçük kör kuyusundan kalbin enginliklerine firarı.

Sevgi enenin çekim alanı, aşk kalbin ayak sesleri...

Aşk, kalp denen gayp penceresinin tılsım dolu “Mim”i.

Bin bir sır dolu kapının açılımı için kalbin acz ile tıklatılması aşk.

Kapılardan geçişin bir de insan denen kenzde kapısı vardır ki, o kapının bir de anahtarı. Anahtar hasret denen şifrenin kucağında saklı, adı ayrılık. Ayrılık, aşkı çoğaltan iksir. Ayrılık sevgiyi aşk yapan sır. Ayrılık elemiini yaşamayan sevgi, aşk kimyasına eremez, aşk mayasına tutunamaz.

Madde kabuğunun kırılması ayrılığın kimyasında gizli. Aşkın mecazi nefis tuzağından geçebilmesi ise ancak ayrılık ateşinin koruyuculuğu ile. Ayrılık aşkın yol kılavuzu.

Aşk, Mim’in kalbe düşüş şekli...

Dördüncü Bölüm

Diyar-ı Mim

Gecenin Birlik Dili

ÇÖL... GECE...

Karanlık...Yalnızlık...

Yelda: Kara. Şeb: Gece. Şeb-i yelda: En uzun gece.

Şeb-i yeldam başlamak üzereydi. Hayatımda, ıssız bir yerde, tek başıma geceyi yaşayacaktım.

Güneş başını almış gidiyordu. Bir burukluk çöktü içime. Akşam oluyordu. Karanlık sarı yansımalarla sardı önce. Rahmetle gülen ruhum akşamın alacakaranlığı ile mahzunlaştı. Gün akşamlarla tutuştu. Usulca giden güneşin ardından bakakaldım. Geceleri gündüzlerle kilitlemek, karanlığı aydınlık ile gizlemek istedim. Olmadı.

Akşamın habercisi ılık bir esinti dokundu yüzüme. Kızgın çöllerin, sararmış tepelerinin buruk yansımaları düştü kimsesiz ruhuma. Yorgun bedenim mahzun bir titremeye doğruldu. Arkada kalanların garipliği ile irkildim. Bir mahzunluk çörekledi içime.

Gidenlere alışkın kalbim bir ilki daha nasıl yaşayacağını düşündü.

Akşam oluyordu, kimsesiz... Yavrumu kucağıma aldım. Zemzem'le doyan yavruyu sımsıkı sardım. Onu karanlıktan kaçırır gibi sinemdeki aydınlığa bastırdım. O uykunun kaygısız kollarındaydı.

Karanlık büyülu bir silüet gibi çölün üstüne oturdu.

Gurbette ilk geceydi. Koca çölün ortasında gece denen sırlı örtüyle bürünmüşlüğümün ilk gecesiydi. Evsizliği yaşayacağım ilk geceydi.

Güneşe “Dur!” demek geldi içimden. Beni geceyle burada başbaşa bırakıp gitme demek, sarı ışıklarını Sâre'nin saçları gibi tutup çekmek istedim.

Yalnızlığı çok kez hissetmiştim, Firavn'ın sarayında, Sâre'nin yanında. Bu bambaşka bir yalnızlık idi. Bilumum varlığın olmadığı bir yalnızlığı ilk kez yaşıyordum. Havva ve Âdem gibiydim.

İlk karanlığı Âdem babamız görmüştu. Gündüzün çekilip gecenin gelmesinden korkmuştu. Bu siyahlık da neydi? Hiç görmediği bu siyahlığın daim kalacağını sanmıştı. Korkuyla beklemişti. Sonra şafak atmış, gündüz emareleri başlamış, günün ışıkları gözüne ve kalbine vurmaya başlamıştı. Âdem baba sevinç içinde kalmıştı. Sevincinin şükrünü namazla eda etmişti. İlk sabah namazını Âdem babamız kılmıştı. Karanlığı ve aydınlığı yaratan Rabbine şükretmişti. Güneş değildi aydınlığın sahibi. Akşamın sahibi, gündüzün sahibi vardı.

Güneş gurup etmişti. Gurup edenleri sevmeyen İbrahim'i düşündüm.

Haklıydı. Gurup edenlere kalbi bağlamamaktı asıl olan. Bağlantımı tüm gurup edenlerin gurup etmeyen Rabbi ile kurmalıyım.

Karanlık saklamıştı sanki beni. Akşam örtmüştü garipliğimi. Yavrum kucağımda uzandım çölün sıcak kumuna. Yorgundum. Çölün gizemli ilk gecesinde ilk yıldızı fark ettim. Yıldızlar iniyordu üzerime.

Boyun büktüm. Rabbimle başbaşaydım. Her şey görüntüden çıkmıştı. Bir O vardı.

Bunun için mi çekmişti güneşi de aradan?

Herkes yok olsun, madde kayıp olsun diye mi? Yoksa her gece Rabbimiz madde ile bağlantımızı kesip, gün boyu gördüğümüz maddeyi aradan çekip; “Beni görün!” mü diyordu? “Sebeplere gün boyu takıldığınız yeter mi?” diyordu. Yoksa “Geceyi size örtü yaptık” derken madde karanlıklarından bizi azât ettiğini mi söylüyordu? Geceyi, maddeyi gören gözümüze bir örtü mü yapıyordu?

Kara gözlerimi karanlığa dikerek düşündüm.

Gece Rab ile vuslata erme anıydı.

Rab geceyi kendisi için kılmıştı. Gündüz kesret, gece vahdetti aşk ehli için. Geceyle daha net hissettim tüm yoklarımı. Yokluğun sıfır noktasında bildim varlığı.

İlk geceydi, evsiz kapısız. Kapatılacak kapım yoktu. Düşündüm, Rabbim bütün bunlarla ne istiyordu benden?

– Hacer, diyordu. Tüm kapıları senden aldım, sen de tüm duygu kapılarını maddeye kapat, kalbini dünya kapılarına açma.

Algılamıştım. Teslim oldum bir kez daha, geceyi şahit tutarak, gecenin sahibine. Karanlığın elinden tutup ulaştım o kapıya.

Sabra büründüm.

Cüzi irademi küllî iradeye bıraktım. Tedbirimi terk eyleyip takdirini intizar eylemeye başladım.

Kabulümdü...

Kabuldü...

Kabul edilmek için evvela kabullenmek gerekti.

Rabbime rıza duygularıyla uzandım.

Bir an ansızın esen yalnızlığın samyeli Sâre'yi savurdu, arınmış duygularıma. Şimdi o gece denen siyah garipliğin koynunda evindeydi. Kıskançlık ruh sahillerime dalgasını vurmak için amansız çarptı. Ulaşamadı. Enginlerdeydi ruhum. Şahsî ihtirasları arkaya atmış Bir ile birlik dirlik sağlama yolunda adım adım yol almaktaydım.

Güneş gözlerimde battı sanki. Gözlerim günbatımın kızılına, tenim ufkun sarısına bürünmüştü.

Güneş ile birlikte kızılığı da kaybolmuştu.

İnsan nazarı değmemiş lacivert bir gök üzerime döküldü.

Bir şeyi daha anladım. Çöl gündüzünün sıcağı, gecesini çöl soğuğuna bırakıyordu. Birden kaçışan ısı soğukla sardı.

Üşüyordum...

Yorgun bedenimde tenim,

gözlerimde uyku,

ruhumda yalnızlık, üşüyordu.

Yalnızlıkta Elif Olmak

YALNIZLIK, İNSAN kalbinin kendisini sığınılacak birinden uzak hissetmesiydi. Ben de sığınılacak her şeyden ayrılmıştım. İçimde kopan fırtınalar, yalnızlık koyunda dinmişti. Yalnızlık denizi ruhumu amansız dalgalarla dövüp durmuştu. Sonunda tüm nefsî duygularım kıyıya vurup, sahile atılmıştı. Sakindim. Fırtınadan sonraki güzelliği yaşıyordum. Arınmışlığı hissettim. Hafifliği algıladım. Yüklerimi attım kalbimden. Adımladım kalbin sahil boylarında. Açıktı gönül denizim. En büyük limana kulaç attım dua dua. En büyük limana vardım soluk soluğa. En güçlü kapıya yanaştım yorgun ve bitkin. Yalnızlık fırtınasının savurmasıyla ulaştım tüm yokların “Var”ına...

İlk yalnız gecemin sabahında güne bu duygularla başlamıştım. Güneş yükseliyordu. İbrahim’in kurduğu küçük çadırın önünde oturdum. Yavrum henüz beşiğinde mışıl mışıl uyumaktaydı.

Oturduğum yerden doğruldum. Şaşkın mıydım, hayrette mi? Bakındım. Dağ, taş ve çöl... Bir yerde ilki yaşamak, ilk olmak ne de zordu.

Yalnızlık hasretle vurdu içime. Hasret için çok erken buldum zamanın akışını. Neden içim ayrılığın hasretiyle kuşanmıştı, bilemedim. Konuşmak için kıpırdadı dudaklarım. Yalnızlık tıkadı kelimemi, açmadan kapandı ağzım. Düşündüm; dili konuşanın kalbi konuşmazmış, kalbi konuşanın da dili konuşmazmış. Kalbimin mırıltılarına bıraktım kendimi. İlk defa anladım kalbin kelamının gücünü ve sınırsızlığını.

Yalnızlığın silüetinde gezindim.

Her yer yalnızlıkla tüllemiş gibiydi.

Her kum tanesi yalnızlığı taşıyordu ruhuma.

Yalnızlık ruhumda demini alıyordu.

Kendime baktım. Uzun bir elif gibiydim. Tek başına bir elif. Yere baktım, nokta gibiydi gölgem. İnsan olmak bu değil miydi? Elif olup, elifin oluş sırrı olan noktaya kadem basmak.

Yalnızlığın sırrında ayak bastım elifin noktasına.

Şükür kıpırtılarıyla doldu içim.

Elif yalnızlıktı.

İnsan yalnızlıkta elif olabilendi...

Alındaki ışıltı

ISSİZLİK, SESSİZLİK ile geçen günler, aylar. Zaman durmuş gibi burada. Hareketin olmadığı yerde zaman mı olmuyor, eylemin olmadığı yerde zaman mı duruyor, bilemedim. Çadırın önünde oturmıştım. İsmail benim kaderli, benim gibi yapayalnız. Koşup oynayacağı bir arkadaşı yok. O kendi kendine oynamayı bilen bir çocuk. Kumları toplamış, kum tepelikleri oluşturmuş. İsmail farklı, belki de arkadaşsızlığı ona arkadaş olacak bir denginin olmamasından. Her şeyi ile farklı, onu farklı kılan şey alını. Alındaki parıltı...

Hafıza şeridim yine o günlere aktı. Alındaki ışıltının ilk fark edilmesi ve Sâre'nin kızgınlık dolu paniğini hatırladım. O gün yine erken kalkmışım. Tazeliğin, gençliğin karanlıktan kurtulup ışık huzmeleriyle insana aktığı günün ilk demleriydi. Hamur yoğurup ekmek yapacaktım. İbrahim her zaman bir misafirle gelebilirdi. Misafir olmadan asla sofraya oturmaz, ağzına bir lokma yemek koymazdı. Bazen misafir gelmezdi, o zaman günlerce aç misafir beklerdi. Herkese açık, bereket akıtan, eksilmeden dolan, kaldırılmadan açılan Halil İbrahim sofrası meşhur olmuştu.

O gün Sâre de erken uyanmıştı, son zamanlarda uykusu iyice azalmıştı. Pek konuşmuyor, vaktini ibadetle geçiriyordu.

Sâre gözlerini ovuşturarak yanıma yaklaştı. Bana baktı, bir daha dikkatlice baktı. Korkmuştum, “Bir hata mı yaptım?” diye düşündüm, hatam her ne ise gizlemek istedim. Sâre'den kaçınmak için hamurumu yoğurmaya devam ettim. Sâre seslendi:

– Hacer, başını kaldır!

Hafifçe kaldırdığım başımla Sâre'ye baktım.

Sâre'nin duru beyaz rengi bir anda sarardı, dudaklarının kanı çekildi bembeyaz oldu. İnsanın teni nasıl da renkten renge girebiliyordu? Bu nasıl değişimdi?

Kalbinin atışlarının hız kazandığını algılayabiliyordum. Sanki donmuştu, gözleri, elleri, bedeni. Cismi taş kesilmişti. Hareketsiz öylece kalakaldı. Dili gibi bedeni de sustu. Hiçbir hareket göstermiyordu. Bir an ölüm meleğinin geldiğini düşündüm, yoksa ruhunu bana bakarak mı verecekti?

Korkmuştum. Acaba ne kusur etmişim?

Gerçi son zamanlarda her hareketim hata, her sözüm kusurdu. Hamurdan ellerimi çektim, doğruldum. Sâre'nin öfkeli dünyasında barış sağlayıcı bir kelam aradım.

– Hanımım, dedim usulca.

Sâre bakmaya devam ediyordu. Ellerini dizlerine vurdu. Sararan yüzü acıyla buruştu. Derinden bir:

– Eyvah, çığlığı duyuldu. Sanki “Eyvah” değil de şimdiye dek hiç duyulmamış bir ahın yürek parçalayan çığlığıydı.

Sâre haberin doğruluğuna inandı. Haberın teyidi için bunu kollamaktaydı. Sâre şaşkınlıkla, acıyla haykırdı, dilinden sade ve yalın bir sözcük döküldü:

– Kaybettim!

Sâre besbelli yine o günü hatırlamıştı. Kaç kez dinlemiştim bunu Sâre'den. Bu olayı anlatırken bir müjdeyi mi, bir felaketi mi haber verdiğini kestiremezdim. Acı dolu gözlerini ovuşturmasıyla başlardı hep söze:

– İbrahim'in çocuğu olmuyordu. Çocuksuzluk İbrahim'den çok beni üzüyordu.

Ben de yaşlanmışım, İbrahim de. Çocuk denen varlıktan hayat mutluluğuna ulaşmamız imkânsız gibiydi. İbrahim bir gün bana Cebrail'in müjdesini getirdi.

– Sâre, dedi:

– Cebrail, bana kendi soyumdan gelecek iki peygamberi müjdeledi.

İbrahim haberi bana verdiğinde İbrahim için sevindim, kendim için üzüldüm. Ben artık çocuğu

olamayacak kadar yaşlıydım. İbrahim'e dedim:

– Ey Halilullah! Benden çocuğun olmadı, bundan sonra da olacak değil. Dünyaya gelecek o iki peygamber başka bir kadından mı olacak?

İbrahim de bilmiyordu kaderin hükmünün nasıl gelişeceğini. O Rabbinin verdiği de, vermediğine de razıydı. Galiba bendim verilmeyene huzursuzluk gösteren.

Düşündüm. Cebrail'in müjdesi mutlaka gerçekleşecek. Öyle ise İbrahim başka bir kadınla evlenmeliydi. Hemen sen geldin aklıma Hacer.

Her zaman Sâre bana bir alacaklıymış gibi bakardı. Eşini benimle pay etmenin diyetini her daim bakışlarında canlı tutardı. Neyi kaybettiğini anlamıştım. Sâre hep İbrahim'in alnındaki nurun kendi alnında parlamasını isterdi. Yoksa Sâre'nin yüzümde gördüğü o nur muydu?

Yoksa bende mi parlamaya başlamıştı?

Hissetmek için ellerimi ihtiyarsız alnıma götürdüm.

Acaba!

Gün büyük bir aydınlıkla doğrulmuştu.

Komşu kadın yardıma gelmişti. Birden haykırdı:

– Hacer! Alnında parlayandan haberin var mı?

Demek herkes görüyordu artık.

Güneş alnımdan doğuyordu.

Doğrudum.

Kâinatı aydınlatacak nur alnıma konmuştu.

Âlemlerin varlık mayası, esmanın tecellisi benim alnımdaydı.

İsm-i Rahim, İsm-i Celil, İsm-i Vedud...Ve tüm esma alnımda toplanmış parlıyordu.

Âdem babanın alnında çığıldamaya başlayıp peygamberden peygambere intikal eden âlemlerin varlık nuru artık alnımdaydı.

İbrahim'in alnındaki nur demek bana geçmişti.

Şükür zamanıydı...

İçimde kâinatı kucaklayan duygularla şükre uzandım...

Sâre ferasetli kadındı. Hissetmişti besbelli.

Kâinatın Nur'unun bana geçtiğini.

En büyük bahtiyarlığın benim kucağıma düştüğünü.

Kıskandı Sâre. Nasıl kıskanmasın ki?

Ne zaman ki kâinatın nuru bende İsmail ile buluştu, Sâre'nin gönül dünyasına bu nasibi kaybedişin acısı düştü.

Bu acı alev alev kıskançlık oldu.

Hayata İlk Selam

GÜNLER BİRBİRİ ardınca sürüklendi, yalnızlık İsmail ile benim aramda hırpalandı, Zemzem cuş u huruşla akmaya devam etti. Dağlar ruhumuzun yansımasıyla vahşetini attı, bizlerle ünsiyet etti. Çöl bizi sevdi, biz çölü.

Çölde hayat kıpırdamaya, etraf şenlenmeye, mekân darlığını ve kimsesizliğini gidermeye başladı. İsmail toprakla tanışmaya, etrafla kucaklaşmaya durdu. İçim ferahlamış, ruhum dingin bir hal almıştı.

İlk hayat sesini duydum. Üzerimizde küçük gölgeciklerle kanat çırpın kuşlar. Bize ilk hoş âmediyi yapıyorlardı. Hayata ilk merhaba, ilk selam kuşlardan geldi.

Artık yalnız değildik. Kuşlarımız vardı başımız üstünde dönen, uzaklardan haber getiren, bizim varlığımızı uzaklara muştulayan.

Kuşlar yalnızlığın biteceğinin ilk müjdecileri de oldular. Çok geçmeden ufukta bir toz bulutu, deve sesleri ve insan konuşmaları duyuldu.

Gelenler vardı. Yalnız beldemize, kimsesiz evimize, ana ile oğlun kurduğu bu yere sanırım akın erken başlamıştı. Bu sarp belde, bu yolcu ayağı uğrayacağı sanılmayan ötelenmiş mekân insanları kucaklayacağını aşikâr ediyordu.

– Buralara kimin yolu düşer ki, demiştim.

– Bilinmeyen, gizlenmiş bu yerlere bir insanoğlu uğrar mı acep, diye iç geçirmiştim.

İşte gelenler vardı ve geliş çok erken başlamışa benziyordu.

Önce toz bulutu sonra hayvanların sesleri, sonra insanların konuşması duyuldu. İşte geliyorlardı. Kalabalıktılar. Yer tutmaya mı, su almaya mı, yoksa bizleri buradan kovmaya mı geliyorlardı?

İçimde ürkek bir endişe dalgası geçti. Korkmadım. Bizi buraya koyan bir sahibimiz vardı. Sahibimiz ne istemişse, onlar da ona göre hareket edeceklerdi.

Geldiler. Selam verdiler. Hayretleri şaşkınlığa karıştı. İnsan ayağı değmemiş bir çölde, bir kadın, bir çocuk ve hayatı akıtan suyu gördüler. Üzerlerine inen manevî bir halin saygısıyla sordular:

– Kuşları gördük, su olacağını düşündük. Hayvanlarımızı sulamaya, kırbalarımızı doldurmaya, serinleyip ferahlamaya geldik, ama istersen burada kalabiliriz. Eğer bizi suyuna ortak edersen, biz de seni hayvanlarımızın sütüne ortak ederiz, dediler.

Onlara dedim:

– Kalabilirsiniz. Yer tutup, yurt edinebilirsiniz, fakat suyun mülkiyeti bana aittir.

Suyun mülkiyetini alırken hâkimiyeti de almıştım. İlk gelen bendim ve suyu Rabbim bizim için göndermişti. Çölde suyun mülkiyeti, hayatın mülkiyeti demektir.

Cürhümlüler iyi insanlardı.

– Sen zayıf bir kadınsın, sen de kim oluyorsun, bir bebekle bizlere nasıl hâkim olabilirsin, diyebilirlerdi, demediler.

Beni susturabilirler, hata öldürebilirlerdi.

Hiçbiri olmadı. İtirazsız kabul ettiler.

Yerleştiler. Benim ilk misafirlerim, ilk arkadaşlarım, ilk komşularım, İbrahim'in duasına gönderilen ilk yoldaşlar oldular...

Bir ana şehir kuruyordu. Burası şehirlerin anası olacaktı. [\[26\]](#)

Sonrası isimle geldi. İsim ilk öğretilendi. Yurt deyip yuva edindiğimiz bu yere bir isim verdik yazgısına dua eder gibi. İsim yazgıya duaydı. Nasıl dedik, kim dedi bilemedik. Rabbin kalbimize ilhamını isimle dillendirdik.

– Bekke.

Üç Yıllık Hasret

GÜNLER AKTI, yıllar aktı, zaman denen sırlı nehir bin bir serencamla aktı. İsmail büyüdü, etrafımız komşularla şenlendi. Sabır ayrılığa tahammül, yaşadıklarımıza rıza duygusunu verdirdi. Her geçen gün Rabbimizin ihsanını görüp hamd ettik, bizden aldıklarının da hikmetini derk ettik.

Şükürle zikri, zikirle fikri bir edip hayatı nakış eyledik. Bütün bunlara rağmen İbrahim'i özliyorduk. Hasret içimizde, gurbet mekânımızdaydı.

Ara sıra gözlerim ufuk çizgisine takılır, yeni gelen bir yolcuya “O mu?” diye bakınmadan edemezdim. İbrahim hasretim olmuştu biliyordum. Dünyada vuslat olmayacağı benziyordu. Hasret arttıkça içimdeki muhabbetin büyüğü ve gücü de artıyordu. Hasret bunun için mi vardı acaba, bilemedim.

İbrahim'in hasreti ise iki kattı; eş ve çocuk. Merak hasretten de zordu onun için. Nasıldık, ne yapıyorduk? Hiç haberi yoktu. Böylece yıl üç kez aktı. Üç kez günler kısaldı, geceler uzadı. Üç kez mevsimleri olmayan bu yerde sıcak yazlar ılık kışlar yaşandı. İbrahim üç uzun yılın ve üç yıllık bir sabrın sonunda bir gün Cebrail'e ahvalimizi sormuş.

– Ya Cibril! Hacer'le İsmail'in ahvali nedir?

Cebrail demiş:

– Merak etme, halleri iyidir. Allah onlara su verdi. Yanlarına iyi insanlar, iyi komşular gönderdi.

İbrahim böyle olacağını tahmin etse de, o da insan; o da Rabbinin nasıl muamele ettiğini merak ediyor. Cebrail'in müjde dolu haberi İbrahim'i rahatlatmış, ama bizleri görme isteği her geçen gün artıp durmuş. Bir gün Sâre'ye sormuş:

– İsmail'i görmeye gidebilir miyim?

Benden bahsetmemiş. Sâre ferasetli kadın “Git!” demiş demesine ama isteğini de hemen belirtmiş:

– Git, fakat kalmadan hemen dön ve Hacer'le de hiç konuşma.

Dışarıda bir kalabalık, herkeste bir koşuşturma. Hiç kimsenin şimdiye dek görmedikleri bir binek ve görmedikleri bir insan var Bekke'de. Seslere doğru yöneldim, bineği gördüm. Hemen tanıdım. Bu İbrahim'in burağı. Belli ki, o gelmiş.

İçimde üç yıllık ayrılığın garip çırpıntısı, ayaklarım İbrahim'e doğru ihtiyarını kaybetmiş.

Baba ile oğul hasreti giderme telaşında. İbrahim İsmail'i bağrına basmış. Üç yıllık hasreti sinesinde eritiyor. Baba Süryanice, İsmail Arapça konuşuyor. Ayrılık dillere de vurmuş.

Yanlarına yaklaştım. İbrahim'le göz göze geldik. Anladım kelim yasağının devam ettiğini. Dillerimiz kelama suskun, bakışlarımız bakışlarımıza koştu. İbrahim'in ne dediğini anladım. Tüm söylediklerini duydum. Anlattıklarına kelim yetmezdi. Anlattıklarına zaman dar gelirdi. Bildim onun içindi kelama yasak. Gözlerim:

– Evet, dedi.

– Bilmukabele, dedi.

– Tüm dediklerin başım üzerine, dedi.

– Tüm dediklerin benim de senin için diyeceklerim, dedi.

Anladım İsmail'in de dilinin niçin ayrıldığını. Ruh dilinde konuşanlar için diller birdi. Tüm diller orada Mütেকellimden dökülür, sonra nefisler ona ayrı ayrı kelimeler giydirdi.

Bildim İbrahim hemen gidecekti.

Sâre'nin izni; “Buraktan inmeden döneceksin!” şeklindeydi. İbrahim burağın üstündeydi. İsmail'i yere koydu. Gözlerimiz yine buluştu. Ruh kelimasında anlattı anlattı...

Üç yılı gün gün, an an konuştuk. Üç yıllık duyguları, yaşadıklarımızı tek tek kelim eyledik, söze dizdik. Rabbimizle birliğimizden, dirliğimizden söz eyledik. En çok buna memnun ve müteşekkirdi

İbrahim. Rabbimizin bize nasıl güzel muamele ettiğini görmekten memnundu. Şenlenen ıssız dağların, yeşeren otların, suyla, hayatla canlanan, insanlarla şenlenip neşelenen çölün rahmete bürünüşünden, rahmetin her an buraya akışından memnundu. Biliyordum yine dilinde dualar, kalbinde bizimle gidiyordu.

Gitti...

Burak uçtu. Bir anda ufukta kayboldu. Bu nasıl bir hızdı? Ruhun hızı gibiydi. Ruhum da İbrahim'in peşi sıra gitti. Biliyordum Sâre'nin bu boyutlara ulaşamayacağını. Hasreti yaşayanın cisim olmadığını, ruh olduğunu anladım.

Sâre hiç bilmedi, İbrahim'in burağının terkisinde benim de olduğumu.

Kadınların Merakı

İBRAHİM GİTMİŞTİ gitmesine, ama Cürhümlü kadınları bir merak sarmıştı. Beni konuşuyorlardı. Neden itirazsızdım, neden suskundum? Bu kadar da sabır olur muydu? Bunca yoldan gelinip konuşulmadan gidilir miydi?

Suskundum, hep sustum. Hiç çekişmedim. Kimseyle kavga etmedim, itiraz etmedim. Pasif miydim? Değil. Su ararken nasılda alıcı bir şahin gibi tepeden tepeye atmıştım kendimi hem de yedi kere. Nasılda say (çalışmak) etmiştim.

Cürhümlü kadınlardan biri yanıma sokuldu. Yeni haberler edinmek, içindeki kadınlık fitnesiyle beni üzmek istercesine sordu:

– Hacer, dedi. Neden Sâre hakkında hiç konuşmuyorsun? Oysa eşin onunla. Sen burada yalnız ve eşsizsin.

İçi fitne ateşiyle dolu kadına gülümseyerek baktım. Konuştuklarımı anlar mıydı, ama yine de iki kelam etmeyi uygun buldum.

– Bilir misin, dedim boyu uzun kadına. Nefis denen, insanı şeytana yaklaştıran, ona komşu eden bir yer var insanoğlunda. Bir de insanı Allah’la beraber kılan kalp denen bir yer var. İşte o nefis denen yer; şeytanın dinlenme yeri, konuşma yeridir. Şeytan nefis yerinde oturur. Eğer o nefis yerindeyse, insan sürekli konuşur, her şeye kızar. Hiç memnun olmaz. Her şeye itiraz eder. Her şeyde bir kusur, bir olumsuz hal bulur. Hiçbir şeyin güzel yüzünü göremez. Çünkü şeytanın hiçbir güzel yüzü yoktur.

Uzun boylu kadın korkmuştu:

– Neremizde bu yer, diye sordu kuşku dolu bakışla.

Belli bir yeri yok, her yerinde olabilir insanın, her yerini taht edip oturabilir dedim.

– Ya kalp, dedi kadın korkuyla büzüşerek. Orada kim oturur?

Nefis atıyla dolu dizgin konuşan kadına:

– Kalpte kim mi oturur, dedim, âlemlerin Rabbi. Onun tahtı orası...

Kadın şaşkın şaşkın baktı yüzüme. Belli ki, şimdiye dek böyle bir şey hissetmemiş orada. Onun için dedim:

– Kalp sırrına erenler neler yapar, bilir misin?

Susarlar.

Kızmazlar.

Küsmezler.

Kırmazlar.

Kırılmazlar.

Her şeyde bir güzellik bulurlar.

Hiçbir şeyi insanoğlundan bilmezler Rabbinden bilirler.

Her şeyi ondan umup beklerler.

Susarak konuşurlar. Öyle konuşurlar ki, asırlar dinler onları. Âdem babamız susarak konuştu. Hâlâ duyuyorum onun sesini...

Cürhümlü şaşkın kadının yüzü al al olmuştu. Ona dedim:

– Allah, İbrahim’e suhuf gönderdi. Bakın Rabbimiz ne diyor:

“Akıl sahibi, vakitlerini şöyle üç kısma taksim eder: Bir kısmını Rabbine niyaz ve asar-ı kudretini tefekkürle geçirir, bir kısmını ilerisi için ne gibi ameller yapıp yapamadığının hesabını nefisine sormakla geçirir, diğer kısmının da yiyip içmesinde haram ve helali gözeterek ihtiyacının temini yolunda sarf eder. Akıl sahibi zamanına dikkatli olup neyi, ne zaman yapacağını bilmelidir. Lisanını boş şeylerden muhafaza etmelidir. Kim ki söylediği sözün bir amel olduğunu ve onun hesabını

vereceğini düşünürse, az konuşur.”[\[27\]](#)

İki Berzah Arasında

HAYAT DEVAM ediyordu. Her geçen gün İsmail büyüyor, komşularımız çoğalıyordu. Komşularımızın yardım eli hayatımıza kolaylık sağlamıştı. O kadar çok şükredeceklerimiz vardı ki... Ekmeğimiz, suyumuz, komşumuz, dostumuz. Bu yaban yerleri bize ehil kılan bir de yüce Rabbimiz vardı.

– Bir yudum su, diye kendimi tepeden tepeye attığım günleri unutmuyordum. Cismanî koşularım bitmişti bitmesine, fakat başka bir koşu zaman zaman ruh soluğumu kesiyordu. “İşte tamam” derken, “işte tam biri kazandı” derken bir başkasının diğer bir yerden atağı ile er meydanına savruluyordum. Yorgun bir güreşçi gibiydim.

İki koşu, iki yaman koşucu vardı kalp berzahımda.

İki berzah arasındaydım.

İki koşuda soluk soluğaydım.

Zaman zaman takatsiz, zaman zaman ümit pırıltılarını kaybetmiş dalgalanmalarla medcezir yaşıyordu ruhum.

Kâh nefis dehlizlerinin karanlık koylarında fırtınaya tutuluyor, kâh kalbin engin ufuklarında uçuyordum.

Bir nefsimi koşuyordum, bir kalbime. Tıpkı Safa ve Merve arasındaki gibi.

İçime hasret çöreklediği zaman Sâre’yi düşünüyordum. Hasretten uzak, gurbetten ırak gönlü içimi kanatıyordu.

O zaman nefis erlerim ayaklanıyor, Sâre’nin firak yeli değmeyen dünyasına gidiyordu. Nefsim intikam hissiyle kıpırdıyordu. Beddua oklarına tutunmak istiyordum. Ah dolu, kahır dolu, hasret ve acı dolu yüzlerce beddua sözcükleriyle onun şanslı dünyasını yıkmak istiyordum.

O zaman da Allah’tan utanıyordum. Kalbim mahcubiyet hisleriyle doluyordu. O zaman nefsimden kaçıyordum. Geldiğimden daha hızlı kaçıyordum.

Bu meydana bir daha düşmemek üzere, yüzlerce söz vererek kaçıyordum.

Bu meydan, insanı üzme meydanıydı, anladım. Dertleri insana hissettirme alanıydı. İnsanı başkalarını bahane ettirerek acı çektirme zindanıydı. Çünkü her şeyi karanlık gösteriyordu. Hiçbir şeyin olumlu yanını göstermiyordu.

Adımı koydum:

– Acı meydanı, üzüntüler diyarı.

Nefse de bir isim verdim:

– Zindancı...

Koşarak kalp kapısını çaldım. Dudaklarımda biriken beddua sözcüklerini ayıpladı kalp. Unuttum sözcükleri, atıp fırlattım bir yerlere ağzımdan kokuşmuş bir lokmayı atar gibi. Kalbin bu rahatlığına dayanamadım. İçimden birileri nefse doğru tekrar koştu sanki, Merve ile Safa arasında eteklerini toplayıp koşan Hacer gibi, şimdi nefis ile kalp arasında koşucu olmuştum, bir ona, bir şuna atıyordum kendimi.

Kalp kapısına sürüklendim tekrar, utanarak boyun eğdim. Zindancıyı şikâyet ettim. Kırgın kalp, “Bana ne yaptın?” der gibi baktı. “Nefis eline nasıl düştün?” der gibi azarladı.

Kalp, ellerimden tuttu, gereksiz koşulardan takati tükenmiş Hacer’i götürüp Rabbinin kapısına bıraktı. Yorgun ve mahcuptum. Önüme eğdim başımı, avuçlarımdan içine diktim bakışlarımı. Bir kapıdan içeriye bakar gibi baktım. Duygularım bir yerlere revan oldu. Dualarla başladı avuç kapısından giriş. Kalp dil oldu, tek tek nefis çetelerini şikâyet etti. Her birinin huyunu suyunu söyledi. Kendisini nasıl üzdüklerini, bir bir Dost’a şikâyet etti. Onların uslanması için yardım istedi.

Nefsim şaşkın şaşkın bakındı etrafa. Sâre üzmüyormuş meğer beni, kendim üzüyormuşum kendimi.

– Çek git, dedi tüm duygularım nefse. Git buradan mutluluğumuzu bozan fesatçı, her şeyi karanlık gösteren zindancı.

Kalp dua oldu baştan ayağa.

Dualar döküldü etrafa:

– Rabbim, dedi. Beni nefis eline bırakma.

Beni beddua dilenciliğine düşürme.

Beni kalp safalığından, nefis köleliğine atma.

Kalbimle aramı hoşnut, nefsimle düşman et. Nefsimden gayrı kimseyi bana düşman gösterme.

Bana dost ol.

Herkesi bana dost et ve dost bellet.

İki berzahtan dualarla geçtim...

Haber

İBRAHİM'İN GELİŞLERİ devam ediyordu. Artık her gelişinde birkaç gün kalma izni vardı. İbrahim'in geldiği günler iki kişilik yuvamız sevgiyle şenlenip merhametle ısıldıyor, sevinç dolu nadide zamanlarımız oluyordu. Onun gelişinin bıraktığı hazla, bereketle günlerimiz ve aylarımız sürurla geçiyordu. Bu gelişinde iki de haber getirmişti.

İbrahim bir İsmail'e, bir bana bakarak anlattı:

– Üç gündür misafir gelmemişti. Ben de oruç tutmaktaydım. Misafir gelmesi için yakardım.

Allah, duamı hemen kabul etti, üç güzel misafir gönderdi.

Günlerdir yollara bakan İbrahim bu üç güzel misafirin gelişiyi sevinmiş, hemen onlara kızartılmış bir buzağı getirmiş.

Halil İbrahim sofrası kurulmuş, sofranın bereketi, kokusu etrafı kuşatmış, ama bu güzel insanlar yemeğe ellerini sürmüyorlarmış.

İbrahim, misafirlerin yemeği yemediklerini görünce korkmuş. Çünkü oranın bir adeti, birisi birisine düşmansa, düşmanlığını göstermek için yemeğini yemez. İbrahim de onların bu düşüncelerde oldukları için yemeğini yemediklerini sanıp endişelenmiş ve niçin yemediklerini sormuş.

Misafirler demişler:

– Bedelini vermeden yemeyiz.

İbrahim onlara demiş:

– Öyle ise bedelini verin.

Misafirler bedelin ne olduğunu sorduklarında, İbrahim şöyle cevap vermiş:

– Bu yemeğin en iyi bedeli, el uzatılacağı zaman Bismillah, sonunda da elhamdülillah demektir.

Misafirler bu cevap karşısında İbrahim'e kimliklerini açıklamışlar:

Misafirler İbrahim'e demiş:

– Korkma! Biz Lût'un kavmine gönderilmiş melekleriz.[\[28\]](#)

Bu üç yakışıklı delikanlı Cebail, Mikail, İsrafil imiş. Misafirler bir müjdenin, bir de gazabın sırrını taşıyorlarmış. İbrahim, Lût kavminin başına gelecek gazap haberinden üzüntü duyarken Sâre bu habere çok sevinmiş:

“Ayakta onları dinlemekte olan İbrahim'in hanımı ise, Lût'un kavminin helak haberini işitince sevincinden güldü.”[\[29\]](#)

İbrahim bana baktı ve dedi:

– Sâre'yi güldüren bu haberin arkasından melekler Sâre'ye bir erkek çocuğunun müjdesini verdi. Sâre bu habere ise çok şaşırdı.

– Vay başıma gelenler, [\[30\]](#) diye çılgılık attı. Sâre yüz yaşına yaklaşmış bir kadının nasıl çocuğu olabileceğini sordu:

– Ben kocamış bir kadın, kocam ise ihtiyar bir kimse iken çocuk mu doğuracağım?[\[31\]](#)

Ben de bu müjde karşısında meleklerle kendimin ve eşimin çok ihtiyar olduğunu, bunun nasıl olacağını sordum.

O an yakınımızda olan kuru bir ağaç yeşerdi. Cebail, bana bunun Allah'ın bir mucizesi olduğunu söyledi. Melekler Sâre'ye de dediler:

– Allah'ın işine mi şaşıyorsun? Ey hane halkı! Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun. Muhakkak ki, O, hamd edilmeye layıktır ve kullarına lütuf ve ihsanı pek çoktur.[\[32\]](#)

İbrahim kadar merhametli, İbrahim kadar şefkatli insan olamazdı. Şefkat babasıydı o. İsmail ile ben ondan akan şefkat halesine kendimizi kaptırmış, merhametli bakışları arasında onu dinliyorduk.

İbrahim'in yüzü üzüntüden kızardı. Belliydi yüreğine küfrün acısı, iman etmeyen zavallıların korkunç akıbeti vurmuştu. İbrahim her zaman babası Azer için de üzüldü. İman etmemesi, inadı, Rabbine sırt dönmekteki bedbahtlığı, sonsuz kaybedişi... Yine büyük peygamber yeğeni Lût'un kavmi için de aynı şeyleri hissediyordu.

İbrahim gibi merhametli birinin yüreği bu habere dayanamadı. O; "Yumuşak huylu, çok niyaz eden ve daima Allah'a sığınan bir zat idi."^[33]

"İbrahim'den korku gidip de kendisine müjde erişince, Lût kavmi hakkında"^[34] meleklerle münakaşaya başlamış.

İbrahim gazabın gelmemesini dilemiş. Biraz daha mühlet istemiş. Melekler İbrahim'e demiş:
– Ey İbrahim, mücadeleden vazgeç. Artık Rabbinin emri gelmiştir. Onlara geri çevrilmeyecek bir azap ulaşmak üzeredir.^[35]

İbrahim celal tecellisinde müteessir, cemal tecellisinde mütebessim anlatmaya devam etti:
– Sâre çocuk haberi ile şaşırdı, dedi İbrahim, gözlerimin içine bakarak. Durdu. Ne demek istediğini anlamıştım. Benim burada kalışımı, bizi burada bırakırken "Bu kimin isteği?" diye soruşumu hatırlamıştı besbelli. "Rabbin isteği" dediği zaman ki, tevekkül ile teslimin ruhumdaki yansımasını, Allah'ın kudretine olan imanımı, hayretsiz bakışımı, şaşkın olmadan kalışımı hatırlayıp sanki "Aranızdaki fark bu" der gibiydi.

– Sâre'deki taacüp, sendeki sükûnet; Sâre'deki şaşkınlık, sendeki teslimiyet imandaki ölçünüz, der gibiydi.

İbrahim'in getirdiği haber beni mutlu etmişti. "Beni kovan kadının da çocuğu oluyor" diye içime bir kırıklık düşmedi. İbrahim belki de içinde bunları okudu. Merhametle baktı.

Demek Sâre anne olacaktı. Analık sırrını o da yaşayacaktı. Sevindim. Sevincime hamdi de ekleyerek sevindim. Sâre'nin mutlu olmasına, mümin bir insanın duasına Rabbimin cevap vermesine sevindim. Yüz yaşında bir ihtiyara çocuk veren Rabbimin kudretini görerek sevindim. İbrahim'in tekrar baba olmasına, İsmail'in kardeşi olmasına sevindim.

Kudretine nihayet olmayan böyle bir Rabbe kul olduğum için sevindim...

Nefsin Kırılma Noktası

İBRAHİM'İN ANLATTIĞI ikinci haberin tesiri günlerce sardı beni. Son günlerde aklıma hep Aşela'nın sonu düştü.

Lût, Mısır'a giderken, amcası İbrahim'den ayrılıp Sodom, Gomore, San'a ve Didom şehirlerini irşat için görevlendirilmişti. Sodom'da Aşela ile evlenmişti. Aşela güzel bir kadınmış. Lût'u da çok seviyormuş, Lût da onu. Sevgilerinin semeresi güzel çocukları olmuş. Ama Aşela, iman konusunda hep eşine yabanî kalmış.

Halk azgınmış, gecelerini en sefih eğlencelerle geçirirken, gündüzlerini gece ediyorlarmış. Lût'un hiçbir anlatımı onların nefislerine ulaşamıyormuş.

İmandan kaçmış bu zavallı halka Lût, Allah'ı anlattıkça, onlar Lût'u nasıl üzeceklerini düşünürlermiş. Sonunda Aşela'yı devreye sokarlarmış. Lût'u üzme için Aşele'ya:

– Lût'a sevgini belli etme, onunla beraber olma, senin sevginle yansın tutuşsun, derlermiş.

Aşela halkın dediğini yaparmış, fakat Lût, Aşela için yanıp tutuşmaktan ziyade başka şehirlere tebliğ için gidermiş.

Aşela inadı yüzünden bir türlü Lût'la ayrılığı gayrılığı giderememiş, eşine iman edip itaat etmemiş. Fakat Aşela'nın içinde hep Lût'a olan sevgisinin iletişime dökülemeyişinin acı hüznü varmış. Lût'u ilk gördüğünde beğenmiş, kalbi hemen ona akmış. Bu evliliği kendisi istemiş. Ama bir şeyler iman etmesini engellemiş, tüm sevgisine rağmen, araya giren o şeyler birliği ve dirliği yok etmiş.

Bir gün Aşela, kalbi Lût'a sevginin, içi Lût'a hasretin yanıklığı ile anasının yanına gitmiş. Aşela ona Lût'a olan sevgisinden bahsedip sıkıntısını söylemiş:

– Anne, kocamı seviyorum ama bana tanrısını kabul ettirmeye çalışıyor.

Aşela'nın anası, kızına büyük bir kızgınlıkla yattığı yerden doğrularak cevap vermiş:

– Senin kocanda akıl kısalığı var. Durmadan; bilinmeyen, görünmeyen bir tanrıdan bahsediyor. Aldırış etme. Eğer kocanı seviyorsan gündüz onunla ol, gece de bizim gibi eğlen.

Aşela aradığını bulamadan dönmüş anasının yanından. Hiçbir zaman araya girenin ne olduğunu anlayıp, aradaki sevgiyi perdeleyen bilememiş. Aşela'nın yapamadığı tek şey “evet” diyememek olmuş.

Bu sözcük nefis denen insandaki bilumum fitne kışkırtıcısının sevmediği tek kelam imiş.

Yıllar akmış, Lût ihtiyarlamış. Saç ve sakalına kızgın kavminin yaptıkları ezalar beyazlıkla yansımaya başlamış. Elli ila altmış kişinin dışında kendisine iman eden olmamış. Sonunda Lût'un sabrı tükenmiş, bunların iman etmeyeceğini anlamış, Allah'tan yardım istemiş.

Bir peygamber, Allah'tan yardım ister de, Allah yardım için kimi göndermez ki? Allah, üç büyük meleğini göndermiş.

Aşela, güzel insanların eşine misafir geldiğini sapık arkadaşlarına hemen haber vermeye gitmiş.

Olanlar olmuş ve gazab-ı İlahî tüm kavimle birlikte bir peygamberin eşini de kuşatmış.

Lût, çocukları ve inananlarla oradan ayrılırken arkada güzel Aşela kalmış.

Emir “Geriye dönüp arkanıza bakmayın!” imiş.

Arkada bakılacak kimse olmadığını gösterircesine, bakmadan yürümüşler.

Güzel Aşela’nın bedeni lanetlenmiş bir şehrin yüzlerce metre aşağısında mahvolmuş.

İki kadının haberini birlikte almıştım.

Sâre’nin yüz yaşına yakın ana olacağı haberi ile bir kadının lanetli helaket haberini. Sâre ibadet eden bir hanımdı. O, hem İbrahim’in Rabbine, hem İbrahim’e itaat etti. Onun için her şeyini terk edip hicret etti. İbrahim’in arkasında o diyardan o diyara gitti. Mükâfatını Rabbi daha dünyadayken bile gösterdi. [\[36\]](#) Eşe itaat acaba nefsin kırılma noktası mıydı?

Ya Aşela? Ne Rabbine, ne eşine itaat etti. Birisini tanımazken, diğerini de üzdü. Sonu eşine isyanın, asiliğin, ihanetin son raddesi olan bir gecenin sonunda oldu. Sanki esfel-i safiline yuvarlandığının göstergesi olarak binlerce metre yerin altına geçirildi.

Sevinç ile korkuyu aynı anda hissettim.

Celalden cemale sığınarak ürperdim.

Nefsin Sesi

ARA SIRA nefis diyarında karışıklıklar oluyordu. Yine nefiste dalgalanmalar olmuştu. Nefse hiç de güven olmuyordu. “Sustu, kabul etti, eğildi, eğitime girdi” dendiği bir noktada tekrar ayak seslerini, dünya direnişlerini yükseltebiliyordu.

– Hacer, diye seslendi nefsim. Sâre şimdi eşinle sen sıfır oldun, sıfır kadınsın. İsyan seslerini çıkırtkan şekilde başlattı duygularım. Yoksa Cürhümlü kadınların mı etkisiydi bu?

– Hani hak, dedi bir duygum. Bir başkası:

– Hani adalet, dedi.

Kendimi uysal kadın bilirdim.

Dinledim iç kaynaşmaları bir bir.

Havva’yı düşündüm, Lût’un, Nuh’un eşlerini düşündüm.

Havva eşine itaat etmişti. Büyük sınavlar yaşamıştı. Üç yüz yıllık bir ayrılık ve yalnızlık yaşamıştı. Sonra çocuklarının arasındaki kanlı cinayeti düşündüm. İlk ölümü yaşaması, yavrusunun ölümünün acısını yüreğinde yaşayışını düşündüm. Katil olan diğer yavrusunun sürgüne gönderiliş acısı, günahkâr bir evladın ahiret kaybının yürek yakışını düşündüm. Ne denli zordu Havva anamın sınavı. Ama o hep eşinin yanında, hep onunla, eşine itaat Havva’nın ruhunda ibadet neşvesi gibiydi.

Lût’un ve Nuh’un eşleri başkaldırdılar eşlerine. Kabul etmediler, itaat etmediler. Sonuç; birisi sularda helak olup gitti, birisi toprakta kayboldu. Eşe itaatsizlik kadere itaatsizlik gibi geldi. Çünkü yaşadığımız zorluklarda eşler de birer sebep değil miydi?

Eş de, Rabbimizin bizim için seçtiği bir yazgıydı. O zaman düşündüm seçilene mi, seçene mi itiraz edeceğim? Hiçbirine... Ben seçtiğinden de, seçtiğinin görünüşte bana yaşattıklarından da memnun ve razıydım.

Ayaklanma çok kısa sürede bastırıldı, her duygu ayaklanmanın mahcubiyetiyle döndü eski haline.

Kurb/an

AY ZİLHİCCE. Gün sekize düşmüş. İbrahim Bekke’de. İbadetle meşgul. Bedenindeki yorgunluk gözlerinde aşıkâr olmuş. Âlem-i rüyada bir ses:

– Ey İbrahim! Allah oğlunu kurban etmeni istiyor. Kalk ve oğlunu kurban et.

Heyecanla uyanıyor İbrahim. Rüya üç defa tekrarlanıyor. İbrahim rüyanın şeytanî mi, rahmanî mi olduğunu düşünüyor. Bir oğlu olursa, onu Allah’a kurban etmeye dair vaadini hatırlıyor. Rüyanın ilahî bir emir olduğuna yakîn getiriyor.

Ay Zilhicce. Günlerden arefe.

İbrahim bana seslendi:

– Ya Hacer! İsmail’i hazırla bir dostu ziyarete gideceğiz.

İsmail on yaşlarında. Süsledim, saçlarını taradım, kokular sürdüm. Dost için hazırladım.

İbrahim, İsmail’e dedi:

– Yanına bıçak ve ip de al.

Bıçak ile ipi de tutuşturdum İsmail’in eline.

Baba oğul dosta gitmek için çıktılar yola. Arkalarından baktım. Böyle mübarek Allah dostu bir babanın böyle nur yüzlü çocuğu olurdu şüphesiz. Babaya nasıl da yakışıyordu. Bekke’nin dışına doğru süzülüp gittiler.

Gün yavaş yavaş doğrulmakta. İbrahim tepeleri, dağları ağır ağır çıkmakta. Nuranî yüzünde ter boncuk boncuk beyaz sakalına doğru akmakta. Kalbi Rabbinde, bakışları İsmail’de. “O verdi, O istiyor” diyor.

Yüreğinde şefkat parça parça.

Bir adam beliriyor İbrahim’in karşısında.

– Ey ihtiyar! Nereye gidiyorsun, diye soruyor.

İbrahim:

– Bir işim var, onu yapmak için bu dağa geldim, diye cevap veriyor.

Adam:

– Sanırım sen rüyanda İblis’i görmüşsün, o da sana oğlunu kesmeni emretmiş. Şu ıssız dağ başına oğlunu boğazlamaya gidiyorsun, diyor.

İbrahim konuşanın şeytan olduğunu anlıyor ve haykırıyor:

“Git buradan, ey Allah’ın düşmanı! Ben Rabbimin emrini yerine getireceğim.

İbrahim kovuyor şeytanı.

Şeytana gülünç olmayacak, şeytanı sevindirmeyecek. Adımlarını sıklaştırıyor. İsmail’i düşünüyor:

– Şeytan ona da ulaşır mı acaba? O çocuk, diyor. Şeytan çocuk der mi hiç, onun için tam bir fırsat anı. Dostla arayı açmak, fitne tohumu atmak için kaçırılmaz bir zaman. Sevinçten dört köşe İsmail’e koşuyor:

– Ey çocuk, diyor. Bilir misin baban seni nereye götürüyor?

İsmail:

– Bir dosta gidiyoruz, diye cevap veriyor.

Şeytan:

– Hayır, diyor. Baban seni boğazlamak için götürüyor.

İsmail:

– Babam beni niçin boğazlasın ki, diye soruyor.

Şeytan,

– Allah emretmiş, diyor.

İsmail Allah'a itaatini kelim ediyor:

– O emretmişse, ben ses çıkarmam.

İsmail de kovuyor şeytanı.

İsmail de suskun, babası da. Hiçbir şey demeden yürüyorlar. Arada şeytan bir babaya, bir oğla koşup duruyor. Mina mevkiine gelince İbrahim hangi dosta gittiklerini açıklıyor İsmail'e:

– Ey oğulcuğum! Ben rüyada görüyorum ki, Allah Teâlâ'ya kurban olman için, ben seni kesiyorum. Sen şu rüya hakkında ne düşünüyorsun? Cenab-ı Allah'ın şu emrine sabreder misin, yoksa etmez misin?^[37]

İbrahim sınavını vermiş. Can paresi biricik oğlunu da Allah için kurban etmeye hazır. Sıra kurbanın sınavında. O, Allah'ın bu emrine nasıl tepki gösterecek? İlahî emre nasıl karşılık verecek?

İsmail hürmet ve muhabbetle babasının yüzüne bakıyor ve diyor:

– Ey babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah sen beni sabredici kimselerden bulursun, dedi. Ne zaman ki baba ve oğul her ikisi de ilahî emre inkiyada ittifak ettiler. İbrahim oğlunu, İsmail de nefisini Allah'a teslim etti. İbrahim oğlunu sağ tarafına yatırınca alınının bir tarafı yere dayandı. İşte o vakit her ikisi de saadet-i uzmaya eriştiler.^[38]

Benim hiçbir şeyden haberim yok çadırımın önünde oturuyordum. Baba ile oğlun dönüşünü bekliyordum. Baktım birisi geliyor soluk soluğa. Yanıma gelince durdu.

– Ey kadın, diye seslendi.

– Kocan İsmail'i nereye götürdü biliyor musun?

Ben de:

– Bir dosta, dedim.

Adam tepkiyle karşılık verdi:

– Hayır! İsmail'i boğazlamak için götürdü.

Ben:

– Hiç baba, oğlunu boğazlar mı, o çok merhametli ve şefkatli, dedim.

Adam:

– Allah emretmiş. Koş oğlunu kurtar, dedi.

Rahatlamıştım. Allah emir etmişse, bize ne düşerdi?

– Ey hain, dedim. O emretmişse, biz O'nun emrine itaat ederiz.

Anlamıştım karşımda kimin olduğunu. Allah'ın emrine karşı getirmek için çalışan melunu. Hemen bir taş alıp attım. Allah isterse verdiği canı tekrar alırdı. Hepimiz O'na kurban olmaya hazırдық. Her şey O'na feda olsundu. Aklım ve nefsim mutmaindi. Bildim, imanda ilmelyakîn sırrına tutunmuşum.

Baktım çok geçmeden yine geldi. Tekrar aynı şeyleri dedi. Büyük bir taşı Allah'la aramı açmaya çalışan fitneciye fırlattım. Rabbim vermişti, O da alırdı. Ben de O'na veriyordum İsmail'imi. Ben emanetçiydim, O asıl sahibi. Kalbim emindi. Anladım imanda aynelyakîne ulaşmıştım.

Rahatlamış içim Rabbime karşı hamd u senalar ile dolmuştu. Baktım yine geliyor:

– Hacer, bak kesmeye yatırdı. Sen ne biçim anasın, merhametin yok mu? Koş kurtar oğlunu. Bak, daha önce de İbrahim seni buraya getirip tek başına bırakmıştı. Şimdi de oğlunu boğazlayarak yine seni tek bırakıyor.

– Öyle mi hain, dedim. Beni buraya İbrahim bırakmadı. Rabbim istedi, İbrahim sadece emre itaat etti. Biz O'na itaat ederiz. Yine Rabbim İsmail'i istemiş, biz yine itaat ederiz elbette, dedim ve bir taş daha fırlattım. Ruhum mutmain olmuştu. Hissettim imanda hakkalyakîn denizine dalmıştım.

Şeytan kaçıyordu. Taşlarım tam yerine ulaşmıştı. Arkasından bağırdım. Sen hasetçisin.

– Niçin, der gibi arkasına dönüp baktı.

Sen insanları kıskanırsın.

Yoldan çıkarttığı, cehenneme sürüklediği, elinde oyuncak ettiği insanları niçin kıskandığını bir an anlamadı.

Açıkladım. Rabbim sana insanda olan bir özelliği vermedi.

Şeytan iyice meraklanmıştı.

– Nedir, diye sordu.

– Aşk, dedim. Sen aşkı bilmezsin onun için insanları kıskanırsın. Onun için onları cehenneme götürmeye uğraşırsın. Kâinatın yaratılış mayasıdır aşk. İnsandaki Rabbin sırrıdır aşk. Rabbe aşkı bilmediğin için bilmezsin İbrahim’in durumunu. Nasıl bir aşktır o ki, oğlunu kurban eder.

Artık şeytan bizim ailemize, soyumuza yanaşamazdı. Kovulmuş şeytanı bütün aile kovmuştuk.

Şeytan bitkindi, çaresizdi. Haline güldüm.

– Biz ki, ibadet ederiz, doğrudur. Melekler de ibadet eder, hem de daha fazla. Bizim gibi uyumazlar, yemez içmezler. Her an kulluktalar. Ama biz onları geçeriz. Bunu bilmezsin sen, dedim şeytana. Bilmezsin melekleri geçişimizdeki kulluk sırrını. Melekler ibadetlerle Allah’a ulaşırlar. Bizim yaşadığımız bir kulluğu asla yaşayamazlar. Acılar, sıkıntılar, dertler, gözyaşları... Yürek yanmaları çaresiz kalıp o kapıya yöneliş. O zaman hissediş aczi ve fakrı. Melek hisseder mi acizliği, fakrı, çaresiz kalmayı? Meleğin, Rabbine sunulmuş bizim gibi gözyaşları var mıdır? Meleğin evlat sevgisini kalbinde hissediş var mıdır? Ya İbrahim’e muhabbetim gibi bir sevgiyi hiç bilebilir mi bir melek? İbrahim’e duyduğum hasreti, özlemi yaşamış mıdır hiçbir melek?

Hiç gurbete düşmüş melek gördün mü? “Garip melekler” diye bir melek sıfatı olmuş mu? Melek bilir mi “yalnızlık” nice bir sırdır?

Bu hisler Rabbimize ulaşmaya bizim için hep bir basamak olur.

Şeytanın arkasından baktım. Şaşırmıştı. Arkasından bağırdım:

– Ey melun! Dertler olmadan kulluk olacağını düşündürmeye çalışırsın insanlara. Dertsiz yaşamayı, kedersiz olmayı hep insanlara sen öğütlersin. Çünkü melekleri geçiren kulluk sırrımızı bizden almaya çalışırsın.

Sen insanları dünyaya kurban ettirirsin. Ne sen, ne de dünyaya kurban olup çocuklarını dünya için kurban edenler, İbrahim’in oğlunu Allah’a kurban etmesini anlayamayacak. Hem de hiçbir zaman.

Bizim hayatımızdaki tılsımı yalnız hayatlarını Allah’a feda edenler tam kavrayacak.

İbrahim’e “Rabbi ona ‘İhlas ile Rabbine teslim ol!’ dediğinde, o da ‘Ben âlemlerin Rabbine teslim oldum.’ demişti.”^[39]

Tevhit hakikatine eremeyenler teslimiyet sırrını anlamayacaklardı.

Teslimiyet tüm duyguların iman edip O’na itaat etmesiydi.

Ailece kuşandık teslimiyet sırrını...

Baba itaatleydi.

Oğul itaatleydi.

Ana olarak ben itaatleydim.

Şeytan şaşkın. Şeytan panikte.

Hepimiz kurb/anında O’na kurb/an’dık.^[40]

İlk Öğle Namazı

İSMAIL'İN BİR manası da yükselen demektir...

Baba yükseliyordu.

Oğul yükseliyordu.

İsmail babasına bakıyor.

Alnında nur parıl parıl.

Kâinat Mim'i, dedesinin alnında iken Rabbine kurban.

İbrahim teslimde. İbrahim emre muti.

Güneş tepeye doğrulmuş. İbrahim'in nuranî çehresinde güneşin aksi.

İsmail babasına sesleniyor:

– Babacığım! Şimdi ellerimi, ayaklarımı bağla ki; kımıldamayayım. Bıçağını da iyice bile ki, kesilirken fazla can acısı çekmeyeyim. Gömleğimi koru, annem gömleğimde kanımı görüp üzülmesin.

İbrahim'in kalbinde dua.

İsmail'in dudaklarında zikir.

Vakit öğle...

İbrahim'in elinde bıçak. İbrahim kasap. Yürek kasabı, dünya kasabı. Dünyayı yatırıp kalbini koymuş bıçağın önüne. Bıçağa son kez bakıyor, keskin mi diye. Bıçakta celal... Kaldırıyor elini. Elleri titriyor mu? Hayır.

İbrahim hayrette.

Melekler ağlıyor. Melekler şaşkın.

Kulun itaatine, dostun sabrına hayran.

Vakit öğle...

Gün tepeye çıkmış. Güneş hayretle bakıyor. Etrafta sükûn. Her şeyin dili tutulmuş.

İbrahim'in önünde kurban. Alnında nur parıl parıl. İsmail nurdan bir çocuk.

İbrahim bir bıçağa, bir alnındaki nura bakıyor.

Biliyor kâinatın nurunu keseceğini.

İsmail itaatte kurban.

Baba; ellerini, ayaklarını bağlıyor.

Alnındaki nura bir daha bakıyor.

İsmail babasına sesleniyor:

– Babacığım, yüzümü kapat ki, merhametin coşmasın.

İsmail imanda zirve.

İsmail'in kalbi çoktan uçmuş Rabbine.

Melekleri seyrediyor. Tüm âlemlerin kendisini hayranlıkla seyredişini seyrediyor. İlahî tecellide Rabbinin memnuniyetini seyrediyor. Sesleniyor şefkatli babacığına:

– Babacığım! Çabuk kes, Rabbime ulaşayım.

Bıçak İbrahim'in tüm duygularında...

İbrahim:

– Bismillah, diye zikrediyor.

Tüm melekler:

– Bismillah, diyor.

Bıçak İbrahim'in yüreğinde:

– Allahu ekber, diyor.

İsmail kurban cevap veriyor:

– Lebbeyk!

Bıçak İbrahim’in şefkatinde...

Gözlerde birkaç damla. Bıçak narin boğaza hızla iniyor.

Bıçak İbrahim’in kalbinde...

O da ne, bıçağın takati yok.

Bıçağa hitap:

– Kesme!

İbrahim’in ateşine verilen “Yakma!” emri, bu defa oğlunu kesecek bıçağa farklı bir şekilde veriliyor. Celal, cemale bürünüyor.

Bıçak itaatte...

Lahutî bir ses lâl olmuş mekânı kuşatıyor:

– Allahu Ekber! Allahu Ekber!

İbrahim sevinçle karşılık veriyor:

– La ilahe illallah vallahu ekber!

İsmail babasının ve Cebrail’in tekbir ve tevhidini işitince anlıyor ki, İlahî müjde tecellide. [\[41\]](#)

İsmail’in el ve ayakları kendiliğinden çözülüyor.

İsmail’in alnındaki nur parıl parıl. İlahî nida yine vuku buluyor:

– Ey İbrahim! İsmail’in alnında o nur varken, onu nasıl kurban ederiz? [\[42\]](#)

İbrahim İlahî kapıda.

Tüm melekler bayramda...

Kâinat bayramda...

İlahî nida İbrahim’in kalbinde:

– Ey İbrahim! Gördüğün rüyana sadakat gösterdin. Şüphesiz ki, biz, iyi hareket edenleri böyle mükâfatlandırırız. [\[43\]](#)

İbrahim, Rabbinin ihsanından mest...

Cebrail, İlahî yardımın vasıtası olmaktan mest...

İsmail, Rabbine canını fedadan mest...

Cebrail’in yanında bir koç. İsmail koça bakıyor, koç İsmail’e. Koç İlahî makamlara kurban edilmenin hazzıyla yerinde duramıyor.

İsmail’in alnında nur parıl parıl...

Nur çocuk babasına soruyor:

– Ey babacığım! Sen mi cömertsin, ben mi?

İbrahim,

– Ben cömerdim oğulcuğum, senin gibi eşi bulunmaz bir oğlu kurban ettim.

Nur çocuk,

– Ben cömerdim babacığım. Ben canımı feda ettim, diyor.

Cenab-ı Allah buyuruyor:

– Cevvad u Kerim benim. Zira ikinizden de kabul edip İbrahim’e oğlunu, İsmail’e canını bağışladım. Onun bedeline koç ihsan ettim.

Vakit öğle...

İbrahim hayret makamında...

Hayret makamında hamd edilir.

İbrahim de dört şeye hamd ediyor.

Oğlunu boğazlayacakken Allah’ın bağışlamasına.

Oğlundan ayrılmayacağına.

Allah’ın oğluna karşılık kurban için koç vermesine.

Allah’ın razı olup kurbanını kabul etmesine.

Allah İbrahim’in hamdine tekrar nida ediyor:

– Şükret!

O da dört hayrete dört rekât namazla şükürde bulunuyor.

Vakit öğle...

İlk öğle namazını kılansa İbrahim... Günün kemal vaktinde yorgun ve bitkin anında, şükürle Allah’a yöneliyor. Verilen sıkıntılardan azade olarak onun kapısına koşuyor... İbrahim tüm dünyevilikleri boğazlayıp:

– İşte geldim sana, diyor. Dünyanın tam kement attığı günün ortasında, tüm kementleri Senin için kestim Rabbim diyor.

Vakit öğle.

İbrahimvarî olma anı.

İsmailleri kesme vakti.

Dünyayı yere yatırma zamanı.

Ona iman edenler, öğle vakti İbrahimvarî olacaktılar.

Bundan böyle öğle namazını kılmak “İsmaillerimi kurban ettim” demek olacaktı.

Kâbe'nin Yapımı

İBRAHİM YÜZ yaşlarına yaklaşmıştı, İsmail ise on iki veya on üç yaşlarına gelmişti. Büyümüş, delikanlı çağına yaklaşmıştı. Bir gün yine bizi ziyarete gelmişti İbrahim. Allah, İbrahim'e, Kâbe'yi yapması için emir buyurdu:

“Ey İbrahim! İnsanların toplantı yeri olmak üzere Mukaddes evi yeniden inşa et. Oğlun İsmail ile birlikte, o Mukaddes Evimi, onu tavafa gelenler; ibadet ve secde etmek niyetiyle ziyaret edenler için temiz tutun.”^[44]

İbrahim İsmail'e dedi:

– Ey oğul! Allah Mukaddes evi yapmamızı istiyor.

İsmail babasına her daim itaat ederdi, itaatini kelimeleri ile de dillendirdi:

– Baş üstüne babacığım.

Daha önce bu mukaddes ev, Hz. Âdem cennetten dünyaya geldiğinde Allah tarafında cennetten dünyaya indirilmiş Beytü'l-Mamur'du. Kâbe'nin bulunduğu yere konmuştu. Kırmızı yakuttan yapılmış şarka ve garba bakan iki kapısı vardı. Âdem babamız, senede bir defa Serendip adasından buraya gelir, Beytü'l-Mamur'u ziyaret edip ibadet ederdi. Nuh tufanında Beytü'l-Mamur tekrar geldiği yere kaldırılmıştı. Böyle anlatılırdı.

Allah, tekrar Beytü'l-Mamur'un boş kalan yerine bir ev yapılmasını istiyordu. Fakat bu evin nereye yapılacağını bilmiyorlardı. Birden, biz buraya ilk geldiğimizde de eserek bizi rahatlatan sekîne rüzgârı esmeye başladı. Baba ve oğul, sekîne rüzgârının estiği yöne doğru gittiler. Rüzgâr durdu. Anladılar ki; oraya Mukaddes Ev bina edilecek. O anda Cebrail gelerek Kâbe'nin tam yerini belirtti.

Baba ve oğul çalışmaya başladılar. Kâbe'nin yapımında harç kullanmadılar.

Allah; İbrahim'e, Kâbe'yi beş dağın taşıyla inşa etmesini söyledi. Tur, Zir, Lübnan, Hira ve Heyûdî dağları.

İsmail taş getiriyor, İbrahim de örüyordu.

Kâbe'nin yapımı boyunca baba oğul duadaydı. Her anı zikirle geçirip Rablerine rıza için niyaz ettiler:

– Ey Rabbimiz! Bu hizmetimizi kabul buyur. Her şeyi hakkıyla işiten de, her şeyi hakkıyla bilen de ancak Sensin.^[45]

Duvarlar birbiri üstüne konan taşlarla örüldü. Yüksekliği dokuz arşın, kapısının eşiği toprak seviyesinde ve üstü de açıktı. Duvarın temel köşesinde bir taş sığacak kadar açıklık kalmıştı. İbrahim İsmail'e dedi:

– Oğlum bu boşluğu dolduracak kadar bir taş getir.

İsmail taş aramaya gitmişti. Döndüğünde boşluğun başka bir taşla kapatılmış olduğunu gördü ve babasına onu nereden aldığını sordu.

İbrahim:

– Bu taş, Cebrail, Kubeys dağından alıp getirdi, dedi.

Hacerü'l-Esved taşının da konması ile Kâbe tamamlanmıştı.

– Rabbimiz! Neslimizden, onlara Senin ayetlerini okuyacak, kitabını öğretecek, kâinatın yaratılış sırlarını ve gayelerini bildirecek bir peygamber gönder. Kudreti her şeye galip olan da, hikmeti her şeyi kuşatan da muhakkak ki, Sensin.^[46]

Daha sonra Allah, İbrahim'e emretti:

– Ya İbrahim, benim evimi, etraftan gelerek tavaf edecek olanlar için temizle ve insanlara, uzak ve yakın herkese seslen, bildir, inşa ettiğin Kâbe'ye gelsinler, haccetsinler.^[47]

İbrahim hayrette kalmıştı. Kime seslenecekti? Etraf bomboştu. Kimsecikler yoktu. Hayretini sordu:

– Kime sesleneyim, bu dağın başında insan yok ki?

Cebrail, İbrahim’e dedi:

– Sen seslen, Cenab-ı Hak senin sesini dilediğine işittirir.

İbrahim, İlahî emre uyarak dağın tepesine çıktı ve dört bir tarafa dönerek seslendi:

– Ey insanlar! Cenab-ı Allah, sizin için bir ev yaptı; sizi bu evi hacetmeye davet ediyor. Gelin

Allah’ın evini ziyaret edin.

İbrahim’in sedasına cevap gecikmeden geldi:

– Lebbeyk! Allahümme lebbeyk!

O da ne? Tüm çöl, dağlar, tepeler adeta tüm zerrat ses veriyor. Sanki tüm kâinat;

– Lebbeyk! Allahümme lebbeyk, diyordu.

Bir tek insan olmayan yerde tüm insanlar cevap veriyordu:

– Lebbeyk! Allahümme lebbeyk!

Rabbimiz kendi kelimini eleste tüm insanlara duyurduğu gibi, İbrahim’in de çağrısını tüm ruhlara duyurdu. Bu çağrıyı kabul eden ruhlar, İbrahim’e gayb âleminden hemen cevap verdiler:

–Lebbeyk! Allahümme lebbeyk!

– Evet, diyen ruhlar mutlaka bu beldeye ömründe bir defa da olsun bizi ziyarete geleceklerdi.

Ruhlar âleminde İbrahim’in sesini duyup “Evet” diyemeyenler asla buraya gelemeyecekti. Buraya gelen herkes İbrahim’in misafiri olacaktı.

Buranın mihmandarı İbrahim’di.

Kâbe İbrahim’di.

Kâbe Hacer’di.

Kâbe iki şeyi temsil ediyordu.

Tevhidi ve aşkı.

Tevhidi temsil edercesine bina etti İbrahim Kâbe’yi. Benim aşkım tavaf oldu. Aşkın cazibesine takılanlar Kâbe’nin etrafında dönmeye durdu.

Kâbe kalpti, Allah’ın eviydi. O evin anahtarı da aşktı. Kalbim Kâbe olarak inşa olmuştu bedenimde. Benim kıssamdan, hayatımdan, kalbimden o anahtarın sırrını alabilenler ancak Kâbe’nin sırrına erebileceklerdi.

Şükrettim...

ARŞIN GÖLGESİNDEYDİM. Buraya geldiğimde kendi gölgemin dışında bir şey yoktu.

Tavaf edip Rabbime secde ettim. Kâbe'ye bakıp şükrettim.

Kâbe'nin yapımı bitince, Allah, baba ve oğla, mükâfat olarak bir at verdi. At vahşi değildi. Sonra Allah, İsmail'e atları çağırmasını vahyetti. İsmail tüm atları çağırdı Arabistan'daki tüm atlar geldi ve İsmail'in etrafında toplandı. Allah İsmail'e atları musahhar etti. Böylece insanlar atlara binmeye başladılar. Allah'ın bize verdiği maddî ve manevî binekleri düşünüp

şükrettim.

Son günlerde hayatımı çocukluktan başlayan geriye dönüşlerle sık sık hatırlıyordum. Sanırım sona geliyordum. Geriye baktığımda gördüklerim, içine boşluk düşmemiş bir hayattı. Kalbime değen pek çok acı vardı.

Günlerim ruhuma düşen hüznün damlacıkları ile bereketlenmiş, manevî hayatım neşv ü nema bulmuştu. Bu damlacıklar kalp kabuğunu çatlatmış, içindeki âdem olma nüvesini ortaya çıkartmış, rahmete kavuşturmuştu. Rahmete rahmet damlası olan hayattaki sıkıntılar ulaştırıyordu insanı. Bizi rahmete ulaştıran hayat demlerini hatırlayıp,

şükrettim.

Tek tek düşündüm hayat demlerimi. An be an hatırladım geçmişteki yazgılarımı. Hayatımdaki yaşanmışlıklara, boş geçmeyen anlarıma, acılarla kavrulan benliğime, musibetlerle olgunlaşan nefsim, ibadetlerimi kemale erdiren sıkıntılara, hayatımı an be an kendi huzurunda tutan Allah'ıma,

şükrettim.

Sıkıntılarında beni kendi kucağında ağırlayan, İlahî nimetlerle nazlayan... Bir bebek gibi, dünya beşiğinde kimi zaman sıkıntılarla sallayıp, kimi zaman rahmetiyle avutan; ama hep kendi kabzasında tutan Rahmanü'r-Rahim'ime,

şükrettim.

Dilimde zikir, kalbimde hamd vardı. Ruhum Zâtının kapısındaaydı. O'nun kapısında kapıcı oluşuma, kapısından ayrılmadığıma, isyan kirleriyle ruhumu karartmadığına, hayatımda hiç ona itiraz etmediğime,

şükrettim.

Hayatımın her "an"ı, bir çile yumağının tek tek çözülmesi gibi yaşanmıştı. Hiçbir acı, hiçbir sancı sebepsiz değildi. Sıkıntılı anlarım, hayatımın en yaşanmış, sonsuzluğa uzanmış hayat dilimleriydi. O tarafa aktarılan taze ve kirsiz hayat bölümleriydi. Sevdim bu hayat dilimlerini. Her anım çile ile dolu bir hayattı, ama Onunla olan bir hayattı, Onunla işlenen bir kulluktu. Her anımı Onsuz geçirmediğine,

şükrettim.

İnsanın niçin acı çektiğini düşündüm. Olaylar insanı üzer miydi? Olayların böyle bir özellikleri var mıydı, yoksa bizim algılamalarımızla mı olaylar acıya dönüşüyordu? Sonuncusu olmalıydı. Acıyı biz kesbederdik. Sonra da hadiseleri suçlu kabul ederdik. Aslında olaylar ruhumuza ve kalbimize ulaşmıyordu. Hadiseler ancak nefsimize ulaşmıyordu. Kalp ve ruh Allah'la bağlıydı, nefis olaylarla ve dünya ile. Öyle ise olaylar da bir ölçüttü. İnsandaki nefis ve benliğin ölçütü. Ne kadar benliğimiz güçlü, ne derece nefisle bağlı isek olayların altında o kadar kalıp, o kadar üzüntü duyuyorduk. Hadiseler karşısında duyduğumuz acı nefis ve benliğimizin bizde hükmediş ölçüsünü veriyordu. Bu duyguları bana hissettirip; olayların zahirinden batınına intikal ettirmesine,

şükrettim.

Melek olmadığıma, melekleri geçen âlemlerin özü insan olup ŗükredebilen bir kul olduğuma, ŗükrettim.

ŗükrün nihayetinin olmadığını anlayıp sonsuz ŗükürler için niyet edebildiğime ŗükrettim.

Baktım İsmail yanı başımdaydı. Onda bir kez daha İbrahim’i görüp sevgiyle hatırladım. Kalbimden ruhuma tatlı bir hasret esintisi ulaştı. Ruhuma bu sevgiyi ve hasret duygusunu veren Rabbime ŗükrederek gurubu olmayanlara yöneldim.

Bana fena ve faniliği algılattıran Rabbime ŗükrederken dudaklarım İbrahim’inin sözcükleriyle kıpırdadı:

– *La uhubbil afilin*. Ben gurup edenleri sevmem.

Beşinci Bölüm

Sırr-ı Aşk

Aşk Yürüyüşü

İBRAHİM’İ ÖZLÜYORDUM.

Hasret buymuş demek. Yakıcılık, mahzunluk, kalpte burukluk, ruhta garip bir hüzün, kekremsi bir ruh hali...

İbrahim yalnız dünyanın gönül düşüne sık sık düşüyordu. Yalnızlık duygularımı da sarmıştı. Gizlenmiştik. Cismimiz ile duygularımız da gizlenmişti. Belki de asıl sevgiye tutunduruyordu Rabbimiz bizi. Sevginin aslı mahremiyetti.

Aşk gizlilikti.

Aşk sırdı.

Aşk saklamaktı.

Aşk sakınmaktı. Sevdiğini tüm kem gözlerden, duygulardan, bilumum varlıklardan uzak kılmaktı.

Aşk utanmaktı. Utanma olmayanda aşk barınmazdı. Sevgi, nefisten geçince hâyâ örtüsü altında aşk sırrına ererdi.

İbrahim hep hayal kıyıma Sâre ile vuruyordu. Sâresiz düşünmek istiyordum ama olmuyordu. O şimdi Sâre’nin yanındaydı.

Paylaşım gerçekleşmişti. İbrahim Sâre’de kalmıştı, İsmail bende. Bir anda iç dünyamda şimşekler çaktı, kıskançlık yakıcı bir akım gibi tüm damarlarımdan duygularıma hızla aktı. Sâre’nin silueti benimle alay ediyor gibi geldi. Doğrudum. Bunlar kadınlık duygularıydı. Peki aslı neydi?

İbrahim eşti, İsmail çocuk. Biri eşim, biri çocuğum. Bana hangi pay düşmüştü? Çocuk...

Eş nefsi sevginin karşılığıydı.

Çocuk kalp meyvesiydi. Kalbin sevgi boyutuydu. Sâre’ye nefis sevgisi, bana kalbin sevgi boyutu düşmüştü.

Duygularımda acı bir rüzgâr gibi dolaşıp kemalat tohumlarını hırpalayan kıskançlık rüzgârını kovmalıydım. Kıskançlık nefis silahıydı. Ateşini başkasına değil, yine içine veren bir silah. Karşı tarafı değil, kendini öldüren bir silah.

Kendim dışında oluşan bu paylaşımın benim boyutumdaki sırrını anlamıştım. Sâre’ye cisim, bana kalp meydanı açılmıştı. Kalp meydanı aşk meydanı değil miydi?

Aşkın nice bir sır olduğunu anlatmaya çalışanlar aşkın kimyası için neler demişlerdi şimdiye dek: Aşk sarmaşıktır. Sarmaşık sardığı yerde kendinden gayrıyı göstermez. Aşkın olduğu kalpte onun dışında hiçbir şey bilinmez, görünmez.

Aşk benliği atmaktı. Benlik olan gönülde aşkın işi neydi.

Aşk “O” diyebilmektir.

Aşk her yerde her dem “O”nu görebilmektir.

Aşk, sevgilinin bulunduğu yerde isme ve cisme girmemektir.

Anladım yürüyüşümdeki sırrı. Aşk yürüyüşü, kalp yürüyüşüydü.

Adım adım yürümeliydim, sınır boyu olmayan lâmekân olan kalbin yollarında.

Kalp mi Sever, Beden mi?

İŞİLTİSİ OLMAYAN esmer tenime baktım. Parlaklığı sönmüş, suyu çekilmiş, çizgi çizgi birbirinden ayrılmış topraklar gibiydi. Kuruyup, dalı yaprağı kopmuş ağaçlara benzettim kendimi.

– İbrahim güzeli seçti, dedim yanında güzeli bıraktı.

Derin bir iç geçirdim. Kara gözlerim İbrahim'in hayaline kahırlı bir bakışla seslendi.

– Güzeli sevdin!

Beğenilmediğime sebep sandığım esmer tenime suçlayan gözlerle bakındım.

Kalp tene ulaşabilir miydi?

Kalbe sevdiklerini kim sevdirirdi? Kalp mi severdi, Kalbin Sahibi mi sevdirirdi?

Sâre'nin sarışın teni İbrahim'in sevgisinde ne derece öncelikliydi?

Nefsim, belli ki, şimdi de beğenilmeyen, ötelere itelenen kadın olmamda güzellik kıyaslamaları yapıyordu.

– Güzel sevilir, dedi nefsim.

– Erkek kalbi güzel kadına muhabbet duyar, dedi.

Nefis her şeyi derdi, diyebilirdi. Ben kendi sevgilerimi düşündüm.

İsmail'i seviyordum.

Onun güzel veya çirkin olması sevgimde etken miydi? Öyle ise, İsmail'i ben mi seviyordum, yoksa bu sevgiyi bana birileri mi veriyordu?

Biri, daha doğmadan yavruma karşı kalbime sevgisini koymuştu.

Eş için de böyle olmalıydı. Biri kalbine eş için de sevgi koyuyordu ve sevgiyi gönderen tenlerin sahibiydi. Kendi yarattığı teni o beğenmezlik etmiyordu.

– Ya öyle ise, dedim, erkekler daha güzeli niçin severler? İçimdeki diğer ses dedi ki:

– Kalbi sevgiye ulaşamayanlar cesedi sever. Cismanî sevgi cisim de olurdu. Vedud isminin yansıması olan sevgi kalpte. Muhabbetin ayağı kalbe ulaştı mı, o zaman Allah sevdendir Vedud ismiyle. Kalbe ulaşmayan sevgi sancı çeker, Vedud isminden ayrıldığı için. Deliler gibi döner durur. Tutunamaz hiçbir şeye. Sağlam tutamaz sevgisini. Söner gider. Hep bir sevgi ve sevgili arayışında titreme yaşar.

İçimdeki diğer ses dedi:

– İnandın mı, İbrahim'in seni ötelemesinde ten güzelliğinin önemli olmamasını? Bence inanma! Sâre güzel kadın.

Anlamıştım.

Şeytandı konuşan.

Cevabı hemen hazırladım:

– İbrahim cisme ve tene göre sevmez. O koca peygamberin sevgisi cesette kalır mı hiç? Beni buralara o getirmede, onun Rabbi gönderdi.

Şeytan yine sus pus olmuştu. Kandıramadı beni, oysa ne çok kandırdığı kadın vardı. En çok da kadınların eşleri ile aralarını açardı.

Şeytana karşı güldüm. Kurumuş ellerimi esmer tenime götürdüm, baştan aşağı sıvazladım.

Hamd kelimelerini birbiri ardınca sıralarken beni şeytana gülünç etmeyen Allah'ıma sonsuz teşekkür ettim.

Ötelerde kalan İbrahim'i kalbim firak esintileriyle bir kez daha hatırladı. İçimden bir başka ses bu düşüncelerimden dolayı sanki beni ayıplar gibiydi.

– Hacer, dedi. Sen sevgiyi hâlâ tende ararsın. Tenden ve bedenden geçmeden sevgiye ulaşılmaz, aşka hiç ulaşılmaz. Allah bizleri tenimize göre mi sever? O öyle sevmiyorsa kullarına niçin bu

şekilde sevdirdin? Yanlış yerde sevgi aramak insanı sevgiden mahrum eder. Bil ki, aşka tenden ve bedenden geçilmeden ulaşılmaz.

Aşkın Üç Yüzü ve İç Yüzü

AŞKIN ÜÇ yüzünü anladım. Aşk insandaki gizli girdaptı. Ya kendine çeker boğardı, ya da yukarı kaldırır yüceltirdi. Boğulanlar aşkın mahiyetini bilmeyenlerdi. Üçe ayırdım aşkın iç yüzünü.

Birincisi nefsin aşkıydı. Girdap buradaydı. Boğulmalar burada olurdu. Aşk sanılırdı cismin sevgisi. Karşı cinste dolaşırdı. Doyuma ulaşmaz, mutluluğu asla yakalayamazdı. Aşk diye saldırdıkça, aşk diye tutundukça boğulmalar arttıkça artardı.

Tamamen asılsız mıydı burada hissedilenler? Tabii ki değil. Aşkın ilk basamağıydı bu sadece. Ama aşkın kendisi değildi. Aşkın kapsadığı alan dünyayla yetinmeyecek kadar genişti. Bu basamakta insan aşkın ilk basamağını hisseder ve cisim, kalbin aşk sınırına yaklaşırdı. O zaman insan o genişliği ve büyüklüğü anlardı. Aradığının o olmadığını fark ederdi. Kalp de “Aradığım bu değil” diye sıkıştırmaya başlardı insanı.

O zaman bir girdap başlardı. Ya kişi kalbin sesini dinler, onun ayak seslerini takip eder, aşkın birinci basamağını atlar, mecaz bölümünden kurtulurdu; ya da mecazdan kurtulamayıp sıkıntı içinde kalırdı.

İkinci yüzü kalbin aşk boyutuydu. Mecazdan hakikiye adım atılırdı. Burada dünya aşılr, madde geçilirdi. Asla gönül verilirdi. Bu aşkın da madde boyutu vardı. Cenneti isterdi.

Aşkın üçüncü yüzü maddenin aşıldığı makamdı. Ruhun aşk derecesiydi. Allah’tan gayrı bildiği olmazdı bu aşk makamın. Ve sırr-ı aşka ulaşırdı bu yüzde.

Ya diğer aşklar?

İnsanın ulaşamadığı için acı duyduğu alanlar.

Birincisinde kalanlar acı çekerdi. Adı aşktı, ama neticesi hep sıkıntıydı. Bu aşkta olanları Allah sıkardı ki, mecazı aşsın.

Aşkın diğer iki yüzünde sıkıntı yoktu. Asıl olan aşk, üçüncü yüze ulaşmaktı.

Aşk Yürüyüşünde Yedi Engel

AŞK YÜRÜYÜŞÜ, nefisten geçip kalp ülkesine ulaşmadaki yol macerasıydı. Bu yol güzergâhı pek çok engellerle doluydu.

İlk engel şehvetti:

Şehvet olan sevgide aşk olmazdı, aşk sırrı yakalanmazdı. Şehvet ten isterdi, aşk ruh.

İkinci engel hasetti:

Kıskanç olan kişi, aşk sırrına tutunamazdı. Kıskançlık asıl nimet vereni tanımamaktı. Kıskançlık kalbin paylaşımı kabul etmemesiydi. Kıskançlık kalbin cimriliği idi.

Üçüncü engel dünyayı sevmekti:

Dünyayı seven terk edemezdi. Aşkta terk etmek, aşkta feda etmek vardı. Dünyayı seven, insanı sevemezdi, sevgisi maddede kalırdı.

Dördüncü engel riyaydı:

Allah'ın dışında rıza ve beğeni gözetenler aşk ülkesinin sınırlarına gelemezlerdi. Kalp diyarına göç edemezlerdi.

Beşinci engel kindi:

Kin olan kalp, Allah'la buluşamazdı. Kin olan kalp aşkı değil sevgiyi bile yakalayamazdı. Kin olan kalp Allah'la iletişimini kesmiş demektir. Allah kin olan kalbe nazar etmiyordu. Orada esma bağlantısı olmuyordu. Esma açılımı olmayan kalp aşk mayasına eremezdi.

Altıncı engel gururdu:

Kendini büyük gören, kendini beğenen başkasını beğenemezdi. Sevgi potansiyeli benliğe dönük olursa sevginin aşka ulaşmasına izin vermezdi.

Yedinci engel çok konuşmak idi:

Çok konuşma boş konuşmayı getirirdi. Boş konuşma çoğunlukla gıybetle ilintiliydi. Aşk suskunluktu. Aşkta dedikodu yoktu. Çok konuşanın kalbi ölür, dili canlanırdı.

Aşk, kalbin konuşmasıydı.

Aşkın Nefis Koşusu

AŞK ZÜMRÜT-Ü ANKA oldu hep. Kaf dağının arkasında ona ulaşmak için çırpındı sayısız yürek kuşu. Kimi aşk diye tuzaklara takıldı, kimi aşk diye bilinmedik yollara saptı.

Aşka uzanmak insanın içinde dönenceydi. Benim koşum bu ulaşımın ilk şifresiydi. Tam yedi kez koşmuştum. Sırlı sayımdı yedi. İçimdeki yedinin sırrını düşündüm. Dış âlemdeki her davranış iç âlemdeki bir şifrenin ucuydu. Kalbimin derinliklerine doğru bir ses duyar gibi oldum.

– Nefis, dedi birisi sanki. Yedi nefis mertebesinde koşacaksın Hacer. Aşk sırrına yedinciye vardığında ulaşacaksın.

Her nefis aşaması aşkın bir tuzağıdır. Nefs-i emmare mecaz tuzağı. Bu tuzaklarda olmadığımı hemen anladım. Günaha meylim yoktu, günaha isteğim de yoktu. Günahtan kaçışım şeytandan kaçışım kadardı. Şükür mırıltıları aktı dudaklarımdan.

İçimden başka bir ses:

– İkinci nefis koşusu nedir, dedi. İçimden bir başka ses:

– Hani, dedi. Sâre'ye dayanamayıp evden kaçmıştın sonra pişman olup dönmüştün ya, hatadan sonra pişman olmak ikinci nefis olan nefis-i levvame, dedi.

Sonra dedi bir başka ses:

– Hani buraya ilk geldiğin zaman yalnızlık korku ile sarmıştı ya seni. Rabbinden ilham gelmişti “Korkma!” demişti, “Üzülme!” demişti. Mülhimme nefsin mertebelerinde koşuyordun o an.

Anladım o zaman ilhama mazhar nefis-i mülhimmeyi.

İçimdeki sese sordum:

– Ya mutmainne nefis?

İçimden bir başka ses dedi ki:

– Hani İbrahim seni bırakıp giderken sormuştun; “Bu kimin isteği?” diye. O da; “Rabbimin” demişti.

Sen mutmainne nefis mertebelerinden cevap vermiştin: “O bizi zayi etmez.”

– Ya safiye nefis?

– O mu, dedi içimden bir duygu. İbrahim gittikten sonra yavruna su aramak için oradan oraya koştun. Acizliğin, zayıflığın sırrına erdin. Kul olduğunu fakrınla anladın. Öyle saflaştın ki, koydun kumlara yavrunu, Rabbinin kapsında isyansız ve itirazsız ağladın. Gözyaşlarıyla yıkandın. Rabbin Zemzemi sundu sana. İşte o zaman sen nefis-i safiye'nin sırrına tutunmuştun.

– Ya marziye ve raziye nefis?

– Sen ondan razı olunca o da senden razı olur. Hani İbrahim, İsmail'i kurban etmeye gittiğinde şeytan sana koşarak gelmiş; “Hacer! İbrahim şimdi de oğlunu kesiyor” demişti. Sen de “Hiç baba, oğlunu keser mi?” diye sormuştun. O da, “Allah istemiş” demişti. Sen de şeytanı taşılayıp; “Allah istemişse bize ne düşer?” demiştin. Onun her isteğine rıza göstermiştin. İşte o zaman Rabbin senden razı olmuş, nefis-i marziye ile nefis-i raziye'yi bir anda yaşamıştın.

Anladım nefis mertebelerini olaylarla yaşadığımızı. Her olay, bir nefis mertebesine çıkmak için ya basamak olurdu, ya da engel.

Merve ile Safa arasındaki koşum gibi koşardık nefsten nefse. Emmareden levvameye, levvameden mülhimeye... Her olay bir adımdı bu koşu için.

Razı nefsin rahatlığı ile serdim postumu nefis meydanına, buradan kımıldamak, buradan ayrılmamak üzere.

Ta ki; “Dön ey Rabbinden razı nefis!” kelamına ulaşincaya dek...

Anladım o zaman aşkın ne olduğunu. Aşk yedi nefis mertebesini geçmektir. Yedinciye tamamlayınca

kalpte oluşan duygunun adıydı aşk. Kalp tüm askerlerini kendine bent edince, sultanlığını ilan etmesinin adıydı aşk... Duyguların hepsinin latife-i Rabbaniyenin emri altına girmesinin ruhtaki sevinciydi aşk.

Aşkın Hikâyesi

“Elindeki şekeri başkalarına sunup
Zehiri kendi yutmanın adıdır aşk.”^[48]

ALLAH’IN HALİL’İ, ölüm haline gelince kolay kolay Azrail’e can vermedi.

Dedi ki: Yürü git, padişaha arz et de ki:

– Halil’inden can isteme gayri!

Allah, Hz. İbrahim’e dedi ki:

– Eğer Halil’imsen haliline canını feda et!

Halbuki ondan kılıçla can almak gerek. Dostundan kim canını esirger?

Birisi dedi:

– Ey âlemi aydınlatan, neden Azrail’e can vermiyorsun?

Aşıklar, yolda canlarıyla başlarıyla oynarlar; sen neden canını gözetmektesin?

Halil dedi ki:

– Ben az önce can verecektim. Verecektim, ama araya Azrail girdi.

Halbuki ben ateşe atılırken Cebrail geldi:

– Ey Halil demişti, benden bir şey iste!

O zaman ben Cebrail’e bakmadım. Çünkü o, benim yolumu kesiyor, beni Allah’tan alıkoyuyordu.

Cebrail’e bile baş eğmemişken nasıl olur da şimdi Azrail’e can veririm? Allah’tan; “Canını feda et” sesini duymadıkça can vermem. Fakat o, can vermemi emrederse bütün can ülkesi yarım arpaya bile değmez bence.

O emretmedikçe iki âlemde de canımı, başka birisine teslim edemem...

Mantıku’t-Tayr’dan

Aşkta Sadakat

AŞK İBRAHİM'DEYDİ, âşık da İbrahim.

İbrahim aşkında araya hiç kimseyi girdirmedi. Oğlunu da ötelere götürdü, beni de. Herkesi aradan çıkarttı Cebrail'i de, Azrail'i de...

Allah, İbrahim'e vahy etmişti:

“Muhakkak ki, sen Benim dostumsun, Ben de senin dostunum. Sakın ki, kalbine muttali olduğum zaman onu Benden başkasıyla bulmayayım. Yoksa Bana karşı olan sevgini keserim. Çünkü Ben sevgim için öyle kimseyi seçiyorum ki, onu ateşle yaksam yine kalbi Benden başkasına iltifat etmez ve Benden başkasıyla meşgul olmaz. O Benim için böyle olunca, Ben de onun kalbine muhabbetimi koydum. Ona lütuf ve ikramlarım devam etti. Hatta onu kendime yakın kıldım. Ona muhabbetimi hibe ettim.”^[49]

Aşkı, İbrahim'den öğrenmiştim. Aşk, kalbe nazar edildiğinde sevgiliden başka bir şeyin bulunmamasıydı. Aradakileri çıkardık, kalp sevgisine perde olacak tüm sevgileri attık. Ben ve İbrahim birkaç defanın dışında bir daha görüşmedik, konuşmadık. Görüşme ve konuşma, aşk sırrına tutunmayanlar içindi. Aşka erenlerde varlık boyutundan geçme olurdu. Aşkta konuşmaya dilin kelamı, görüşmeye de varlığın bedeni yetmezdi

Görünüşte bu Sâre'nin isteği idi. Hakikatte Allah bize asıl aşka ermenin sırrını öğretti. Bu sırrı bilmeyenlerce Sâre hep kıskanç ve acımasız kadın olarak suçlandı. Belki de ezel sırrında o da yaptığı hatanın cezasını kıyamete kadar kıyl u kal ile ödeyecekti.

Aşk Ondandı. Kalplere aşkı koyan, sevgileri aşka dönüştüren Oydu. Aşk potansiyeli olmayana, aşka layık olmayana o kimyayı damlatmıyordu. “Aşık oldum” değil, “Aşık etti Rabbim” demekti asıl hakikat. Rabbim İbrahim'e de, bana da aşkı ihsan etmişti. İkimizin de kalbinde Allah'tan gayrısına bağ, Ondan gayrısına meyil kalmadı. Dünyaya ait bir sevgi kiri, aşk kimyasını öldürürdü.

Ben dünya kirlerini attım, aşkı yakaladım. Ruhun aşk sırrına ulaştım. Eşi ve çocuğu aştım. Ben yalnız kadın, ruhun aşk mertebesinde, tevhit denizinde başımı ebede uzattım. Ben Bekke'de kaldım. Sâre eşiyle birlikte ebede baş koydu. Sâre ile İbrahim'in mezarları yanyana benim yalnızlığımı ve garipliğimi Kâbe bağına bastı. Kâbe'de yatan tek kadını. ^[50] Yalnızlığımı Allah öyle giderdi ki, her an binlerce kişi etrafımda pervane gibi döner.

Kâbe de ben gibi siyahı tercih etti. Hacerü'l-Esved de ben gibi siyaha büründü. Bekke de her şey bana benzer.

Ben bir peygamberin aşk öğretisini herkese gösterdim:

– Aşk arınmak, aşk ayna olmak...

Allah, aşkı bir sır olarak yaratmıştı. Gayrı kendine ayna yapmış, o aynalarda kendi esma tecellilerini seyrediyordu. Aşk aynalıktı, başkasında görünmeydi. Benlikten geçenler aşka ulaşırdı. Aşka ulaşan da, başkası görünmez olurdu. Aşk ene perdesine takılıp kuru bir sevgide kalırsa, âşıktaki maşuk görünmezdi. Benlik olan ten ve ruh aynalık yapamazdı.

Aşk, maşuku gösterebilmektir. O olmadan da onu görebilmektir.

Kadın ve erkek birbirlerine en iyi aynaydı. Bu aynada eşler birbirlerinde kendilerini görürdü. Sâre dünyasındaki paylaşım sıkıntısını İbrahim'de de olduğunu sandı. İbrahim'i kıskançlıklarıyla üzdü. Oysaki sevgide mekâna ve zamana ihtiyaç yoktu. Aşk varlıkta vücudu atmaktı. Aşk kimyasına erememiş sevgide paylaşım derdi olurdu. Aşk makamına eren her yerde, her şeyde sevdiğini görebilirdi. Onun için ben Sâre'de de İbrahim'i gördüm, Sâre'yi de sevdim.

Sırr-ı İnsan ya da Aşkta Sırr-ı Elem

AŞKTA ACIYA talip olmayanlar, aşk yoluna revan olup aşk kelimından dem vuramazlar. İçine acı düşmemiş bir kalp, acıyla durulmamış duygular aşk sırrına tutunamaz. Aşk bir demir dağı sırtına almak gibidir.

Ben sırr-ı insana da, sırr-ı aşka da sırr-ı elemle ulaştım. Bende kulluk acıyla işlendi. Ben musibetlerin amansız acılarıyla İbrahim'in eşi, İsmail peygamberin anası olmaktan çok, Fahr-i Kâinat'ın analığına koştım. İslam'ın beş esasından birinde anlatılır benim acı dolu, acz dolu, fakr dolu, kırık kalpli, mahzun ve mazlum yürüyüşüm. Çaresizlik içinde koşum, yavruma hayat arayışım, rahmet dileyişim. Benim yürüyüşüm her kula öğretilen bir mesaj oldu.

İsyansız, itirazsız yürüdüm. Her kim ki, Bekke'ye gelir, benim gibi yürümeden ne hac yapabilir, ne umre. Her kim ki, Bekke'ye gelir, mutlaka beni taklit etmesi gerekir. Benim gibi yürünmeden kullukta sırr-ı kemale erilmez.

Benim asıl yürüyüşüm Merve ve Safa arasındaki koşu değildir, o koşudaki duruş tarzımdır. Ben kulluk yürüyüşümde kimseyi suçlamadım. Kimseye dert yanmadım. Ketumdum, kimseyle konuşmadım, Cebrail benimle konuştu. Yaşadıklarına kimseyi sebep bilmedim, Onu buldum. Yalnızlık ülkesine terk edildim, azat edilir gibiydim. Yaşadığım tüm firakları, tüm hasretleri ebede koyduğum başımı Kâbe'nin koynunda giderdim. Gerçek aşkı buldum. Bu buluşta bildim; vücudu fani etmenin adının aşk olduğunu.

Onun için Bekke denince herkes Hacer olur.

Ben Bekke'ye gözyaşlarıyla gittim. Günlerce süren yolculukta günlerce gözyaşı döktüm.

Bekke'ye benim gibi gelinmeden Bekke sırrını aşikâr etmez.

Bekke'nin sırrı Mim'dir.

Mim sırrı benim hayatımda gizlidir.

Gözlerimdeki Kâbe

OTURDUĞUM YERDEN doğruldum. Hafıza şeridi ne de hızlı sarıyordu. Yılları sarmıştı bir anda geriye. Yaşlanmışım. Yol bitmiş görünüyordu. İsmail'e baktım, ileride çocuklarıyla birlikteydi. Buraları onun çocukları dolduracaktı.

Allah'ın İbrahim'e vaat ettiği nesildi bunlar. İbrahim'in çocuğu yoktu ya önceleri. Yaşlanmıştı. Bir gün dışarıda çocuklarını yıkayan bir kadın görmüştü. Çocuksuzluk içini burkmuştu. Vakit akşama yakındı. İçine bir akşam hüznü gibi çocuksuzluk hüznü düşmüştü. Rüyasında Rabbi ona dedi:

– Şu gökyüzündeki yıldızlar kadar senin soyun olacak.

İbrahim bir yıldızlara bakmıştı, bir de kendine. İhtiyardı. Allah'ın kudretine bir kez daha yakîn getirdi.

İsmail'in çocukları buraları dolduracaktı, yıldızlar gibi hem çok, hem yıldızlar gibi yol gösteren maneviyat erleri olacaktı.

– Oğul, diye seslendim.

– Buyur ana, diye hemen yanıma düştü. Ellerimden tuttu. Kurumuş ellerimi defalarca öptü. Bakışıyla sordu isteğimi.

İsmail'in gözlerinin içine aktım. İlk geldiğimiz günleri, onun için Safa ile Merve'deki koşuşumu, bulamadığım suyun hüznüyle İsmail'im ölecek diye ağladığımı hatırladım. Her an merhametli bir Rakîb'in gözetiminde olduğuna dair bir anlık yakîn getirmemesi insanı ne dehşetli üzüyordu. Analık duygularımın cuş u huruşa getirdiği gözyaşlarımı, Rabbim nasıl da mübarek suyu ile gidermişti.

İsmail'in kara gözlerinde Zemzem çağlıyordu.

Zemzemi bir kez daha yudumladım o gözlerde.

– İsmail, yol tükendi gibi. Bugünlerde hep öbür taraftayım. Azrail meleği sanki yanımda, ben de gitmek isterim. Hak vaki olduğunda beni nereye gömeceksin?

İsmail “Daha gitme anam” der gibi baktı. Ama itiraz etmedi; o, sözümde bir hikmet bilirdi. Gözlerimin içine baktı ve dedi:

– Anam, gözlerinde Kâbe'yi görürüm. Sen Kâbe'nin kuruluşunu gören kadınsın. Kâbe'nin sahibi olan şehrin kadınsın. Seni başka nereye gömebilirim? Seni başka yerler kabul etmez.

Âdem gibi gelmişim Kâbe'ye. O nasıl dünyaya tek başına terk edilmişse, ben de öyle. O nasıl ağlamışsa, ben de öyle ağlamışım. O nasıl hasret çekmişse, ben de öyle hasret çekmişim. O nasıl yalnızlık denen gariplik ülkesinde bir ünsiyet eli aramışsa, ben de öyle aranmışım. O cennetteki Rabbin arşının tavaf ettiği yerin hasretiyle nasıl yanıp yakılmışsa, ben de Rabbimin rızası için öyle yanıp yakılmış, çöller gibi kavrulmuşum.

Âdem'in hasret yanmasına Rabbi, arşının yere değen noktasını ona bildirmiş, Kâbe'yi kurdurmuştu. Benim de hasret yangınımı Kâbe'yi kucaklatmakla giderecekti.

İsmail bana baktı ve dedi:

– Anam gözlerinde arşın yansıması mı var, Kâbe'nin mi, bilemedim.

Kalb-i Mim

TAVAF ETTİM.

Tavaf enfüste ve afakta zikir anıydı.

Enfüs dairesinde yedi nefis mertebesince tavaf ettim.

Afak dairesinde yedi kat arz, yedi kat sema adedince tavaf ettim.

Baktım Mim halindeyim.

Tavaf Mim oluş sırrıydı.

Tavafla gitmişti Âdem babanın yalnızlığı, dünya garipliği. Âdem babanın kalbi Mim'in arayışına düşmüştü.

Allah'a durumunu arz etti. Kalbinin yalnızlık iniltilerini söyledi. Cenab-ı Hak yakutlardan yapılmış Beytü'l-Mamur'u indirdi ve ona hitap etti:

– Ey Âdem! Ben sana bir Beyt indirdim. Arşımın etrafında tavaf edildiği gibi sen de onun yanında tavaf et, namaz kıl.

İnsanı Mim hakikatine ulaştıran tavaf ve namazdı. Kalb-i insanı tatmin eden Mim olma sırrını yakalamaktı.

Âdem (a.s.) Hindistan'dan tam kırk defa gelerek Kâbe'yi tavaf etti. Âdem (a.s.) diyar-ı Mim'in sahibinin duasındaydı. İlk yaratıldığında alnında hissettiği nurun sahibini diliyordu Rabbinden. Allah, Âdem'e indirdiği suhufta ona Mim'in müjdesini verdi:

“Mekke beldesi, ki o beldenin halkı benim komşularımdır. O beldenin ziyaretçileri benim misafirlerimdir. Onlar benim hıfz u himayemdedir. O haneyi ehl-i sema ve ehl-i arz ile mamur etsem gerektir. O haneye güruh güruh gelirler, yüzleri tozlanmış olduğu halde ‘lebbeyk’ sadalarını yükselterek gözyaşları akıtırlar. Her kim ki, o hanenin ziyaretine gele ve ziyaretten maksudu benden başka nesne olmaya, o kimse tahkikan beni ziyaret etmiş gibi mihmanım olarak kerem ve ihsanına layık olur. O hanenin şeref ve kemalini, halinin yüksekliğini, senin evladında bir peygambere tevzif ederim ki, onun adı İbrahim'dir. Beytin temellerini onun vasıtasıyla yükseltir ve onun eliyle tamamlarım. Zemzem kuyusunu izhar eder, ona miras veririm. İbrahim'den sonra her asrın ehli o Beyt'in mamurluğuna say ederler. Ta ki senin evladından Son Peygamberin gelişi zamanında onun adına “Muhammed” derler. Her kim ki, Beni araya, Benden bir dilek dileye, gerektir ki; o kimse Beni şu cemaatle bilsin; onların saçları sakallarına karışmış, toza toprağa bulaşmış, nezirelerine vefa edici, Rableri yönüyle rücû edici kimselerdir. İşte Beni arayan, o cemaatle beraber bilsin.”^[51]

O sevinçle döndü Âdem Kâbe'nin etrafında. Mim oldu, Mim'i istedi. İbrahim de o Mim'in duasındaydı. O büyük peygamberin kendi neslinden gelmesi için dua etti. Allah, İbrahim'e de indirdiği suhufta diyar-ı Mim'in sahibini müjdeledi:

“Oğlun İsmail hakkında senin duanı müstecap kıldık ve onu muhterem eyledik. Ona ve onun nesline bereketi ihsan kıldık. Onun neslinden Muhammed (a.s.m.) namında bir çocuk dünyaya gele ki; o benim muhtarımdır (seçtiğim). Onun

ümmeti, ümmetlerin hayırlısı ola.”^[52]

Sırr-ı evvelin hakikatiydi Mim. “Elif”in “Mim”de seyriydi.

Kimin kalbine Mim hakikati düşmezse aşk da düşmezdi, kemalat da. Kalpleri, Rabbimiz, Mim hakikati ile mimlemiştir. Kimin kalbi Mim ile mimlenirse yalnızlığı giderdi. Mimsiz her kalp yalnızlıktan, acıdan inim inim inlerdi.

Bu yalnızlık diyarında Mim sırrı çözüldü. Mim sırrının çözümünde hicret ve yalnızlık en büyük tılsımdı.

Aşk, kalb-i Mim'e ulaşmakla olurdu. Mim hakikati kalbe düşünce nefisteki sevgi mecazdan kurtulur aşk sırrına ererdi. Buna kalb-i Mim denirdi. Kâinatın varlık Mim'i Rabbimizin muhabbetinin yansıma yeri idi. Bu Mim'den alırdı aşk, muhabbet gücünü. Aşkın büyüklüğü de bu Mim'le irtibat ve bağlantı kadardı.

Hakikat-i Mim'e tutunamayanlar kalb-i Mim'den dem vuramazlardı.

Mim ile mimlenen kalp Mim hakikati gereği sükûna ererdi.

Kâbe'ye baktım hakikat-ı Mim'in yansıma yeri idi.

Kalbime baktım hakikat-i Kâbe'ydi.

İsmail'in alnına baktım, nur-u Mim parıl parıl parlıyordu.

Aşk-ı Ahir veya Kelam-ı Ahir

“Vücudu fani etmenin adıdır aşk...”^[53]

Aşk, kenz-i mahfinin sırlı mimi,

TARİHİ EZEL kadar eski. Her yaşayan için yeni olan nice bir sır.

Aşk,

sırrın varlık boyutundaki adı...

Varlık onunla var oldu.

Aşk,

varlığı var etmeye zorladı.

Bir’lik varlığını göstermek istedi. Bir’liğini Bir’i ile gösterebilirdi. Bir’lik aşka yansıdı, aşk Bir’liğe ayna oldu. Bir’lik mahremiyetine aşk peçesini takındı. Aşkla örtünüp varlığını gösterdi. Örtüsü aşk oldu, mahiyeti Bir’lik.

Aşk,

gezindi, bir yerlere taht kurmak, saltanatını ilan etmek istedi. Çünkü mekânsızdı o. Sonunda asırlarca mekânsızlığına bir mekân kıldı. Kalp aşkın varlık mekânı oldu.

Aşk,

tahtını kalpte buldu. Aşk kalpte mahremiyetini saklı tuttukça aşk oldu. Aşk ne zaman kalpten firar etse dile düştü, aşk meydanlarından kovuldu, kalp tahtından sürgün edilip nefis eline esarete verildi.

Aşk, sırdı; sır gibi gözlerden, gönüllerden cümle dillerden uzak tutulmalıydı ki, aşk sırrına erebilsin..

“Aşk dursun ko, mecazi ise de gönlünde

Ab-ı engür hum içre durarak bade olur.”

(Aşkın mecazi bile olsa gönlünde saklı dursun.

Üzüm suyu küpte durarak şarap olur.)

Aşk,

sabırdı. Eza ve cefayı ruhunda eritmekti.

Aşk,

mimdi, mim gibi sıfır olmaktı, benlikten geçip hamuş oluştu.

Aşk,

sükûttu. Kıyl u kal etmemekti.

Aşk,

bilumum bu sırlara erince aşk mayası tamam olurdu.

Tüm bu sırlara erince benim aşkım da

kâinat kadar büyüdü, kâinatın Nur’u oldu.

Herkes bu aşka bağlanıp, tutundu.

Aşkım,

Kâbe oldu, herkes ona pervane oldu. Tüm âşıklar benim kalbimden bir çırağ aldı tutuşmak için.

Ben aşkın adımlarını takip ettim. Aşkın yürüyüş tarzını, aşkın yalnız yürüyüşünü öykülemeye çalıştım.

Hacer yürüyüşü şunu demek istedi:

“ Her insan Hacer’dir...”

Fark,

yürüyüşte...

Kelam sözcüsünün özü

SEVGİLİ SÂRE ANNEM!

Yazdıklarımın senin afif ruhunun yansımasını perdelemesinden korkarım. Seni yazmadan Hacer’i yazmak mümkün değildi. Hacer’i Hacer yapan kaderin ince yazılarında “sen” esbabı vardı.

İlk başta Hacer’i yollara düşüren, cariyelikten eşliğe yükselten sendin. Sonra tekrar yollara düşürüp ıssızlık çöllerinde terk ettiren de sendin. Hacer’in adım adım kullukta yol alışına vesile olan da sendin.

Hacer anayı yazarken ikinizi de hep yanımda hissettim. Senden biraz ürktüm, biraz çekindim. Güzelliğin kokuttu, Hz. İbrahim’in yanındaki nazın, itibarın, ihtişamın beni biraz senden uzaklaştırdı. Yalnızları ve garipleri seven ruhumuz, Hacer ananın çaresiz yalnızlığında şefkatle onun ellerinden tutunmamı sağladı.

İster istemez çöllere dökülmüş, İbrahim’in peşinde sürgüne giden Hacer ananın izini sürdürdüm. Onun peşine takıldım. Safa ile Merve arasında kendini savuran yalnız kadının koşusuna katıldım. Yalnız gecelerinde ona arkadaş oldum.

Sen hep uzaklarda kaldın. O yalnızken sen değildin. O acizken sen güçlüydün. O fakirken sen ganiydin. O merhamete muhtaçken sen merhametli bir peygamberle birlikteydin.

Onun için Hacer anamla oldum. Hacer’i daha çok sevdim, çünkü o daha uysaldı. Hacer’i sevdim, çünkü o konuşmayı sevmiyordu, kıyl u kali yoktu. Hacer’i sevdim, çünkü o dünyanın tüm süsünden arınmıştı. O uhrevî kadındı.

Hacer’i anlatırken ister istemez taraf tuttum.

Nasıl tutmayayım? Ne zaman vurdu gönül sahilime Hacer bilir misin? Ne zaman ki hacda Safa ile Merve arasında yürüyüş başladı. Hacer düştü yürek diyarıma. Ondan önce ikiniz de benim için İbrahim peygamberin eşiydiniz.

Herkes Hacer olmuş yürüyordu. Hacer’e benzemeye çalışıyordu. Hacer gibi yürümeden ne umre yapılabiliyordu, ne de hacı olunuyordu.

Şaşırdım..O nasıl bir kadındı ki, ona şeklen benzemeden kullukta yol alınmıyordu. İslam’ın beş esasından birinin içine nasıl da oturmuştu.

Mekke’de herkes Hacer’di, sanki Mekke Hacer’di. Onun için Hacer yürüyüşünün izini sürdürdüm yıllarca hayatta Hacer ana gibi yürümek için.

Evet Hacer’i tuttum, çünkü benim yürüyüş tarzımı belirledi.

Oysa sen de ermiş kadınlardın. Sen de fedakârdın. Sen de meleklerle görüşen hanımdın. Rabbinden müjde alan hatundun. Yüz yaşına yakın çocuk doğurma mucizesi bahşedilen anaydın.

Sevgili Sâre annem!

Seni kıskanç olarak gösterdi herkes, Hacer anamın yaşadıklarına senin kıskançlığını sebep bellediler. Ama sen sebep olduğun gibi kıskançlığın da sebepti. Hem nasıl kıskanılmaz ki, âlemlere rahmetin, kâinatın varlık sebebi Mim’in büyük analığı.

Sevgili Sâre annem!

Kaderin ezel çizgisinde sen kıskanmalıydın Sen kıskanmalıydın ki, Fahr-i Kâinat’ın beşiğini büyük anası bir yavruyla kurmaya gitsin. Sen kıskanmalıydın ki, Kâbe bir kadının şefkatinden, bir kadının aczinden, bir kadının gözyaşlarından bina edilsin. Sen kıskanmalıydın ki, torunların Yusuf’u kıskansın büyükanneleleri gibi. Sen kıskanmalıydın ki, torunlarına geçen bu duygun sevgili torunun Yusuf’un kaderinde halelensin. Sen kıskanmalıydın ki, İshak’ının oğlu Yakup ağlasın, Yusuf’un kuyulardan Hacer gibi kulluk merdivenleri kurup peygamberliğe ulaşsın.

Sevgili Sâre anne!

Nereden bilirdin ki, bu kıskançlık hikâyesi kaderin ezel çizgisinde büyük annenin ötelere attığı Hacer ve yavrusunun kaderi en sevilen Yusuf'ta kıskançlık kıssasını bulacağını, Hacer'in hasret gözyaşlarında İshak'ının oğlu Yakup'un hasret gözyaşlarının benzerlik arz edeceğini...

Ezel tecellisi...

Kenz sırrında nice sırlar gizli.

Sırra sır erdirmekte nice bir sır değil mi?

Bütün yorumlarımız ezelî sırda kenz sırrının etrafında sırlar aramaktan başka ne ki?

Şimdi kıskanmanı seviyorum senin. Kulluk merdivenleri oluşturan asil ruhunun kıskanması da mübarek...

Ey mübarek annem!

O gün beni yanlış tanıttın ithamından korkarak, Hacer annemle yürüyüşümde senin pak ruhunu rencide edecek bir sarf-ı kelam etmişsem, o büyük günden önce büyük peygamber Hz. İbrahim'in sevgili eşi, Hz. İshak peygamberin annesi, Hz. Yakup ve Hz. Yusuf peygamberlerin büyük anneleri olarak senden af diliyorum.

Kelam sözcüsünün okuyucudan affı: Anlatılanlarda olaylara sadık kalınmakla birlikte duygular onların ne hissettiklerini hissetmeye çalışmaktan öteye geçemez. Hacer ve Sâre'nin duygu yansımaları bu zaviyeden değerlendirilmelidir.

Bu çalışmada Hacer, yüzyıllar önceki bir öykünün hikmet yönünü anlatmaya çalıştı. Önemli olan bizim bu öykünün neresinde yer aldığımız. Aşkına sadık kalıp kaderine boyun eğen Hacer miyiz; yoksa geleni gönderen, sevgisine gölge sandığını öteleyen bir Sâre mi? Ya da aşkı pay etmede şefkatle, merhametle iki kalbi kırmamak için İlahî aşkın enginliklerinde sabır, tahammül ve tevekküle duran vefa örneği İbrahim mi?

* * *

[\[1\]](#). Bu konu hakkında incelediğimiz bütün kaynaklar Hz. Hacer validemizin siyahî olduğunu belirtmektedir. Biz de bu bilgiyi esas aldık.

[\[2\]](#). Hz. Cebrail ile Hz. Hacer’in karşılaştığı bu kuyuya “Bi’r-i Men Yaranî” (Beni gören varlığın kuyusu) dendi. Bu kuyunun Bared ve Kadeş arasında olduğu söylenir.

[3]. Bazı kaynaklar; Sâre'nin, Nemrut'un veziri Haran'ın kızı olduğunu, bazı kaynaklar da İbrahim'e Babil'den ayrılırken Nemrut tarafından verilen bir cariye olduğunu belirtmektedir. Birçok kaynak da Sâre'nin Hz. İbrahim ile teyze veya amca çocukları olduklarını hikâye etmektedirler. Hz. İbrahim'in amcasının ismi Haran olmakla, o Haran'ın kızı olduğu belirtilmekle birlikte, birçok kaynak da bu bilgiye; "O Haran-ı Asğar'dı, Sâre'nin babası Haran-ı Ekber'dir" denmektedir. Tavi bin Nahur'un ve Haran bin Nahur'un kızı olduğu da tarihçiler tarafından belirtilmektedir. Biz çalışmamızda Nemrut'un veziri Haran'ın kızı olduğu bilgisini esas aldık.

[\[4\]](#). Enbiya suresi, 69.

[5]. Bahsedilen gömlek, rivayet edilir ki, daha sonra Hz. İbrahim'den oğlu İshak'a, ondan da oğlu Yakup'a intikal eder. Ondan da Hz. Yakup'un oğlu Hz. Yusuf'a geçer. Yusuf kuyuya atıldığı zaman üzerinde o gömlek vardır. “Babama götürün gözüne sürsün, iyileşir” diye gönderdiği gömlek de odur. Üzerinde cennet kokusu bulunan bu gömleği giyen hastalar derhal şifa bulurdu (*Ruhu'l-Beyan*: 2/305).

[\[6\]](#). “Gurup edenleri (batıp gidenleri) sevmem.” (En’am suresi, 76.)

[7]. Bazı kaynaklarda Hacer’in babasının Kıbtî meliklerinden olduğu belirtmektedir. “Nil kenarında ‘İnsana’ veya ‘Ensina’ kasabasında Said-i Evsat’tır” diyenlere karşılık Taberî de şöyle bir bilgiye de rastlanmaktadır: “Hacer, Mısır meliklerinden birisinin karısı idi, zevci katledilerek Ürdün’e getirilmişti.” Biz bu eserde Firavun’un sarayında bir cariyeye olduğu bilgisini esas aldık.

[\[8\]](#). Eşrefoğlu Rumî

[\[9\]](#). Bakara suresi, 260.

[10]. “Beyzâvî’nin beyanı vechile tezyinat-ı dünyaya muhabbeti azaltmak ve şehavat-ı nefsaniyeyi öldürmek lazım olduğuna işaret için tavus ihtiyar olunmuş; kuvvet-i gazabiyeyi öldürmek lazım olduğuna işaret için kuvve-i gazabiyesi galip olan horoz; haseti öldürmek lazım olduğuna işaret için karga; heva ve hevesi izalenin lüzumuna işaret için güvercin ihtiyar olunmuştur.” (Hz. *İbrahim (a.s.)*, Mahmud Sami Ramazanoğlu, s. 29)

[\[11\]](#). Suara suresi, 83-89.

[\[12\]](#). Hatim, Kabe’de binlerce peygamberin ve Hacer’in kabrinin bulunduğu bölüm. Bir anlamının da “kucak” demek olduğu söylenir.

[\[13\]](#). Eşrefoğlu Rumî

[\[14\]](#). Geline yer Bi’r-i Şiye vadisidir.

[\[15\]](#). Arbat bin Sariye’den yapılan rivayete göre: Kâinatın Şerefi Efendimiz buyurdu: “Ben pederim İbrahim’in duası, İsa’nın müjdesi, validemin rüyasıyım.” İbn-i Hanbel, *Müsned*, c. 4, s. 127.

[\[16\]](#). İbrahim suresi, 37.

[\[17\]](#). Kur'an'da sure başlarında ‘‘Ha Mim’’ yedi kez geçmektedir.

[\[18\]](#). *Kitab-ı Mukaddes* çevirmenleri, Bekke'nin kelime anlamına "Gözyaşı Vadisi" demişler. (*Hac Risalesi*, Mustafa İslamoğlu, s. 85.)

[\[19\]](#). Peygamberimiz buyurdu: “Allah, İsmail’in anasına rahmet eylesin, eğer Zemzem suyunu olduğu gibi bıraksaydı, etrafını kumla çevirerek ‘Dur’ demese idi, bugün bu su, buradan bir nehir halinde akmaya devam ederdi. Çünkü bu su Hazret-i İbrahim’in bereketlerindendir.” (Buhari, Zemzem, Hadis No: 1381.)

[\[20\]](#). İbrahim suresi, 35.

[\[21\]](#). İbrahim suresi, 37.

[\[22\]](#). İbrahim suresi, 40.

[23]. Ahmed namaz demekti. “Elif” kıyam, “He” rüku, secde “Mim”, “Dal” ise oturma haliydi. Âdem’in şekli Muhammed (a.s.m.) ismini temsil ettiği kabul edilir. Baş “Mim”, iki el “Ha”, ayaklar “Dal.” Ahmed ismi de namazı temsil ettiği kabul edilir. İnsan Muhammed’dir, namaz Ahmed. Muhammed risaleti, Ahmed velayeti temsil eder. (*Peygamberimizin Hayatı: Siyer-i Nebi*, Mustafa Darir.)

[\[24\]](#). Seccade beş harftir. Birinci harfi “Sin”dir “Zihnini koru” demektir. İkinci harfi “Cim”dir, “Celale bürün” demektir. Üçüncü harfi “Elif”tir, “Allah’ın adını çok an” demektir. Dördüncüsü “Dal”dır, “Dünyayı gözden çıkar, terk et” demektir.

[\[25\]](#). Eşrefoğlu Rumî

[\[26\]](#). Kur'an-ı Kerim'de Mekke için "Ummu'l-Kurâ" (şehirlerin anası) denmektedir. (Şuara suresi, 7)

[\[27\]](#). *Ruhu'l-Beyan*: 4/162.

[\[28\]](#). Hûd suresi, 70.

[\[29\]](#). Hûd suresi, 71.

[\[30\]](#). Hûd suresi, 72.

[\[31\]](#). Hûd suresi, 72.

[\[32\]](#). Hûd suresi, 73.

[\[33\]](#). Hûd suresi, 75.

[\[34\]](#). Hûd suresi, 74.

[\[35\]](#). Hûd suresi, 76.

[\[36\]](#). Maziyi istikbale taşıyan tarih, gelecekte eşine itaat etmeyerek yükselen tek bir kadından söz edecekti. O da Firavunun eşi Asiye. Yoksa tüm yücelen kadınlar eşlerine itaatle yükseldiler. “Hayır” sözcüğünü kullanarak yücelen tek kadın Asiye oldu.

[\[37\]](#). Saffat suresi, 102.

[\[38\]](#). Saffat suresi, 102-103.

[\[39\]](#). Bakara suresi, 131.

[40]. “Kurb” Arapça “yakınlık” demektir.

[41]. Peygamberimiz Cebrail'e sordu:

– Ya Cebrail! Semadan inişlerinde hiç sıkılıp daraldığın oldu mu?

Cebrail:

– Evet dört yerde oldu, dedi. İbrahim ateşe atıldığı zaman arşın altında idim. Allah “Kuluma yetiş” dedi. Ben hemen yetişerek İbrahim’e sordum: “Bir ihtiyacın var mı?” İbrahim şöyle cevap verdi: “Senden yana bir ihtiyacım yok. O zaman ne yapacağımı bilememekten dolayı çok sıkıldım...”

Sonra İbrahim, İsmail’in boynuna bıçağı koyduğu zaman daraldım. O zaman da arşın altında idim. Allah; “Kuluma yetiş” buyurdu. Ben de göz açıp kapayıncaya kadar yetişip bıçağı ters çevirdim.

Sonra Uhud muharebesinde kafirler sizi yaralayıp dişinizi kırdığı zaman Allah buyurdu: “Habibimin kanına yetiş! Eğer Habibimin kanından bir damla yere düşerse yerden hiçbir bitki ve ağaç çıkarmam.” Ben de süratle inip kanınızın yere düşmesine engel oldum.

Sonra Yusuf kuyuya atıldığında çok daraldım. Çünkü o zaman Allah buyurdu: “Kuluma yetiş.” Hemen Yusuf’a yetiştim. O kuyunun dibine varmadan önce, ben kuyunun dibinden bir kaya çıkartıp Yusuf’u üzerine oturttum. (*Ruhu’l-Beyan*: 2/311).

[42]. Peygamberimiz buyurdu: “Ben iki kurbanlığın oğluyum.” Hâkim, *Müstedrek*, c. II, 609; Aclûnî, *Keşfu’l-Hâfâ*, c. I, Hadis no: 606.

[\[43\]](#). Saffat suresi, 105.

[\[44\]](#). Bakara suresi, 125.

[\[45\]](#). Bakara suresi, 127.

[\[46\]](#). Bakara suresi, 129. (Peygamber Efendimiz buyurdu: Dedem Hazret-i İbrahim'in, Allah'tan istediği peygamber benim.)

[\[47\]](#). Hac suresi, 26-27.

[\[48\]](#). Eşrefoğlu Rumî

[49]. *Hz. İbrahim Aleyhisselam*, Mahmud Sami Ramazanoğlu, s. 38.

[50]. Hz. Hacer’in kabri Kâbe’de, “Hicr-i İsmail” denen Hatim kısmında bulunmaktadır.

[\[51\]](#). *Hz. İbrahim (a.s.)*, s. 152, Mahmud Sami Ramazanoğlu.

[\[52\]](#). A.g.e., s. 153.

[\[53\]](#). Eşrefoğlu Rumî